

การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

นางสาวสาริณี อำมาตย์วงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2554

Information Literacy of Sukhothai Thammathirat Open University

Graduate Students

Miss Sarinee Ammatwong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Arts in Information Science

School of Liberal Arts

Sukhothai Thammathirat Open University

2011

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ชื่อและนามสกุล นางสาวสาริณี อำนวยวงศ์
แขนงวิชา สารสนเทศศาสตร์
สาขาวิชา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ศาสตราจารย์ ดร. ชุตินา สัจจามันท์
2. รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อารีย์ ชื่นวัฒนา

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีย์ ชื่นวัฒนา)

ชุตินา สัจจามันท์

กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. ชุตินา สัจจามันท์)

รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา)

สุจินต์ วิสวธีรานนท์

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

สุจินต์

ชื่อวิทยานิพนธ์ การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ผู้วิจัย นางสาวสาริณี อำมาตย์วงศ์ รหัสนักศึกษา 2481000053 **ปริญญา** ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(สารสนเทศศาสตร์) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) ศาสตราจารย์ ดร. ชูติมา สัจจามันท์
(2) รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา **ปีการศึกษา** 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และ (2) เปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำแนกตามตัวแปรด้านเพศ สาขาวิชา และประสบการณ์ในการเรียนวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา 2552 จำนวน 355 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสาขาวิชา รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบการรู้สารสนเทศซึ่งพัฒนาขึ้น โดยอิงตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษาของสมาคมห้องสมุดมหาวิทยาลัยและห้องสมุดวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ (2) ผลการเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศตามตัวแปรด้านเพศ พบว่าโดยรวมนักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีการรู้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า นักศึกษาเพศชายมีการรู้สารสนเทศในด้านการใช้สารสนเทศตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย สูงกว่าเพศหญิง และตัวแปรด้านสาขาวิชา พบว่านักศึกษาที่ศึกษากลุ่มสังคมศาสตร์มีการรู้สารสนเทศโดยรวมและรายมาตรฐาน สูงกว่านักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์ ส่วนตัวแปรด้านประสบการณ์การเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศไม่พบความแตกต่าง

คำสำคัญ การรู้สารสนเทศ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

Thesis title: Information Literacy of Sukhothai Thammathirat Open University Graduate Students

Researcher: Miss Sarinee Ammatwong; **ID:** 2481000053;

Degree: Master of Arts (Information Science);

Thesis advisors: (1) Dr. Chutima Sacchanand, Professor; (2) Pawa Panmekha, Associate Professor; **Academic year:** 2011

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the information literacy level of the of the graduate students at Sukhothai Thammathirat Open University and (2) to compare the students information literacy level in three variables: gender, field of study and experience in the course of information retrieval.

The sample used in this study was 355 Sukhothai Thammathirat Open University graduate students who were studying in the academic year 2009. This sample was drawn through a stratified random sampling procedure. A test was developed as a tool for data collection. This test was based on the Information Literacy Competency Standards for Higher Education by Association of College and Research Libraries. Statistics used for analyzing data included percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and Scheffe's test.

The research findings showed the following results: (1) STOU graduate students had moderate level of information literacy, and (2) the comparison of the students' information literacy level in three variables showed that male students had a higher information literacy level in the use of information ethics than females students, and students in social sciences had a higher information literacy level than those in science. No significant differences were found between the level of information literacy with experience in the course of information retrieval.

Keywords: Information literacy, Graduate students

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีย์ ชื่นวัฒนา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร. ชุตินา สัจจามันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ พวา พันธุ์เมฆา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ และรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สมาน ลอยฟ้า รองศาสตราจารย์ ดร. นำทิพย์ วิภาวิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุ่มจิตต์ แซ่ฉั่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีย์ ชื่นวัฒนา และอาจารย์ ดร. สัจจารีย์ ศิริชัย ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บรรณารักษ์ศูนย์วิทยพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทั้ง 10 ศูนย์ นักศึกษาและผู้ตอบแบบทดสอบทุกท่านที่ได้กรุณาช่วยเหลือ และให้การสนับสนุน

ขอขอบคุณคุณเดชคนัย จุ้ยหุม ผู้ให้ความช่วยเหลือด้านการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณคุณกิติกร สะกานดา สามี เด็กชายชามินทร์ สะกานดา และเด็กหญิง ฟาร์ติณ สะกานดา ลูกผู้เป็นที่รักที่คอยให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดขอขอบคุณ ครอบครัวอำมาตย์วงศ์ ที่คอยห่วงใยและคอยให้กำลังใจเสมอมา

สาริณี อำมาตย์วงศ์

พฤษภาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ	8
การรู้สารสนเทศกับการศึกษาทางไกลระดับบัณฑิตศึกษา	13
มาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบ	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลวิเคราะห์ระดับการรู้สารสนเทศของ	
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.....	63
ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของ	
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.....	64
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
สรุปการวิจัย	78
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	96
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ	98
ข การหาคคุณภาพเครื่องมือ.....	100
ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	107
ประวัติผู้วิจัย	127

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบส่วนประกอบมาตรฐานการรู้สารสนเทศ	29
ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชา	52
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบจำแนกตามเพศ	62
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบจำแนกตามสาขาวิชา	62
ตารางที่ 4.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบจำแนกตาม ประสบการณ์การเรียนรู้รายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ	63
ตารางที่ 4.4 ระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	64
ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชจำแนกตามเพศ	65
ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชจำแนกตามสาขาวิชา	66
ตารางที่ 4.7 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ มาตรฐาน โดยรวม	67
ตารางที่ 4.8 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ มาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ	69
ตารางที่ 4.9 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ มาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ	71
ตารางที่ 4.10 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ มาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ	73
ตารางที่ 4.11 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ มาตรฐานที่ 5 ความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย	75
ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การเรียนรู้รายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ	76

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 3

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาระดับสูง มุ่งเน้นการศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และแสวงหาความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จึงต้องเรียนรู้และค้นคว้าวิจัยจากแหล่งความรู้ที่หลากหลายด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้มีสมรรถนะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ประกาศใช้โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา 2552) กำหนดไว้ว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท โดยทั่วไป จะต้องมีความรู้ความสามารถอย่างน้อย คือ มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในทฤษฎี ผลการวิจัย และ พัฒนาการล่าสุดในระดับแนวหน้าทางวิชาการหรือการปฏิบัติในวิชาชีพ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ พัฒนาการเหล่านี้ต่อองค์ความรู้ของสาขาวิชา มีความรอบรู้และความสามารถในการใช้เทคนิคการ วิจัย เพื่อศึกษาค้นคว้าในระดับสูง เพื่อใช้ในวิชาการหรือการปฏิบัติทางวิชาชีพ มีความสามารถในการ สังเคราะห์ และประยุกต์ใช้ผลของการวิจัย และพัฒนาการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติทางวิชาชีพ ใน การวิเคราะห์ พัฒนาและทดสอบสมมติฐาน ตลอดจนการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาทั้ง ภาคนทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ความสามารถในการสื่อสารผลการศึกษาค้นคว้าและการวิจัย โดยการ เผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ ต่อกลุ่มนักวิชาการ นักวิชาชีพ และบุคคลอื่น ๆ ในชุมชน นอกจากนี้ กรอบมาตรฐานดังกล่าวยังกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมี อย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้าน คุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การรู้สารสนเทศจึงมีส่วนเสริมสร้างและพัฒนาผลการเรียนรู้ของบัณฑิตให้เป็นไปตามกรอบ มาตรฐานแต่ละด้าน

การรู้สารสนเทศเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และการศึกษา ทุกระดับ โดยเฉพาะการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่ต้องใช้ทักษะการรู้สารสนเทศในการ ค้นคว้าวิจัยจากแหล่งสารสนเทศที่มีอยู่หลากหลายและลึกซึ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาในระบบทางไกล ซึ่งนักศึกษาต้องศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็น

หลัก การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่มีการจัดการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศในการเข้าถึง เพื่อนำความรู้จากแหล่งสารสนเทศเหล่านั้น มาใช้ประกอบการศึกษา ค้นคว้าวิจัย ดังนั้นทักษะการรู้สารสนเทศจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อนักศึกษาทางไกลระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของการศึกษาทางไกลระดับบัณฑิตศึกษา (Johnstone, 2002)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ในระดับปริญญาโท ครั้งแรกในปีการศึกษา 2536 โดยมีจัดการเรียนการสอนด้วยระบบการศึกษาทางไกล มุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าอย่างอิสระด้วยตนเองภายใต้การให้คำแนะนำปรึกษาอย่างเป็นระบบ การถ่ายทอด เนื้อหาและประสบการณ์ทางวิชาการผ่านสื่อการสอนทางไกล ประเภทต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ได้แก่ สื่อหลัก สื่อเสริมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ศึกษาจากแหล่งค้นคว้า เข้าร่วมกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ เข้ารับการอบรมเข้มเสริมประสบการณ์วิชาชีพ ประสบการณ์มหาบัณฑิต และการฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติตามที่แต่ละหลักสูตรกำหนด (สํานักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2553) การรู้สารสนเทศจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีปัญหาการรู้สารสนเทศ ขาดความรู้และประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นหาข้อมูล (Chutima Sacchanand, 2002) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ประสบปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศในหลายด้าน เช่น การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ การแยกแยะสารสนเทศ (สายลม วุฒิสมนบูรณ์ 2546) การค้นหาสารสนเทศโดยวิธีการสอบถามจากบรรณารักษ์หรือพนักงานห้องสมุด เพราะเป็นวิธีที่สะดวก ง่ายและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากที่สุด (วันทณีย์ ณ พัทลุง 2542) แสดงให้เห็นว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษายังมีปัญหาในเรื่องการรู้สารสนเทศและจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศที่จำเป็นยิ่งต่อการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในระบบทางไกล

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว เนื่องจากยังไม่มีใครศึกษาวิจัยเรื่องการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชโดยตรง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งเป็นนักศึกษาทางไกล เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยไปเป็นแนวทางการพัฒนานักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นผู้รู้สารสนเทศ และพัฒนาคุณภาพการบริการห้องสมุด การจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของมหาบัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษาออกไปให้มี

ความรู้และความสามารถในการแสวงหา เข้าถึง ประเมิน และใช้สารสนเทศอย่างเหมาะสม และมีคุณลักษณะของมหาบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

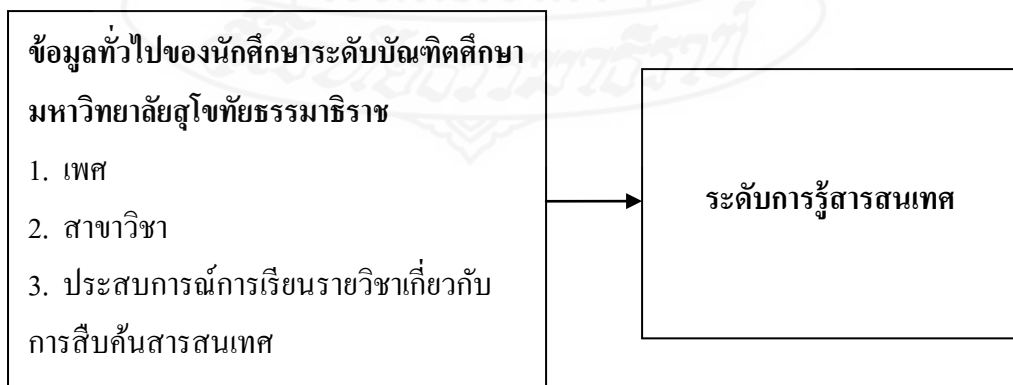
การวิจัยการศึกษาการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาธิราช จำแนกตามเพศ สาขาวิชา และประสบการณ์การเรียนรู้รายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ ตัวแปรและแนวคิดที่ได้จากการศึกษาที่สอดคล้องกับการรู้สารสนเทศโดยใช้มาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษาของสมาคมห้องสมุดมหาวิทยาลัยและห้องสมุดวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา (Association of College and Research Library: ACRL 2000) ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรที่จะศึกษาการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่องการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัย
 ธรรมาราช ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

- 4.1 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชที่มีเพศต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศ แตกต่างกัน
- 4.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศ แตกต่างกัน
- 4.3 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชที่มีประสบการณ์การเรียนรู้รายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศ แตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
 ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

- 5.1 กลุ่มประชากร คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 4,595 คน
- 5.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
 ที่สุ่มแบบแบ่งชั้นตามกลุ่มสาขาวิชา มาจากประชากรชั้นต้น จำนวน 355 คน ซึ่งมากกว่าจำนวน
 ประชากรชั้นต่ำที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie
 & Morgan) (พวา พันธุ์เมฆา 2549: 204)

5.3 ตัวแปร

5.3.1 *ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรต้น* ได้แก่ คุณลักษณะและสถานภาพของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

- 1) เพศ ได้แก่
  - (1) เพศชาย
  - (2) เพศหญิง
- 2) สาขาวิชา ได้แก่
  - (1) สาขาวิชาศิลปศาสตร์
  - (2) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

- (3) สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
  - (4) สาขาวิชานิติศาสตร์
  - (5) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
  - (6) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
  - (7) สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์
  - (8) สาขาวิชารัฐศาสตร์
  - (9) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
  - (10) สาขาวิชานิติศาสตร์
  - (11) สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์
- 3) ประสบการณ์การเรียนรู้รายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ ได้แก่
- (1) เคยมีประสบการณ์
  - (2) ไม่เคยมีประสบการณ์

5.3.2 ตัวแปรตาม คือ ระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง ผู้กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท ภาคการศึกษาที่ 1/2552 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

6.2 การรู้สารสนเทศ หมายถึง ระดับของความรู้ความสามารถในการกำหนดความต้องการสารสนเทศหรือเข้าใจปัญหาของตนเอง ความสามารถในการใช้แหล่งและทรัพยากรสารสนเทศ รวมทั้งการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้นและเข้าถึงสารสนเทศอย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ ความสามารถในการวิเคราะห์สังเคราะห์และนำเสนอสารสนเทศ และความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย

การรู้สารสนเทศวัดด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งครอบคลุมมาตรฐานการรู้สารสนเทศที่กล่าวแล้วข้างต้น มีข้อสอบ 50 ข้อ 4 ตัวเลือก แบ่งเป็นมาตรฐานด้านความรู้ความสามารถในการกำหนดความต้องการสารสนเทศหรือเข้าใจปัญหาของตนเอง จำนวน 15 ข้อ มาตรฐานด้านการใช้แหล่งและทรัพยากรสารสนเทศ รวมทั้งการใช้กลยุทธ์ในการสืบค้นและเข้าถึงสารสนเทศอย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ จำนวน 19 ข้อ มาตรฐานด้าน

ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำเสนอสารสนเทศ จำนวน 12 ข้อ และมาตรฐานด้านความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรม และถูกกฎหมาย จำนวน ข้อ 4 ข้อ

6.3 สาขาวิชา หมายถึง สาขาวิชาที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา ในปีการศึกษา 2552 แบ่งออกเป็น 11 สาขาวิชา ดังนี้

6.3.1 สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ได้แก่ แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ แขนงวิชาไทยคดีศึกษา

6.3.2 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ได้แก่ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน แขนงวิชาบริหารการศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา แขนงวิชาการแนะแนว แขนงวิชาการศึกษานอกระบบ แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

6.3.3 สาขาวิชาวิทยาการจัดการ ได้แก่ แขนงวิชาบริหารธุรกิจ แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์

6.3.4 สาขาวิชานิติศาสตร์ ได้แก่ วิชาเอกกฎหมายธุรกิจ วิชาเอกกฎหมายมหาชน

6.3.5 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ได้แก่ แขนงวิชาสาธารณสุขศาสตร์ วิชาเอกบริหารสาธารณสุข แขนงวิชาสาธารณสุขศาสตร์ วิชาเอกบริหารโรงพยาบาล แขนงวิชาสาธารณสุขศาสตร์ วิชาเอกการจัดการสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม

6.3.6 สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์

6.3.7 สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ ได้แก่ วิชาเอกการพัฒนาครอบครัวและสังคม

6.3.8 สาขาวิชารัฐศาสตร์ ได้แก่ แขนงวิชาการเมืองการปกครอง

6.3.9 สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร แขนงวิชาสหกรณ์

6.3.10 สาขาวิชานิติศาสตร์ ได้แก่ แขนงวิชานิติศาสตร์

6.3.11 สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ได้แก่ แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล

6.4 ประสพการณ์การเรียนรู้รายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ หมายถึง ประสพการณ์ที่นักศึกษาเคยผ่านการศึกษา หรือลงทะเบียนเรียนในวิชาว่าด้วยความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศ แหล่งและบริการสารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศ การค้นสารสนเทศ และการเขียนรายงาน โดยกำหนดเป็นวิชาบังคับหรือวิชาเลือกตามหลักสูตรการศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งใช้ชื่อวิชาแตกต่างกันไป เช่น วิชาการใช้ห้องสมุด การรู้สารสนเทศ มนุษย์กับสารสนเทศ การเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศและการเขียนรายงาน การค้นคว้าและการเขียนรายงาน สารสนเทศและ

การศึกษาค้นคว้า เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า เป็นต้น หากนักศึกษาเคยเรียนรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง ถือว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ ถ้าไม่เคยเรียนรายวิชาใด ๆ เลยถือว่าเป็นผู้ไม่มีประสบการณ์

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

7.1 ทำให้ทราบระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

7.2 เป็นแนวทางให้แก่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

7.3 เป็นแนวทางแก่อาจารย์ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน และประมวลสาระชุดวิชา เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศให้แก่ศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

7.4 เป็นแนวทางแก่บรรณารักษ์และสำนักบรรณสารสนเทศ ในการจัดบริการห้องสมุดและจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้สารสนเทศ เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศให้แก่ศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อ
อิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน และเป็นแนวทางการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ
  - 1.1 ความหมายและความสำคัญของการรู้สารสนเทศ
  - 1.2 ผู้รู้สารสนเทศ
2. การรู้สารสนเทศกับการศึกษาทางไกลระดับบัณฑิตศึกษา
  - 2.1 การศึกษาทางไกล ลักษณะและพฤติกรรมของนักศึกษาทางไกล
  - 2.2 การรู้สารสนเทศของนักศึกษาทางไกลระดับบัณฑิตศึกษา
3. มาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
  - 3.1 มาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา
  - 3.2 มาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษาของประเทศออสเตรเลีย
  - 3.3 มาตรฐานการบริการห้องสมุดในระบบทางศึกษาทางไกล
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในต่างประเทศไทย
  - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ

1.1 ความหมายและความสำคัญของการรู้สารสนเทศ

1.1.1 ความหมายของการรู้สารสนเทศ

คำว่า การรู้สารสนเทศ (information literacy) ยังไม่มีศัพท์บัญญัติเป็น
ภาษาไทยอย่างเป็นทางการ จึงมีผู้ใช้คำภาษาไทยแตกต่างกันออกไป เช่น การรู้สารสนเทศ การ
รู้เท่าทันสารสนเทศ ความรอบรู้สารสนเทศ ความสามารถทางสารสนเทศ (ชุติมา สัจจานันท์
2548: 35) มีนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความหมายของการรู้สารสนเทศ ว่าหมายถึง ชุด

ของความสามารถที่ทำให้บุคคลตระหนักรู้ถึงความต้องการสารสนเทศของตน และมีความสามารถในการแสวงหา รู้แหล่งสารสนเทศ ประเมิน และใช้สารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (American Library Association, 2000) การรู้สารสนเทศ พัฒนามาจากการรู้หนังสือ แต่ขยายขอบเขตกว้างกว่า เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นพฤติกรรมสารสนเทศ กระบวนการที่ผู้เรียนรู้ ใช้ในการจำแนกแยกแยะและบ่งชี้ถึงสารสนเทศที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง โดยผ่านกระบวนการแสวงหา และความสามารถในการใช้กลยุทธ์เพื่อให้เข้าถึงแหล่งข้อมูลที่สืบค้น โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือได้อย่างเหมาะสม สามารถประเมินคุณค่า ดีความและทำความเข้าใจสารสนเทศ และใช้สารสนเทศซึ่งปรากฏอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม ตลอดจนความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การใช้สารสนเทศเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ทั้งส่วนตนและส่วนรวมอย่างมีคุณธรรมในสังคม (ชุตินา สัจจามันท์ 2548: 35; American Library Association, 2000; Association of College and Research Libraries, 2002; Council of Australian University Library, 2001; Johnston and Webber, 2002; Eisenberg and Berkowitz, 2004) การรู้สารสนเทศเป็นทักษะตลอดชีวิตที่ควรเริ่มตั้งแต่การศึกษาระดับประถมศึกษา และเป็นการฝึกปฏิบัติอย่างมีแบบแผนในทุกสาขาวิชา (Boekhost, 2003)

1.1.2 ความสำคัญของการรู้สารสนเทศ

การรู้สารสนเทศมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในสภาพแวดล้อมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีการแพร่กระจายของทรัพยากรสารสนเทศอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้บุคคลต้องเผชิญกับทางเลือกสารสนเทศที่หลากหลายและมากมายทั้งในการศึกษา การทำงานและในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ในการใช้สารสนเทศ บุคคลจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการประเมินและคัดเลือกสารสนเทศที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และตรงกับความต้องการ การรู้สารสนเทศเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคคลทุกคนในยุคสารสนเทศ (Association of College and Research Libraries, 2000: 1) สรุปได้ดังนี้

1) ความสำคัญต่อบุคคล ทั้งนี้ การที่บุคคลเป็นผู้รู้สารสนเทศจะทำให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้มากขึ้น สามารถเรียนรู้ได้อย่างอิสระ การเรียนรู้ในเชิงรุก เป็นการเตรียมตัวเพื่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เมื่อบุคคลเป็นผู้รู้สารสนเทศก็就会有ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้นทั้งส่วนตัวและในการทำงานกลุ่ม บุคคลจะเป็นผู้ที่สามารถกำหนดทางเลือกเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความตระหนักถึงรูปแบบของการเรียนรู้เฉพาะบุคคลและพัฒนาจนเป็นความรู้ต่อไป

การรู้สารสนเทศมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมฐานความรู้ และทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะสามารถใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นหาสารสนเทศที่มีคุณค่ามาเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองได้ตลอดเวลา อันจะทำให้บุคคลนั้นมีพัฒนาทั้งต่อความรู้สติปัญญาและต่อภาระหน้าที่การงานที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบกับปัจจุบันสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความเป็นพลวัต มีการแข่งขันสูง ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องพึ่งพาสารสนเทศทั้งภายในและภายนอกองค์กร และมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ ทำให้องค์กรมีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และมีทักษะการรู้สารสนเทศมาปฏิบัติงาน ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานถูกคาดหวังให้พัฒนาความสามารถด้านเทคโนโลยีในระดับสูงได้อย่างรวดเร็ว การรู้สารสนเทศจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาตนเองจากการศึกษาในสถาบันการศึกษาไปสู่งานที่ทำ และเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถติดตามความเปลี่ยนแปลงในการทำงานของตนและของอาชีพได้ และส่งเสริมให้ตนเองดีขึ้นและมีทักษะในระดับที่สูงขึ้นด้วย ดังนั้นการที่สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศให้บุคคลเป็นผู้รู้สารสนเทศนั้นเป็นการเตรียมผู้เรียนสู่ชีวิตการทำงานในสังคมความรู้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและสามารถพัฒนางานของตนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น (สัจจารีย์ ศิริชัย 2552)

2) ความสำคัญต่อสถาบันการศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการรู้สารสนเทศเป็นทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะและกระบวนการอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้รู้สารสนเทศและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในสังคมปัจจุบัน มีความสำคัญทั้งต่อการศึกษาและการดำรงชีวิต ในด้านการศึกษา การรู้สารสนเทศเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการศึกษาทั้งในระดับพื้นฐานและระดับสูง ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการศึกษาทางไกล การรู้สารสนเทศเป็นข้อกำหนดพื้นฐานสำหรับการเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม การสร้างความรู้ใหม่ ซึ่งจำเป็นสำหรับความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจในอนาคต การเรียนรู้ตลอดชีวิต การแก้ไขปัญหาในระดับโลก และการปกครองตนเอง (ชุตินา สัจจันันท์ 2544: 56) ทั้งนี้เมื่อสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นและการสอนที่แตกต่างจากเดิม จากการเรียนรู้อะไร (Know what) มาเป็น การรู้อย่างไร (Know how) การเรียนรู้จึงเป็นวิถีของชีวิตการศึกษาในยุคนี้ เปลี่ยนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ และความจำเป็นที่อาจารย์และนักศึกษาต้องมีทักษะการรู้สารสนเทศ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้แนวคิดที่ส่งเสริมบทบาทและความสำคัญของการรู้สารสนเทศ และความจำเป็นที่จะต้องสร้างและส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้สารสนเทศ (ชุตินา สัจจันันท์ 2544) ดังนี้

- 1) การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้รักการอ่าน ใฝ่รู้ เกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เรียนรู้ตลอดชีวิต
  - 2) การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม การแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ
  - 3) การวิจัยและพัฒนา การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ พัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษาการจัดการับบรรยากาศ สภาพแวดล้อม
  - 4) สื่อการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ โดยมีการประสานความร่วมมือกันทุกฝ่าย และให้มีการเรียนรู้จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
  - 5) การส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุด ประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ
  - 6) การผลิต การพัฒนา และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งครอบคลุมแบบเรียน ตำรา หนังสือวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่นและประการสำคัญ การพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- จากสาระสำคัญดังกล่าว ทำให้ทราบว่าความรู้สารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิต และนับว่าความรู้สารสนเทศเป็นทักษะสำคัญที่เป็นกลไกนำไปสู่การพัฒนาองค์กรและสังคม ส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความรู้สารสนเทศของบุคคลต่าง ๆ ที่สังกัดในหน่วยงานหรือองค์กรของตน สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับระดับความรู้สารสนเทศของบุคคลในหน่วยงานของตน ในลักษณะของการประเมินความรู้สารสนเทศ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบระดับความรู้สารสนเทศ และนำผลการประเมินไปเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้สารสนเทศของบุคคลในหน่วยงานต่อไป

1.2 ผู้รู้สารสนเทศ

ผู้รู้สารสนเทศ หมายถึง บุคคลที่มีสมรรถนะด้านสารสนเทศ ครอบคลุมความสามารถในการตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของสารสนเทศที่มีคุณภาพที่จะใช้ประโยชน์ต่อการตัดสินใจ และช่วยในการทำงานหรือการเรียนดีขึ้น การกำหนดปัญหาและความต้องการสารสนเทศและตั้งคำถามสิ่งที่ต้องการได้ รู้ว่าจะได้สารสนเทศที่ตนต้องการได้จากที่ใดและจะค้นสารสนเทศได้อย่างไร การประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณ การประมวลสารสนเทศ คือการคิดและการวิเคราะห์สารสนเทศที่ได้มาการเชื่อมโยงและบูรณาการ

สารสนเทศใหม่กับสารสนเทศเดิมได้ การใช้และสื่อสารสนเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการเข้าใจประเด็นต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศ ตลอดจนการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย ซึ่งบุคคลดังกล่าว คือ ผู้ที่มีการเตรียมตัวเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นผู้ที่ถูกฝึกฝนให้ใช้ประโยชน์จากแหล่งสารสนเทศเพื่อการทำงาน มีทักษะในการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศเป็นเครื่องมือมาใช้เพื่อการแก้ไขปัญหาได้ดี

นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและห้องสมุด ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้รู้สารสนเทศ (Association of College and Research Library, 2000; Council of Australian University Librarians, 2001) ดังนี้

- 1) มีความตระหนักรู้ถึงความจำเป็นของสารสนเทศ
  - 2) สามารถตั้งคำถามบนพื้นฐานของความจำเป็นของสารสนเทศหรือตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ปัญหาได้
  - 4) สามารถกำหนดแหล่งสารสนเทศ และมีความสามารถในการประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณได้
  - 5) สามารถพัฒนากลยุทธ์การสืบค้นสารสนเทศและเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ เช่น แหล่งสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
  - 6) สามารถประเมินคุณค่าสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณ
  - 7) สามารถบูรณาการสารสนเทศใหม่ที่เลือกสรรแล้วเข้ากับองค์ความรู้เดิมของตน และรวบรวมสารสนเทศและบูรณาการสารสนเทศที่ได้จากการค้นคว้าและได้รับการคัดเลือกแล้วให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ได้
  - 8) มีความเข้าใจประเด็นต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศ ตลอดจนการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย
  - 9) ตระหนักว่าการรู้สารสนเทศ คือ พื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ดังนั้นการเป็นผู้รู้สารสนเทศ จึงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในยุคปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากผู้รู้สารสนเทศจะสามารถเตรียมตัวเพื่อการได้รับและการใช้สารสนเทศทุกรูปแบบอย่างเหมาะสมทุกสถานการณ์ โดยเฉพาะกับการศึกษาในระดับปริญญาโท ซึ่งบัณฑิตศึกษาทุกคนจะต้องอาศัยสารสนเทศในการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและสร้างองค์ความรู้ใหม่ ตลอดจนเพื่อพัฒนาตนเองเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต

2. การรู้สารสนเทศกับการศึกษาทางไกลระดับบัณฑิตศึกษา

2.1 การศึกษาทางไกล ลักษณะ และพฤติกรรมลักษณะของนักศึกษาทางไกล

2.1.1 การศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกล มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง โดยมีรากฐานที่ผสมผสานมาจากแนวคิดของการศึกษารูปแบบอื่นๆ เพราะทฤษฎีของการศึกษาทางไกลเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการศึกษาทั่วไป ทฤษฎีของข้อมูลข่าวสาร ทฤษฎีการสื่อสารและเทคโนโลยีทางการศึกษาแล้วนำมาพัฒนาวิธีคิดและวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนการศึกษาทางไกล บางครั้งอาจมีการเรียกชื่อในแบบอื่น เช่น การเรียนทางไกล หรือการสอนทางไกล(สุรเชต น้อยฤทธิ์ 2552: 7)

ประเทศในทวีปยุโรปใช้เป็นระบบการศึกษาที่พัฒนามาในทำนองเดียวกันกับการศึกษาอิสระของสหรัฐอเมริกา ซึ่งไม่ว่าจะใช้คำเรียกอย่างไรก็มีความหมายใกล้เคียงกัน การศึกษาทางไกล หมายถึง ระบบการศึกษาที่ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ห่างกัน มีการวางแผน เตรียมการ ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ การบริการ และการประเมินผ่านชุดการสอนทางไกลในรูปแบบสื่อประสมที่ประกอบด้วยสื่อหลักและสื่อเสริมที่มีสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อแพรมภาพและเสียง หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นแกนกลาง เพื่อให้นักศึกษาและผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองโดยไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ มีระบบการประเมินที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับประกาศนียบัตร หรือปริญญาบัตรที่มีศักดิ์และสิทธิ์เช่นเดียวกับประกาศนียบัตร หรือปริญญาบัตรจากสถาบันการศึกษาในระบบชั้นเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2548: 8) การศึกษาทางไกลได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่สามารถเข้ามาเรียนในชั้นเรียนปกติ ด้วยสาเหตุต่าง ๆ เช่น อยู่ห่างไกล มีภาระงานประจำ มีปัญหาเรื่องเวลา มีปัญหาสุขภาพ มีข้อจำกัดทางร่างกาย มีปัญหาทางเศรษฐกิจไม่สามารถเรียนเต็มเวลาได้ เป็นต้น ยังคงสามารถเรียนและจบการศึกษาได้

ในอีกมุมหนึ่ง การศึกษาทางไกล เป็นวิธีการเรียนมากกว่าเป็นปรัชญาการเรียน ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามเวลาที่สะดวก จากสถานที่ที่เลือก เช่น บ้าน ที่ทำงาน หรือศูนย์การเรียน โดยไม่มีการอยู่ต่อหน้ากับผู้สอน เทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อการจัดการศึกษาทางไกลอย่างยิ่ง (Bates, 2005: 8-9) วิธีการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่ได้พบกันแบบเผชิญหน้าเป็นส่วนใหญ่ แต่ผู้เรียนจะเรียนรู้โดยผ่านสื่อหลากหลายชนิด ซึ่งผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีแนวโน้มประยุกต์ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนทางไกลมากขึ้น (สุรเชต น้อยฤทธิ์ 2552: 7) หัวใจสำคัญในการศึกษาระบบนี้ คือ สื่อมีหลากหลาย และมีการจัดเตรียมอย่างเป็นระบบ ต้องอาศัยนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เหมาะสมมาช่วยเสริม ปัจจุบันมีทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม การประชุมผ่าน คอมพิวเตอร์ การประชุมทางไกล สื่อคอมพิวเตอร์ สื่อ

มัลติมีเดียต่าง ๆ รวมทั้งการใช้ศูนย์บริการการศึกษาเป็นหลัก ช่วยให้ผู้เรียนที่อยู่ต่างถิ่นต่างที่กันสามารถศึกษาหาความรู้ได้ (สุกัญญา ขนอมและอัครพล จันทร์ชูเชิด 2550)

เมื่อพิจารณาสื่อที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาทางไกลพบว่า การศึกษาทางไกลมีพัฒนาการตลอดเวลาและสอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี ตลอดจนสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเริ่มจากสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งค่อนข้างจะเป็นสื่อทางเดียว พัฒนาการมาเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทเทคโนโลยีขั้นสูงที่ช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนที่อยู่คนละที่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั้งต่างเวลาและในเวลาเดียวกัน ในหลายประเทศที่จัดการเรียนการสอนด้วยระบบทางไกลมีการนำเอาสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหล่านี้ไปใช้อย่างกว้างขวางแล้ว ประเทศไทยได้จัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลก็ได้้นำคอมพิวเตอร์และดาวเทียมมาใช้ในหลายรูปแบบและพัฒนาตามเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า

ดังนั้น ผู้เรียนในระบบทางไกลจะต้องมีความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยตนเอง การรู้สารสนเทศจึงเป็นทักษะหนึ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาที่ศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล

2.1.2 ลักษณะและพฤติกรรมของนักศึกษาทางไกล

นักศึกษาทางไกลมีลักษณะที่แตกต่างจากนักศึกษาที่เรียนในระบบปิดโดยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่ มีอายุโดยเฉลี่ยมากกว่านักศึกษาระบบปิด ทำงานแล้วและทำงานเต็มเวลามีครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ บุคลิกลักษณะของนักศึกษาทางไกล คือ ต้องมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง และสามารถควบคุมอารมณ์และตนเองได้ มีเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อให้ประสบความสำเร็จที่ชัดเจน โดยมีผู้สอนเป็นผู้กำหนดทิศทางการศึกษาให้ มีแรงจูงใจและความตั้งใจและมีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ด้านการเรียนของตนเองสูง ต้องมีวินัย ควบคุมตนเองในการเรียนภายใต้ความเป็นอิสระทั้งสถานที่และเวลา ทำให้ต้องบริหารตัวเองให้เหมาะสมกับหลักสูตรที่ตนเองศึกษาให้ได้ และมักจะไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาคนอื่น ๆ ทำให้บางครั้งจะรู้สึกโดดเดี่ยว (Dewald and others, 2000)

พื้นฐานธรรมชาติของการเรียนทางไกลจะใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน จะต่างกับการเรียนในชั้นเรียนปกติ (Johnstone, 2002) โดยลักษณะการเรียนรู้ของศึกษาทางไกล เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากสื่อ จากเนื้อหาและจากกิจกรรมที่หลากหลาย การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศและห้องสมุด รวมทั้งบริการต่าง ๆ จากทั้งแบบเผชิญหน้า จากสื่อสิ่งพิมพ์ และจากสื่อเทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์ เว็บไซต์ อีเมล เป็นต้น (Dewald and others, 2000; Chutima Sacchanand, 2003: 64) ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีวิธีคิด วิจัยอย่างอิสระ โดยใช้ห้องสมุดที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้นักศึกษาพัฒนาความสามารถในการจัดการแหล่งข้อมูลและใช้

เทคโนโลยี ทั้งนี้การฝึกอบรมในเรื่องการรู้สารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยการศึกษาของผู้เรียนทางไกลด้วย และส่วนหนึ่งของปัญหาที่พบในการใช้บริการห้องสมุดและแหล่งบริการสารสนเทศของนักศึกษาทางไกล คือ นักศึกษาทางไกลขาดทักษะการรู้สารสนเทศ คือ ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งบริการสารสนเทศ ไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการค้นหาในห้องสมุด การใช้เทคโนโลยีและแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งอาจไม่เคยได้รับการสอนทักษะการรู้สารสนเทศจากบรรณารักษ์ที่ให้บริการในห้องสมุด (Chutima Sacchanand, 2003: 65)

2.2 การรู้สารสนเทศของนักศึกษาทางไกลระดับบัณฑิตศึกษา

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเทศต่าง ๆ เช่น ในสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และสิงคโปร์ ได้ให้ความสำคัญต่อการรู้สารสนเทศ และมีความพยายามสร้างทักษะดังกล่าวให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนอย่างอิสระและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งในการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น มีจุดศูนย์กลางที่สถาบันอุดมศึกษา โดยเป็นแหล่งที่จะทำให้แน่ใจได้ว่าผู้เรียนมีความสามารถเฉพาะบุคคล มีความสามารถด้านสติปัญญา ความมีเหตุผล และการคิดวิเคราะห์ โดยสถาบันการศึกษากำหนดรูปแบบวิธีการศึกษาและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในทุกสาขาวิชา อาชีพ การรู้สารสนเทศจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญ สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต การรู้สารสนเทศช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการจัดการและใช้สารสนเทศ การรู้สารสนเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา และสถาบันการศึกษาต้องรับผิดชอบการสอนทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งเป็นความสามารถที่จำเป็นในยุคสังคมสารสนเทศ (Association of College and Research Library, 2000)

ห้องสมุดเป็นแหล่งสารสนเทศที่สำคัญและบรรณารักษ์มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการตอบสนองความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาทางไกล ในปัจจุบันห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนามาเป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ และบริการสารสนเทศที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและใช้บริการได้โดยไม่จำกัดสถานที่ ระยะเวลา มีการบริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

อย่างไรก็ตาม พบว่า ผู้เรียนทางไกล มีปัญหาในการเข้าถึงสารสนเทศ การขาดทักษะการรู้สารสนเทศ มีความรู้และประสบการณ์การใช้ห้องสมุดไม่เพียงพอ นักศึกษาทางไกลส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสมาใช้บริการห้องสมุด และไม่รู้จักห้องสมุด การค้นหาสารสนเทศ ผู้เรียนทางไกลส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้เข้าถึงสารสนเทศจากห้องสมุด แต่จะเลือกใช้บริการจากช่องทางการศึกษาทางไกลผ่านหลักสูตรออนไลน์ ซึ่งมีความสะดวกในการเข้าถึงได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ โดยนักศึกษาไม่ต้องเดินทางไปห้องสมุด นักศึกษาเป็นอิสระต่อการเรียน และมีอิสระในการค้นหาข้อมูล ประกอบกับปัจจุบันแหล่งสารสนเทศในห้องสมุด เช่น ระบบสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ ดัชนี ฐานข้อมูล

และเอกสารฉบับเต็มของห้องสมุดส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตามผู้สอนจะจัดเตรียมและให้การสนับสนุนเชิงเทคนิค เพื่อให้ผู้เรียนทางไกลมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างน้อยที่สุด คือ การใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ การใช้เว็บไซต์ การประชุมผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ดังนั้น สถาบัน การศึกษาต้องรู้ระดับความสามารถและประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เรียน และจัดเตรียมเครื่องมือเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศออนไลน์ โดยเฉพาะประเด็นความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของการรู้สารสนเทศในการเรียนทางไกลด้วย (Johnstone, 2002)

การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชซึ่งระบบการศึกษาทางไกลที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ภายใต้การให้คำแนะนำปรึกษาอย่างเป็นระบบ การถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ทางวิชาการผ่านสื่อการสอนทางไกลและสื่ออื่น ๆ ที่เหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ เป็นชุดวิชาที่มีลักษณะบูรณาการ จัดระบบและวิธีการศึกษา การให้ความรู้ และการให้คำแนะนำปรึกษาด้วยวิธีการนัดหมายระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาตามแต่ละช่วงเวลาที่เหมาะสม รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ในหลักสูตร โดยมหาวิทยาลัยจัดให้มีแหล่งบริการการศึกษาในส่วนกลาง ณ สำนักบรรณสารสนเทศและส่วนภูมิภาค ณ ศูนย์วิทยพัฒนา ศูนย์บริการการศึกษาเฉพาะกิจ และศูนย์วิทยบริการการศึกษาอื่น ๆ ทั่วประเทศ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช 2553)

นักศึกษาทางไกลระดับบัณฑิตศึกษา นอกจากจะต้องมีความรู้และทักษะในเนื้อหาวิชาแล้ว นักศึกษาจะต้องมีทักษะทางด้านวิชาการทั่วไป คือ ทักษะด้านการจัดการ ได้แก่ ความสามารถในการจัดการเวลาและแผนล่วงหน้า ความสามารถในการจูงใจตนเองและการศึกษาอย่างอิสระ ทักษะด้านการรู้หนังสือ ได้แก่ ความสามารถในการอ่านตำราจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วอย่างแม่นยำ อย่างมีวิจารณญาณ และอย่างรู้จักเลือกสรร ความสามารถในการเขียนเป็นภาษาที่ชัดเจน กระชับ ถูกหลัก ไวยากรณ์และวรรคตอนที่ถูกต้อง ทักษะด้านสติปัญญา ได้แก่ ความสามารถในการรับแนวคิดที่เป็นรูปแบบ ความสามารถในการจัดหมู่หลักฐานอย่างแม่นยำ และในการประเมินคุณค่าของคน ความสามารถในการวิจารณ์และสอบถามข้อสมมติฐาน ความสามารถในการโต้แย้งอย่างมีเหตุผล และมีความคงเส้นคงวา ความสามารถในการหาหลักฐานต่าง ๆ มาสนับสนุนการโต้แย้งเชิงเหตุผล ทักษะด้านการวิจัย ได้แก่ ความสามารถในการสำรวจห้องสมุดวิชาการ ความสามารถในการนำเสนอผลงานตามระเบียบทางวิชาการ ความสามารถในการค้นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ความสามารถในการเลือกทักษะการวิจัยที่เหมาะสม (สุมาลี สังข์ศรี 2549: 127-128)

ความรู้และ ทักษะดังกล่าว ผู้เรียนจึงต้องเป็นผู้รับผิดชอบศึกษาด้วยตนเอง และพัฒนาให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ประกอบกับการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาขั้นสูงที่มุ่งพัฒนาความรู้ ความ

เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา การค้นคว้าวิจัย และเพื่อสร้างผู้นำทางวิชาการโดยเฉพาะการศึกษาใน ลักษณะการค้นคว้าวิจัยและการแสวงหาความรู้อย่างลึกซึ้งเฉพาะด้าน ซึ่งในการจัดการศึกษา ในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ มักกำหนดให้นักศึกษาต้องจัดทำวิทยานิพนธ์ หนึ่งก่อนสำเร็จการศึกษา เรียกว่า “วิทยานิพนธ์” ซึ่งกระบวนการจัดทำวิทยานิพนธ์ก่อให้เกิดความ ต้องการสารสนเทศ นักศึกษาจำเป็นต้องแสวงหาสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ในขั้นตอนต่าง ๆ ภายใต้ข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย แต่ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทางไกลประสบ ปัญหาในการใช้บริการจากห้องสมุดที่มหาวิทยาลัยจัดให้ เนื่องจากนักศึกษามีความคาดหวังใน ห้องสมุดของตนเองต่ำ ขาดทักษะการค้นคืนสารสนเทศจากห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ ห้องสมุดที่มหาวิทยาลัยจัดให้ไม่มีสารสนเทศที่นักศึกษาต้องการและไม่มีความสะดวกในการ เดินทางข้ามจังหวัดเพื่อไปใช้บริการของสมุด (สายลม วุฒิสมนุรณ์ 2546) มีปัญหาในการเข้าถึง การใช้ห้องสมุดและบริการสารสนเทศ (Chutima Sacchanand, 2002: 110) ประกอบกับวิทยาการ เทคโนโลยีสารสนเทศได้มีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการรู้สารสนเทศ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในระบบทางไกล

3. มาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

แนวคิดและนโยบายระดับชาติเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศและการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ ปรากฏในรูปแบบมาตรฐานการรู้สารสนเทศ มหาวิทยาลัยในต่างประเทศ มีการจัดตั้งคณะทำงานที่ จะระบุความรู้ความสามารถด้านการรู้สารสนเทศพื้นฐานของผู้เรียน ซึ่งบูรณาการการรู้คอมพิวเตอร์ (computer literacy) การรู้เทคโนโลยี (technology literacy) การรู้สื่อ (media literacy) จริยธรรม การคิด วิเคราะห์ และทักษะการสื่อสาร เข้าด้วยกัน โดยมีมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศใน ระดับชาติ เช่น มาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา (Information Literacy Competencies Standards for Higher Education) ของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและการ วิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา (The Association of College and Research Libraries: ACRL) โดยมาตรฐาน บางมาตรฐานนอกจากทำเพื่อการรู้สารสนเทศและยังรวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อตอบสนอง เป้าหมาย นโยบายระดับชาติ ให้ประชาชนเป็นผู้รู้สารสนเทศ เช่น มาตรฐานการรู้สารสนเทศ ระดับอุดมศึกษาของประเทศออสเตรเลีย (Information Literacy Standard by the Council of Australia University Library: CAUL) เป็นมาตรฐานที่จัดทำขึ้นเพื่อการรู้สารสนเทศและการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ที่สามารถรับมืออย่างมีประสิทธิภาพกับข้อมูลรอบ ๆ เพราะมีความสามารถด้านปัญญาและ กลยุทธ์ที่จะเลือกใช้สารสนเทศ (Nimon, 2002) ในที่นี้จะเน้นเฉพาะมาตรฐานการรู้สารสนเทศ

สำหรับการศึกษา ระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้สำหรับนักศึกษาทางไกล ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ ยังมีมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง คือ มาตรฐานสำหรับการบริการห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ทางไกล (Standards for Distance Learning Library Services) จัดทำโดยสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและการวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา มาตรฐานต่าง ๆ ดังกล่าวมีสาระสำคัญดังนี้

3.1 มาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา

(Information Literacy Competencies Standards for Higher Education) สมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและการวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา (The Association of College and Research Libraries: ACRL) ได้กำหนดมาตรฐานความสามารถในการรู้สารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน 5 มาตรฐาน และ 22 ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

มาตรฐานที่ 1 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถกำหนดชนิดและขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

1.1 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศที่ต้องการได้ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

1.1.1 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องในการทำวิจัยหรือสารสนเทศที่ตนเองต้องการค้นหาในห้องเรียนกับครูผู้สอนกับกลุ่มกิจกรรมแสดงความคิดเห็นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้

1.1.2 พัฒนาหัวข้อรายงานที่ตนเองศึกษาและกำหนดคำถามที่จะนำไปสู่สารสนเทศที่ต้องการใช้ได้

1.1.3 ค้นหาแหล่งสารสนเทศที่จะนำมาสนับสนุนหัวข้องานวิจัยของตนเองได้

1.1.4 กำหนดหรือปรับปรุงสารสนเทศให้สอดคล้องกับสารสนเทศที่ตนเองต้องการได้

1.1.5 อธิบายและระบุแนวคิดหลักและกำหนดคำศัพท์ที่จะใช้ในการอธิบายถึงสารสนเทศที่ตนต้องการได้

1.1.6 เชื่อมโยงและบูรณาการสารสนเทศใหม่กับความรู้ที่มีอยู่เดิมเพื่อสร้างความรู้ใหม่ได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

1.2 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศระบุประเภทและรูปแบบของแหล่งสารสนเทศและสารสนเทศต่าง ๆ ที่น่าเชื่อถือได้ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

1.2.1 ทราบว่าสารสนเทศที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการเกิดขึ้นอย่างไรมีการจัดการอย่างไร มีการเผยแพร่อย่างไร

1.2.2 ตระหนักว่าความรู้ถูกจัดแบ่งได้ตามสาขาวิชาซึ่งช่วยให้สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างง่ายขึ้น

1.2.3 จำแนกคุณค่าและความแตกต่างของแหล่งสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สื่อประสม ฐานข้อมูล เว็บไซต์ ชุดข้อมูลเสียง ภาพ และหนังสือ เป็นต้น

1.2.4 จำแนกคุณค่าและความแตกต่างของแหล่งสารสนเทศที่มีศักยภาพเหล่านั้นได้ เช่น ความแตกต่างระหว่างแหล่งสารสนเทศที่ได้รับความนิยมและแหล่งสารสนเทศทางวิชาการ แยกความแตกต่างระหว่างแหล่งสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน และแหล่งข้อมูลที่เป็นประวัติศาสตร์ได้

1.2.5 อธิบายความแตกต่างระหว่างแหล่งสารสนเทศปฐมภูมิและแหล่งสารสนเทศทุติยภูมิ โดยตระหนักว่าแหล่งแต่ละชนิดใช้งานอย่างไรมีความสำคัญต่างกันอย่างไร

1.2.6 เข้าใจได้ว่าสารสนเทศที่เป็นข้อมูลดิบนั้นมาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ
ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

1.3 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศตระหนักถึงค่าใช้จ่ายในการแสวงหาสารสนเทศกับประโยชน์ที่จะได้รับจากสารสนเทศที่จำเป็น ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

1 .3.1 กำหนดแหล่งที่มีสารสนเทศที่ต้องการใช้และตัดสินใจขยายกระบวนการค้นหาสารสนเทศจากแหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ การยืมระหว่างห้องสมุดการใช้แหล่งทรัพยากรจากที่อื่นนอกเหนือจากแหล่งที่เคยใช้ การใช้ภาพวิดีโอ ข้อความหรือเสียงได้ สามารถกำหนดแหล่งที่มีสารสนเทศโดยตรง และใช้บริการอื่นที่เหมาะสมเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ

1.3.2 พิจารณาความเป็นไปได้ในการได้มาซึ่งสารสนเทศภาษาอื่นเพื่อรวบรวมสารสนเทศที่ต้องการเพิ่มเติม และสามารถเข้าใจบริบทของสารสนเทศได้

1.3.3 สามารถวางแผนและกำหนดระยะเวลาในการแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ
ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

1.4 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศประเมินขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการใช้ได้ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

1.4.1 ทบทวนว่าสารสนเทศที่มีอยู่ในเบื้องต้นสามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างชัดเจนหรือต้องการปรับปรุงใหม่

1.4.2 กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินใจใช้สารสนเทศหรือเลือกสารสนเทศ

มาตรฐานที่ 2 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

2.1 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศเลือกวิธีการค้นหาอย่างมีหลักการ หรือเลือกระบบการค้นหาสารสนเทศเพื่อใช้ในการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

2.1.1 เลือกวิธีการค้นหาสารสนเทศอย่างมีหลักการได้อย่างเหมาะสม เช่น ใช้วิธีการทดลอง สาทิต การเลียนแบบ หรือลงภาคสนาม

2.1.2 ระบุประโยชน์ที่ได้จากวิธีการคัดเลือก

2.1.3 ระบุขอบเขตเนื้อหาและโครงสร้างของระบบการค้นหาสารสนเทศได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงรูปแบบ เช่น วรรณคดี และสามารถชี้แนะนำ การใช้ หรือเมนูช่วยเหลือบนอินเทอร์เน็ตในการค้นหาสารสนเทศที่มีอยู่ในระบบเข้าใจความแตกต่างระหว่างวรรณคดีกับฐานข้อมูลออนไลน์ ความแตกต่างระหว่างฐานข้อมูลเอกสารเต็มรูปแบบกับฐานข้อมูลบรรณานุกรมมาคัดเลือกเครื่องมือเพื่อค้นหาสารสนเทศที่ต้องการใช้ได้เหมาะสม

2.1.4 เลือกวิธีการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการจากวิธีการศึกษาหรือระบบการค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

2.2 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศกำหนดกลยุทธ์ในการสืบค้นหาสารสนเทศและดำเนินตามกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

2.2.1 วางแผนการค้นหาคว้าได้อย่างเหมาะสมกับวิธีที่ศึกษา โดยอธิบายกระบวนการต่างๆ ไปของการค้นหาสารสนเทศ และอธิบายได้ว่าสารสนเทศต่างชนิดกันมีวัตถุประสงค์การใช้งานแตกต่างกัน

2.2.2 กำหนดคำสำคัญคำพ้อง ความหมายและคำที่สัมพันธ์กับสารสนเทศที่ต้องการ โดยสามารถกำหนดคำสำคัญ หรือวลีที่เป็นตัวแทนของหัวข้อที่ศึกษา ทั้งในแหล่งทั่วไป เช่น บัตรรายการ วรรณคดีวารสารแหล่งออนไลน์ และเฉพาะสาขาวิชาเป็นต้น การกำหนดคำศัพท์ที่ใช้เป็นทางเลือก เช่น คำต่างกันมีความหมายเหมือนกัน คำที่มีความหมายกว้างกว่า หรือแคบกว่า และวลีที่แทนหัวข้อที่ศึกษาได้

2.2.3 เลือกคำศัพท์ควบคุมที่เฉพาะเจาะจงกับสาขาวิชาหรือแหล่งค้นหาได้

2.2.4 กำหนดกลยุทธ์การค้นหาสารสนเทศโดยใช้คำสั่งที่เหมาะสมกับระบบการค้นหาสารสนเทศที่เลือกไว้ เช่น การค้นหาโดยใช้เทคนิคตรรกบูลีน เทคนิคการตัดคำ การใช้คำใกล้เคียง ในกรณีที่ใช้เครื่องมือช่วยค้นหาหรือใช้เครื่องมือที่อยู่ภายในแหล่งนั้นๆ เช่น ใช้วรรณคดีสำหรับการค้นหาในหนังสือ และสามารถบอกได้ว่าเมื่อใดควรค้นหาจากแหล่งข้อมูลใด เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง คำสำคัญ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2.2.5 นำกลยุทธ์การค้นหาไปใช้ในระบบการค้นคืนสารสนเทศต่างๆ โดยการใช้เครื่องมือช่วยค้นหาที่แตกต่างกัน ใช้คำสั่งต่างกัน และตัวปฏิบัติการค้นหาที่ต่างกัน ได้ โดยสามารถใช้คำแนะนำการใช้บนหน้าจอเพื่อให้เข้าใจโครงสร้างการค้นหาและคำสั่งของระบบการค้นคืนสารสนเทศนั้นๆ มีความรู้ในการค้นหาขั้นพื้นฐานและขั้นสูง สามารถจำกัดและขยายผลการค้นหาได้ รวมทั้งใช้กลยุทธ์การค้นหาให้สอดคล้องกับสารสนเทศที่ต้องการใช้และแหล่งสารสนเทศที่ใช้

2.2.6 ดำเนินการค้นหาโดยใช้กลยุทธ์ที่หลากหลาย

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

2.3 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศใช้วิธีการหลากหลายในก้นสารสนเทศทางออนไลน์หรือสารสนเทศที่เป็นผลงานของบุคคลนั้นๆ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

2.3.1 ใช้ระบบการสืบค้นที่หลากหลายเพื่อการค้นคืนสารสนเทศที่มีอยู่ในรูปแบบต่างกัน ได้

2.3.2 ใช้แผนการจัดหมวดหมู่หนังสือระบบต่างๆ เช่น เลขเรียกหนังสือ หรือ วรรณคดี เพื่อค้นหาสารสนเทศในห้องสมุดหรือแหล่งวิทยาการต่างๆ ได้ โดยสามารถใช้เลขเรียกหนังสือ หรือวรรณคดี ในการระบุที่อยู่ของสารสนเทศในห้องสมุด

2.3.3 ใช้บริการออนไลน์แบบพิเศษ หรือบริการผู้ใช้ส่วนบุคคล ที่มีในสถาบัน เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ต้องการ เช่น บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการจัดส่งเอกสาร แหล่งข้อมูลชุมชน

2.3.4 ใช้วิธีการสำรวจ การส่งจดหมาย การสัมภาษณ์ หรือเครื่องมือสืบค้นรูปแบบอื่นๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศเบื้องต้นที่ต้องการ ได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

2.4 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศปรับกลยุทธ์การสืบค้นได้เหมาะสมตามความจำเป็น ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

2.4.1 ประเมินปริมาณคุณภาพและผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องกับการสืบค้น เพื่อเลือกระบบการค้นคืนสารสนเทศที่เหมาะสม หรือเลือกทางเลือกที่เหมาะสมในการสืบค้น

2.4.2 กำหนดปัญหาในการค้นคืนสารสนเทศ และตัดสินใจปรับกลยุทธ์การสืบค้นใหม่ได้ถ้าจำเป็น

2.4.3 เริ่มต้นสืบค้นใหม่อีกครั้งโดยใช้กลยุทธ์การสืบค้นที่ปรับใหม่ได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

2.5 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศคัดเลือก บันทึก ถ่ายโอน จัดการสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

2.5.1 เลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการคัดเลือกสารสนเทศที่ต้องการได้ เช่น ฟังก์ชันของโปรแกรมในการคัดลอกและวาง การถ่ายเอกสาร การใช้สแกนเนอร์ การใช้อุปกรณ์สื่อโสตทัศนฯได้

2.5.2 สร้างระบบจัดการสารสนเทศที่รวบรวมมาได้

2.5.3 แยกแยะประเภทของเอกสารที่นำมาใช้อ้างอิง และเข้าใจแบบแผนที่ถูกต้องการอ้างอิงแหล่งเอกสารที่หลากหลาย

2.5.4 บันทึกข้อมูลการอ้างอิงที่เกี่ยวข้องกันไว้ใช้อ้างอิงในครั้งต่อไป

2.5.5 ใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายในการจัดการสารสนเทศที่คัดเลือกมาได้

มาตรฐานที่ 3 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถประเมินสารสนเทศและแหล่งที่มาอย่างมีวิจารณญาณรวมทั้งสามารถเชื่อมโยงสารสนเทศที่ได้รับการคัดเลือกไว้แล้วกับพื้นฐานความรู้เดิมที่ตนเองมีอยู่ได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

3.1 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสรุปแนวคิดสำคัญจากสารสนเทศที่รวบรวมได้ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

3.1.1 อ่านเอกสารและคัดเลือกประเด็นสำคัญได้

3.1.2 สรุปประเด็นสำคัญของเอกสารด้วยสำนวนของตนเองและเลือกใช้ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

3.1.3 หยิบยกข้อความในเอกสารมาใช้อ้างอิงอย่างเหมาะสม

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

3.2 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศระบุและประยุกต์ใช้เกณฑ์มาตรฐานในการประเมินสารสนเทศและแหล่งที่มาได้ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

3.2.1 เปรียบเทียบสารสนเทศจากแหล่งต่างๆได้ เพื่อประเมินความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง ความเที่ยงตรง ช่วงเวลาของสารสนเทศ รวมถึงทัศนคติของสารสนเทศ

3.2.2 วิเคราะห์โครงสร้างและเหตุผลของข้อโต้แย้ง หรือวิธีการที่นำมาใช้นับสนุน

3.2.3 รู้ว่าสารสนเทศชิ้นใดมีอคติ หลอกลวง หรือแอบแฝงผลประโยชน์ส่วนตน

3.2.4 ตระหนักถึงวัฒนธรรมรูปลักษณะทางกายภาพซึ่งเป็นบริบทของสารสนเทศที่สร้างขึ้น และเข้าใจถึงผลกระทบที่มีต่อการแปลความสารสนเทศได้ เช่น อธิบายได้ว่าอายุหรือเวลาของแหล่งสารสนเทศมีผลต่อคุณค่าของแหล่งสารสนเทศนั้น และอธิบายได้ว่าจุดมุ่งหมายในการผลิตสารสนเทศมีผลต่อการใช้ประโยชน์ของสารสนเทศนั้นอย่างไร บริบททางวัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ อาจจะมีผลต่อความลำเอียงของสารสนเทศได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

3.3 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสังเคราะห์ใจความสำคัญของสารสนเทศเพื่อสร้างแนวคิดสารสนเทศใหม่ได้ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

3.3.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดต่างๆ และผสมผสานแนวคิดเหล่านั้นเป็นสารสนเทศชิ้นใหม่ที่มีประโยชน์โดยมีข้อมูลสนับสนุน

3.3.2 ขยายผลการสังเคราะห์เบื้องต้นเพื่อสร้างสมมติฐานใหม่ซึ่งอาจต้องการสารสนเทศเพิ่มเติม

3.3.3 ใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีอื่นๆ เช่น ตารางแผ่นข้อมูลฐานข้อมูลสื่อประสมอุปกรณ์โสตทัศนวัสดุเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของแนวคิดและปรากฏการณ์ต่างๆ
ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

3.4 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศเปรียบเทียบความรู้ใหม่กับความรู้ที่มีอยู่เดิมเพื่อให้ทราบถึงคุณค่าที่เพิ่มขึ้น สิ่งที่ขัดแย้งกัน และลักษณะเฉพาะอื่นๆของสารสนเทศได้ เช่น สารสนเทศที่ได้
นั้นได้เพิ่มเติมความรู้ที่มีอยู่หรือไม่ หรือสารสนเทศที่ได้นั้นขัดแย้งกับความรู้ที่มีอยู่เดิมหรือไม่
ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

3.4.1 กำหนดได้ว่าสารสนเทศที่ได้เพียงพอในการวิจัยหรือตอบสนองความต้องการหรือต้องการสารสนเทศอื่นเพิ่มเติมหรือไม่

3.4.2 ใช้เกณฑ์ที่เลือกมาอย่างระมัดระวังเพื่อสอบถามสารสนเทศที่รวบรวมมาได้ว่าขัดแย้งหรือยืนยันสารสนเทศที่ได้มาจากแหล่งอื่นๆ

3 .4.3 สรุปใจความสำคัญจากสารสนเทศที่รวบรวมมาได้

3.4.4 ทดสอบทฤษฎีด้วยเทคนิคที่เหมาะสมของสาขาวิชานั้น ๆ เช่นการสร้างสถานการณ์จำลอง การทดลอง เป็นต้น

3.4.5 ตัดสินความถูกต้องของสารสนเทศได้โดยการตั้งคำถามถึงแหล่งที่มาของข้อมูล การจำกัดเครื่องมือหรือกลยุทธ์ที่ใช้ในการรวบรวมสารสนเทศและความสมเหตุสมผลของข้อสรุป

3.4.6 เชื่อมโยงสารสนเทศใหม่กับสารสนเทศเก่าหรือความรู้เก่าที่มีอยู่ได้

3.4.7 เลือกสารสนเทศที่มีเนื้อหาสนับสนุนหัวข้อหรือประเด็นที่กำลังค้นคว้า
ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

3.5 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศระบุได้ว่าความรู้ใหม่มีผลกระทบกับระบบความคิดของบุคคล และผสานความแตกต่างกันในทางความคิดหรือไม่ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

3.5.1 ศึกษาความแตกต่างด้านมุมมองของสารสนเทศที่พบ

3.5.2 ตัดสินใจได้ว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธมุมมองนั้น

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

3.6 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสอบถามว่าความเข้าใจและตีความสารสนเทศถูกต้องหรือไม่ ด้วยการสนทนา อภิปรายกับบุคคลอื่น ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ปฏิบัติงาน ผลลัพธ์ที่ได้คือ

3.6.1 มีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียนและการอภิปรายอื่น ๆ

3.6.2 มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการอภิปรายในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น อีเมลบอร์ด รายงานข่าว และห้องสนทนา เป็นต้น

3.6.3 สอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ได้ เช่น การสัมภาษณ์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และบริการจดหมายข่าว

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

3.7 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศตัดสินใจได้ว่าคำถามการค้นคว้านั้นต้องปรับเปลี่ยนใหม่หรือไม่ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

3.7.1 ตัดสินใจได้ว่าสารสนเทศที่ได้มานั้นเพียงพอกับความต้องการหรือไม่ หรือยังต้องการสารสนเทศเพิ่มเติมจากที่อื่น

3.7.2 ปรับปรุงกลยุทธ์การสืบค้น และเพิ่มเติมแนวคิดการสืบค้นที่จำเป็น เข้าไปใหม่ได้โดยการปรับปรุงคำศัพท์ที่ใช้ค้น

3.7.3 พิจารณาแหล่งค้นคว้าข้อมูลที่ใช้ในปัจจุบัน และหาแหล่งค้นคว้าใหม่ได้ โดยการตรวจสอบจากเชิงอรรถ และบรรณานุกรม หรือเชื่อมโยงไปยังส่วนอื่น ๆ เพื่อค้นหาสารสนเทศเพิ่มเติมได้

มาตรฐานที่ 4 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศในฐานะบุคคลหรือสมาชิกของกลุ่มสามารถใช้สารสนเทศในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

4.1 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศใช้สารสนเทศที่มีอยู่เดิมและสารสนเทศที่ได้มาใหม่ในการวางแผนและสร้างสารสนเทศชิ้นใหม่ได้ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

4.1.1 จัดเนื้อหาในลักษณะที่สนับสนุนจุดประสงค์และรูปแบบของงานที่ต้องการ เช่น การทำโครงเรื่อง ทำฉบับร่าง แผ่นภาพ เป็นต้น

4.1.2 เชื่อมโยงความรู้และทักษะจากประสบการณ์เดิมในการวางแผนและสร้างสารสนเทศชิ้นใหม่

4.1.3 เชื่อมโยงสารสนเทศเดิมและสารสนเทศใหม่ รวมถึงการคัดเลือกข้อความหรือการถอดความในลักษณะที่สนับสนุนตามวัตถุประสงค์ของผลงานใหม่

4.1.4 ปรับเปลี่ยนข้อความรูปภาพ และข้อมูลที่อยู่ในรูปดิจิทัลจากแหล่งข้อมูลเดิมให้อยู่ในรูปแบบใหม่ได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

4.2 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศทบทวนกระบวนการในการพัฒนาผลงานชิ้นใหม่
ผลลัพธ์ที่ได้คือ

4.2.1 จดบันทึกกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ
และกระบวนการสื่อสาร

4.2.2 ทบทวนถึงสาเหตุที่ทำให้ผลงานประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว และกลยุทธ์ที่
เป็นทางเลือก

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

4.3 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศนำเสนอสารสนเทศที่ผลิตชิ้นใหม่ไปสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

4.3.1 เลือกวิธีการหรือรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดในการเผยแพร่ผลงานตามเป้าหมาย

4.3.2 ใช้ประเภทของอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมในการผลิตผลงาน
ที่ต้องการได้

4.3.3 ผสมผสานหลักการออกแบบเข้ากับการสื่อสาร

4.3.4 สื่อสารข้อมูลได้อย่างชัดเจนด้วยวิธีที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

มาตรฐานที่ 5 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศมีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจ กฎหมาย และ
ประเด็นทางสังคม เกี่ยวกับการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศ รวมถึงการใช้สารสนเทศอย่างถูกต้อง
ตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

5.1 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศเข้าใจประเด็นจริยธรรม กฎหมายเกี่ยวกับสารสนเทศ
และเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

5.1.1 ระบุและอภิปรายประเด็นเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัว และความปลอดภัยใน
การใช้สารสนเทศในสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นสิ่งตีพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์

5.1.2 ระบุและอภิปรายเกี่ยวกับสารสนเทศที่สามารถเข้าถึงได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย
และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

5.1.3 ระบุและอภิปรายเกี่ยวกับการตรวจตราและควบคุมสารสนเทศ และเสรีภาพ
ในการพูด

5.1.4 เข้าใจในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา และกฎหมายคุ้มครองลิขสิทธิ์ และการใช้
สารสนเทศที่มีลิขสิทธิ์อย่างเป็นธรรม

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

5.2 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศปฏิบัติตามกฎระเบียบบนนโยบายของสถาบันและจรรยาบรรณในการเข้าถึง และการใช้แหล่งสารสนเทศ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

5.2.1 มีส่วนร่วมในการอภิปรายผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบ เช่น การมีมารยาทในการใช้อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

5.2.2 เข้าใจวัตถุประสงค์ของการใช้รหัสผ่านที่ได้รับการอนุญาตและรหัสประจำตัวเพื่อเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการ

5.2.3 ยอมรับนโยบายของหน่วยงานในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ

5.2.4 ใช้แหล่งสารสนเทศ อุปกรณ์ระบบ และเครื่องอำนวยความสะดวกอื่นๆ อย่างถูกต้อง

5.2.5 จัดหา จัดเก็บ และเผยแพร่ข้อความ ข้อมูล รูปภาพ และเสียงอย่างถูกต้องกฎหมาย

5.2.6 แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในการที่จะไม่คัดลอกผลงานของบุคคลอื่น โดยไม่ได้อ้างอิง หรือแอบอ้างคัดลอกผลงานของผู้อื่นเป็นของตนเอง

5.2.7 แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจนโยบายของสถาบันในการวิจัยโดยใช้คนเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

5.3 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศใช้แหล่งสารสนเทศต่าง ในกาซื้อสารสนเทศผ่านผลลัพธ์ที่ได้ คือ

5.3.1 เลือกรูปแบบของการเขียนบรรณานุกรมได้อย่างเหมาะสม และใช้รูปแบบนั้นในการอ้างอิงอย่างคงเส้นคงวา

5.3.2 แสดงหลักฐานการได้รับอนุญาตจากเจ้าของผลงานที่มีลิขสิทธิ์

3.2 มาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษาของประเทศออสเตรเลีย

มาตรฐานการรู้สารสนเทศส่วนใหญ่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับระบบการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งไม่ได้กำหนดไว้สำหรับประชาชนทั่วไป ยกเว้นกรอบโครงสร้างการรู้สารสนเทศของบุคคล ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (Australian and New Zealand Information Literacy Framework: 2004) ซึ่งสภาบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยออสเตรเลีย ซึ่งได้นำมาตรฐานการรู้สารสนเทศของ ACRL ไปประยุกต์ใช้ใน ค.ศ. 2001 โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากคำว่า Information Literacy Student เป็นคำว่า Information Literacy Person และได้เพิ่มมาตรฐานที่ 7 ผู้รู้สารสนเทศตระหนักดีว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองนั้นต้องมีทักษะการรู้สารสนเทศ ส่วนฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 ออกเผยแพร่ในปี ค.ศ. 2004 ได้ยกเลิกมาตรฐานข้อ 7 และเปลี่ยนชื่อจากคำว่า มาตรฐานการรู้สารสนเทศมาเป็น กรอบ โครงสร้างการรู้สารสนเทศของบุคคล ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามาตรฐานนี้มุ่งใช้กับบุคคลทั่วไปไม่เฉพาะผู้เรียนที่อยู่ในสถาบันการศึกษาเท่านั้น

กรอบโครงสร้างการรู้สารสนเทศของบุคคล ประกอบด้วยมาตรฐาน 6 ด้าน ดังนี้
มาตรฐานที่ 1 ผู้รู้สารสนเทศตระหนักถึงความต้องการและกำหนดลักษณะและขอบเขตสารสนเทศได้ บุคคลผู้รู้สารสนเทศควรมีลักษณะดังนี้

- 1.1 กำหนดและระบุความต้องการสารสนเทศได้
- 1.2 เข้าใจวัตถุประสงค์ ขอบเขตเรื่องที่ศึกษาของแหล่งสารสนเทศได้
- 1.3 ประเมินลักษณะและขอบเขตสารสนเทศที่ต้องการได้
- 1.4 ใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลายเพื่อการตัดสินใจ

มาตรฐานที่ 2 ผู้รู้สารสนเทศสามารถค้นหาสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บุคคลผู้รู้สารสนเทศควรมีลักษณะดังนี้

- 2.1 เลือกรูปแบบและเครื่องมือที่เหมาะสมในการค้นหาสารสนเทศได้
- 2.2 กำหนดกลยุทธ์การค้นหาสารสนเทศ และดำเนินการค้นอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.3 ใช้วิธีการค้นที่เหมาะสม เพื่อให้ได้รับสารสนเทศที่ต้องการ
- 2.4 ใช้วิธีการสืบค้น และเครื่องมือเข้าถึงสารสนเทศ และขบวนการสืบค้นสารสนเทศ

ที่ทันสมัย

มาตรฐานที่ 3 ผู้รู้สารสนเทศสามารถประเมินสารสนเทศ และกระบวนการแสวงหาสารสนเทศได้ บุคคลผู้รู้สารสนเทศควรมีลักษณะดังนี้

- 3.1 ประเมินสารสนเทศที่ได้มาให้ตรงประเด็นกับเรื่องที่ศึกษา และนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ได้
- 3.2 อธิบายเกณฑ์ในการประเมินสารสนเทศได้
- 3.3 ปรับปรุงกลยุทธ์การสืบค้น และทบทวนกระบวนการค้นหาสารสนเทศได้

มาตรฐานที่ 4 ผู้รู้สารสนเทศสามารถจัดการสารสนเทศที่รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้ และสร้างสรรค์ความรู้ใหม่โดยบูรณาการความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่เป็นความรู้ของตนได้ บุคคลผู้รู้สารสนเทศควรมีลักษณะดังนี้

- 4.1 บันทึกสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้
- 4.2 จัดระบบสารสนเทศ (จัดลำดับ จัดหมวดหมู่ จัดเก็บ) สารสนเทศได้

มาตรฐานที่ 5 ผู้รู้สารสนเทศสามารถประยุกต์สารสนเทศใหม่ และสารสนเทศที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างแนวคิดใหม่หรือสร้างความเข้าใจใหม่ บุคคลผู้รู้สารสนเทศควรมีลักษณะดังนี้

- 5.1 เปรียบเทียบ และรวบรวมความรู้ใหม่กับความรู้เดิม เพื่อพิจารณามูลค่าเพิ่มการขัดแย้งกัน หรือคุณลักษณะอื่น ๆ ของสารสนเทศได้
- 5.2 สื่อสารความรู้ และความเข้าใจใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 6 ผู้รู้สารสนเทศมีความเข้าใจบริบททางวัฒนธรรม เศรษฐกิจกฎหมาย และสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศ บุคคลผู้รู้สารสนเทศควรมีลักษณะดังนี้

6.1 รับรู้ประเด็นทางวัฒนธรรม จริยธรรม และเศรษฐกิจทางสังคมเกี่ยวกับการเข้าถึง และการใช้สารสนเทศได้

6.2 ตระหนักและยอมรับว่า สารสนเทศอยู่บนพื้นฐานของประโยชน์ คุณค่า และความเชื่อ

6.3 ปฏิบัติตามระเบียบ และจรรยาบรรณเกี่ยวกับการเข้าถึง และใช้ทรัพยากรสารสนเทศได้

6.4 ได้รับความรู้ และเผยแพร่ข้อความ ข้อมูล ภาพ และเสียงได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานการรู้สารสนเทศ โดยเฉพาะกับการเรียน การสอนทางไกล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษารูปแบบการรู้สารสนเทศและมาตรฐานการรู้สารสนเทศที่มีผู้ คิดค้นหลายรูปแบบข้างต้น เพื่อนำส่วนที่เหมือนกันมาปรับใช้ให้เข้ากับการวัดการรู้สารสนเทศของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งสามารถเปรียบเทียบแต่ละมาตรฐานการ รู้สารสนเทศดังกล่าวได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบส่วนประกอบมาตรฐานการรู้สารสนเทศ

ACRL	CAUL
มาตรฐานที่ 1 สามารถกำหนดชนิดและขอบเขต ของสารสนเทศที่ต้องการได้	มาตรฐานที่ 1 ตระหนักถึงความต้องการและ กำหนดลักษณะและขอบเขตสารสนเทศได้
มาตรฐานที่ 2 สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	มาตรฐานที่ 2 สามารถค้นหาสารสนเทศได้อย่าง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
มาตรฐานที่ 3 สามารถประเมินสารสนเทศและ แหล่งที่มาอย่างมีวิจารณญาณรวมทั้งสามารถ เชื่อมโยงสารสนเทศที่ได้รับการคัดเลือกไว้แล้ว กับพื้นฐานความรู้เดิมที่ตนเองมีอยู่ได้	มาตรฐานที่ 3 สามารถประเมินสารสนเทศ และ กระบวนการแสวงหาสารสนเทศได้
มาตรฐานที่ 4 ในฐานะบุคคลหรือสมาชิกของ กลุ่มสามารถใช้สารสนเทศในการแก้ปัญหาได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	มาตรฐานที่ 4 สามารถจัดการสารสนเทศที่ รวบรวมหรือผลิตขึ้นมาได้ และสร้างสรรค์ ความรู้ใหม่โดยบูรณาการความรู้เดิมเข้ากับ ความรู้ใหม่เป็นความรู้ของตนได้

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ACRL	CAUL
มาตรฐานที่ 5 มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจ กฎหมาย และประเด็นทางสังคม เกี่ยวกับการใช้ และการเข้าถึงสารสนเทศ รวมถึงการใช้ สารสนเทศอย่างถูกต้องตามหลักจริยธรรมและ กฎหมาย	มาตรฐานที่ 5 สามารถประยุกต์สารสนเทศใหม่ และสารสนเทศที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างแนวคิดใหม่ หรือสร้างความเข้าใจใหม่
	มาตรฐานที่ 6 มีความเข้าใจบริบททางวัฒนธรรม เศรษฐกิจกฎหมาย และสังคมที่เกี่ยวข้องกับการ ใช้สารสนเทศ

จากการวิเคราะห์ทั้งในด้านความเหมือนและความแตกต่างของตัวแบบและมาตรฐาน
การรู้สารสนเทศ รวมทั้งการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับศึกษาสภาพแวดล้อมของการ
เรียนการสอนในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาการรู้
สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยกำหนดทักษะ
การรู้สารสนเทศออกเป็น 5 ทักษะ ดังนี้

- 1) ความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ
- 2) ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ
- 3) ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ
- 4) ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำเสนอสารสนเทศ
- 5) ความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย

3.3 มาตรฐานสำหรับการบริการห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ทางไกล จัดทำโดยสมาคม
ห้องสมุดวิทยาลัยและการวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา โดยมีการริเริ่มตั้งแต่ ค.ศ.1963 และแก้ไขปรับปรุง
เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางด้านการศึกษาที่มีการศึกษาในระบบทางไกลมากขึ้น จนพัฒนา
มาสู่มาตรฐานการบริการห้องสมุดในระบบการศึกษาทางไกล ค.ศ. 2008 (ACRL Board of
Directors, 2008) ในมาตรฐานดังกล่าวมีสาระที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศสำหรับผู้เรียนทางไกลด้วย
เนื่องจากยังไม่มีมาตรฐานวัดระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระบบทางไกล
ผู้วิจัยจึงศึกษามาตรฐานการบริการห้องสมุดในระบบการศึกษาทางไกล เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริม
การรู้สารสนเทศแก่นักศึกษาระบบทางไกล สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

การพัฒนามาตรฐานการบริการห้องสมุดในระบบการศึกษาทางไกลเป็นมาตรฐานในปัจจุบันเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการเปลี่ยนแปลง เกิดการขยายโอกาสทางการศึกษา มีสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสทางการศึกษามากขึ้น ความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรของห้องสมุดและการบริการที่สถานที่อื่นนอกเหนือจากวิทยาเขตหลักของตนเพิ่มขึ้น ตลอดจนความก้าวหน้าในนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารความรู้มากขึ้น สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดความต้องการในการใช้บริการสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

มาตรฐานการบริการห้องสมุดในระบบการศึกษาทางไกล มีหลักการในการดำเนินการคือ ความเท่าเทียมกันในการให้บริการแก่ผู้ใช้ โดยนักศึกษา คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ตลอดจนพนักงานทุกคนซึ่งเป็นสมาชิกของสถาบัน มีสิทธิใช้บริการห้องสมุดและแหล่งข้อมูลของสถาบัน รวมทั้ง การสื่อสารได้โดยตรงกับบุคลากรห้องสมุดที่เหมาะสมโดยไม่คำนึงถึงสถานที่ ห้องสมุดจึงต้องตอบสนองความต้องการสารสนเทศและการวิจัยของผู้ใช้ โดยหลักการด้านสิทธิการเข้าถึงข้อมูลสามารถนำไปใช้กับสถาบันทุกประเภทที่มีหลักการดำเนินการ แบบทางไกล โดยมีการกำหนดมาตรฐานการจำแนกตามองค์ประกอบที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการบริการ ดังนี้

1) การเข้าถึงเพื่อเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะทางวิชาการที่สูงกว่าการเข้าถึงบริการห้องสมุดที่เหมาะสมและทรัพยากรเป็นสิ่งจำเป็นต่อความสำเร็จของทักษะทางวิชาการ โดยไม่คำนึงถึงสถานที่ระยะทาง และระยะเวลาผู้เรียนทางไกลรวมถึงผู้พิการต้องได้รับบริการห้องสมุดที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมแม้ทรัพยากรสารสนเทศอาจมีความแตกต่างกัน แต่ต้องมีความเท่าเทียมกันกับการบริการนักศึกษาระบบมีชั้นเรียน

2) การเข้าถึงตัวบุคคลได้โดยตรง ต้องมีการบริการแก่ผู้เรียนทางไกล โดยผ่านการเรียนการสอนแบบมีปฏิสัมพันธ์ การส่งเสริมการบริการห้องสมุดและการอำนวยความสะดวกในการใช้งานห้องสมุด เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเข้าถึงทรัพยากรห้องสมุดแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการรู้คอมพิวเตอร์และทักษะการรู้สารสนเทศ

3) การลงทุนเพิ่มเติม บริการห้องสมุดภายในมหาวิทยาลัยและบุคลากรแบบเดิมไม่เพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาทางไกล นักศึกษาทางไกลและคณาจารย์ ยังคงเผชิญกับความท้าทายที่แตกต่างกันเกี่ยวกับเข้าถึงห้องสมุดและการจัดส่งสารสนเทศ แม้จะมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระดับอุดมศึกษาพิเศษ เกี่ยวกับพนักงานผู้เชี่ยวชาญในการวางแผนเชิงรุกและการส่งเสริมการบริการเป็นสิ่งจำเป็นในการให้บริการห้องสมุด เพื่อให้บรรลุผลที่เทียบเท่าในการสอนและการเรียนรู้และโดยทั่วไปในการรักษาคุณภาพในหลักสูตรการเรียนทางไกล เพราะนักศึกษาและคณาจารย์ในหลักสูตรการศึกษาทางไกลไม่ค่อยมีการเข้าถึงบริการห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศโดยตรง

4) การสนับสนุนในข้อตกลง สถาบันหลักจะต้องได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารและองค์กรที่กำกับดูแลและบริหารห้องสมุด โดยการระดมทุนและประชุมเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศของการศึกษาทางไกล เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การเรียนรู้ และการวิจัย การสนับสนุนนี้ห้องสมุดจะต้องมีความพร้อมในการให้บริการแหล่งการเรียนรู้และบริการที่เท่าเทียมกันของนักศึกษา คณาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ทั้งหมด โดยไม่คำนึงถึงสถานที่ การสนับสนุนนี้จะต้องได้รับเงินงบประมาณแยกต่างหาก มากกว่างบปกติของห้องสมุดที่ได้รับ

5) ความเชื่อมโยงทางเทคนิค สถาบันหลักจะต้องจัดให้มีการบริการและการจัดการเชื่อมโยงทางด้านเทคนิคระหว่างห้องสมุดกับฐานข้อมูลทรัพยากรและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ คอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอน และมีการให้บริการที่เป็นศูนย์ โทรคมนาคมสนับสนุนสำหรับผู้พิการด้วย

6) การประชุมมาตรฐานอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวกับแนวทางกฎหมายและระเบียบโดยสถาบันหลักจะต้องมั่นใจว่าห้องสมุดของสถาบันการศึกษาทางไกล มีการรับรองมาตรฐานในระดับชาติและระดับภูมิภาค และมาตรฐานสมาคมวิชาชีพ มีแนวทางปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อตกลงในด้านความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการ โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่มีความพิการและมีการปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐบาลที่เหมาะสม

7) การมีส่วนร่วมของห้องสมุดและบุคลากรอื่น ๆ ในสถาบัน ห้องสมุดต้องมีความสัมพันธ์กันกับห้องสมุดและบุคลากรอื่น ๆ ในสถาบันในทุกขั้นตอนของการวิเคราะห์รายละเอียดของการวางแผนพัฒนา ประเมินผล และการเพิ่มหรือการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรการเรียนการสอนทางไกล

8) การมีข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร สถาบันหลักเป็นผู้รับผิดชอบผ่านห้องสมุดเป็นลายลักษณ์อักษรและอย่างเป็นทางการ เพื่อรองรับการบริการจากห้องสมุดท้องถิ่นที่ไม่ใช่หน่วยงานในเครือ ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนความต้องการสารสนเทศของสถาบันการศึกษาทางไกล ดังนั้นแหล่งสารสนเทศและบริการดังกล่าวจะไม่ถูกนำมาใช้แทนการจัดหาวัสดุและการบริการให้เพียงพอของสถาบันหลัก

9) การศึกษาความต้องการถือเป็นความรับผิดชอบหลักห้องสมุดมีความรับผิดชอบหลักในการบริการ เป็นหน่วยงานบริการแก่ผู้ใช้โดยไม่คำนึงถึงตำแหน่งทางกายภาพ ดังนั้นห้องสมุดต้องระบุ พัฒนา ประสาน จัดเครื่องมือนำไปปฏิบัติ และประเมินแหล่งทรัพยากรและบริการเหล่านี้ โปรแกรมห้องสมุดต้องมีการออกแบบเพื่อตอบสนองไม่เพียงแต่ตามมาตรฐานในการให้สารสนเทศที่ความต้องการพัฒนา แต่ยังคงตอบสนองความต้องการเฉพาะของชุมชนการศึกษาทางไกลด้วย และใช้เป็นแนวทางให้ห้องสมุดตอบสนองความต้องการที่กำหนดไว้ ด้วยวิธีการออกแบบและการ

ประเมินผลด้วยขั้นตอนพิเศษเพื่อตอบสนองความต้องการและความคาดหวังทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

10) การวางแผนกลยุทธ์ ห้องสมุดต้องมีแผนกลยุทธ์และวิสัยทัศน์การบริการสำหรับนักศึกษาทางไกล การวางแผนกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่มีการประเมินผล และการปรับปรุงขั้นตอนการวางแผนอย่างเป็นทางการและวิธีการจะต้องใช้ การวางแผนต้องใช้ข้อมูลของสถาบันการศึกษามาจากหลากหลายแหล่ง โดยเฉพาะนักศึกษาทางไกล เช่นเดียวกันจะต้องมีห้องสมุด และมีบริการห้องสมุดสำหรับนักศึกษาทางไกลอยู่ในบงการกิจและเป้าหมายซึ่งทำหน้าที่เป็นกรอบการทำงานสำหรับทุกกิจกรรมของหน่วยงานย่อยภารกิจและเป้าหมายควรจะสอดคล้องกับการพัฒนาสถาบันการศึกษา วิธีการเหล่านี้ช่วยให้สถาบันการศึกษาเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและภารกิจตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์โดยการใช้กลยุทธ์ที่เฉพาะเจาะจงหรือหลักสูตรที่ออกแบบมาเพื่อช่วยตอบสนองผู้ที่ศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล

11) การประเมินผล ห้องสมุดต้องประเมินผลซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของการให้บริการห้องสมุดการศึกษาทางไกล การประเมินผลเป็นความรับผิดชอบของสถาบันเพื่อตรวจสอบว่านักศึกษาทางไกลมีการเรียนรู้และมีประสิทธิภาพและมีบริการห้องสมุดที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทางไกลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินผลเป็นกลไกที่ใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงานของห้องสมุด การประเมินผลจะเน้นความสำเร็จของผลที่ได้รับ โดยการระบุว่าความพึงพอใจของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของบริการห้องสมุดทางไกล การประเมินผลการบริการห้องสมุดทางไกลควรคำนึงถึงการใช้เทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นในการบริการออนไลน์รับผิดชอบในการให้ทักษะการรู้สารสนเทศ การให้บริการและการพัฒนาการเผยแพร่และจัดจำหน่ายข้อมูลทางวิชาการในรูปแบบใหม่

12) การรู้สารสนเทศ ห้องสมุดต้องเตรียมหลักสูตรเพื่อให้ความรู้และคำแนะนำในเรื่องการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษาทางไกลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการรู้สารสนเทศในระดับอุดมศึกษา ผ่านการเรียนการสอนการรู้สารสนเทศในห้องสมุด ซึ่งเป็นผลลัพธ์หลักของการศึกษาที่สูงขึ้นและต้องให้นักศึกษาทางไกลทั้งหมดได้เรียนรู้

จากประเด็นมาตรฐานการบริการห้องสมุดในระบบการศึกษาทางไกล จะเห็นได้ว่าการรู้สารสนเทศเป็นประเด็นสำคัญที่ถูกกล่าวถึง และห้องสมุดมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนและพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศแก่นักศึกษาทางไกล ดังนั้นเพื่อให้นักศึกษามีทักษะการรู้สารสนเทศห้องสมุดและบรรณารักษ์จะต้องร่วมมือและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศแก่นักศึกษามากขึ้น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การปฏิสัมพันธ์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำแนกเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเรียนรู้สารสนเทศของต่างประเทศและงานวิจัยในประเทศไทย

4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการสำรวจงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้สารสนเทศ ในต่างประเทศ พบว่ามีการศึกษาการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แต่ไม่ศึกษาเฉพาะกลุ่มนักศึกษาทางไกล โดยทั่วไปจะศึกษาในองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้สารสนเทศ เช่น การใช้สารสนเทศ การค้นหาข้อมูล การแสวงหาสารสนเทศ

4.1.1 งานวิจัยเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้สารสนเทศในการเรียนการสอนทางไกล

พบว่า มีการศึกษาวิจัยในหลายประเด็น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้สารสนเทศแก่พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ การสืบค้นสารสนเทศ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีผู้วิจัย ดังนี้

ชุตินา สัจจนันท์ (Chutima Sacchanand, 2002) ศึกษาบทบาทบรรณารักษ์ในการสนับสนุนระบบการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาทางไกล โดยเลือกกรณีศึกษานักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทบรรณารักษ์ในการสนับสนุนระบบการศึกษาทางไกลที่มีอยู่และบทบาทที่คาดหวังของบรรณารักษ์ รวมทั้งศึกษาคำแนะนำสำหรับนำมาใช้กับนโยบายการให้บริการนักศึกษาที่รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บรรณารักษ์ คณะ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ การวิจัยพบว่ามีประเด็นที่พบปัญหาการขาดทักษะการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คือ นักศึกษาขาดความรู้และประสบการณ์ในการวิจัยและการใช้เทคโนโลยีในการค้นหาข้อมูล และบรรณารักษ์มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนทางการศึกษาของนักศึกษาทางไกล มีข้อเสนอแนะสำหรับการกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านบทบาทของบรรณารักษ์ คือ การจัดเตรียมบริการสารสนเทศและห้องสมุดแก่นักศึกษาทางไกล การกำหนดแผนกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาการขาดทักษะการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ซาโอ และ เซง เยอ ลาน (Zao and Zheng Ye Lan, 2004) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทางไกล ของมหาวิทยาลัยเท็กซัสเอแอนด์เอ็ม (TEXAS A&M UNIVERSITY) จำนวน 290 คน จำแนกตามตัวแปรอายุ เพศ สาขาวิชาและเวลาในการใช้ห้องสมุด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

โดยรวมนักศึกษาเลือกอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลหลัก และเลือกเข้าใช้แหล่งสารสนเทศที่ใกล้ตัวที่สุด เช่น ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ใกล้บ้าน ฐานข้อมูลออนไลน์ และเลือกรับข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อพิจารณาเป็นรายสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาสาขาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์เลือกใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งสารสนเทศหลัก ส่วนนักศึกษาสาขาด้านธุรกิจและเศรษฐศาสตร์เลือกใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งสารสนเทศหลักสำหรับการใช้ฐานข้อมูล พบว่า นักศึกษาสาขาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เลือกใช้ฐานข้อมูลห้องสมุด และวารสารอิเล็กทรอนิกส์มากกว่าสาขาอื่นๆ เนื่องจากมีระดับการรู้สารสนเทศสูงกว่าสาขาอื่น ๆ และปัจจัยหลักที่นักศึกษาส่วนใหญ่พิจารณาในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศ คือ การเข้าถึงได้ง่าย โดยเน้นเข้าถึงแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากที่บ้านหรือที่ทำงานเพื่อความสะดวกสบาย เข้าถึงได้จากทุกที่ และขจัดปัญหาทางด้านกายภาพ โดยไม่ต้องใช้ความพยายามในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ ด้านระดับแรงจูงใจในการใช้ห้องสมุดมีความสัมพันธ์กับการเลือกแหล่งข้อมูลหลัก เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถจัดปัญหาด้านระยะทางในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการเข้าใช้ระบบการสืบค้นและการดึงข้อมูลของห้องสมุด คือ ไม่มีกลยุทธ์ในการดึงข้อมูลต้องใช้การสอบถามจากบรรณารักษ์ และมีความต้องการการสนับสนุนแหล่งข้อมูลที่เป็นออนไลน์ ต้องการให้มีการฝึกทักษะการเรียนรู้และการแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลสำหรับตัวแปรอายุ เพศและเวลาในการใช้ห้องสมุดไม่มีผลต่อแรงจูงใจในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศ

กอตดรูน (Gudrún, 2005) ศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาทางไกลสาขาสารสนเทศศาสตร์ จากการใช้ห้องสมุดในสวีเดน 20 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยใช้พื้นฐานทางทฤษฎีเป็นสหวิทยาการและวิธีการขึ้นอยู่กับทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาทางไกลและการเรียนรู้ การศึกษากล่าวถึง อิทธิพลต่อปัจจัยและอุปสรรคที่นักศึกษาอาจพบในการศึกษาของพวกเขาขณะที่การเข้าถึงการแสวงหาและมีขอบเขตการใช้ที่เป็นไปได้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าถึงข้อมูลนั้น ที่อยู่อาศัยและสถานที่ทำงาน นอกจากนี้ความทะเยอทะยาน ในตัวบุคคล มีอิทธิพลต่อวิธี การแสวงหาสารสนเทศเพื่อใช้ในการศึกษาของ นักศึกษา อีกทั้งงานที่ได้รับมอบหมายที่อาจส่งผลกระทบต่อทางเลือก ในการใช้ช่องทางเพื่อการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศด้วยการวิจัยพบว่าระยะทางมีผลต่อพฤติกรรมการแสวงหาและการเข้าใช้แหล่งสารสนเทศแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาตรีแต่ก็มักจะประสบปัญหาในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศและการเรียนรู้ด้านเทคนิคของกาสืบค้นสารสนเทศ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนของห้องสมุดด้วยเทคนิคที่หลากหลายมากขึ้นมีความจำเป็นในการลดผลกระทบด้านระยะทางของนักศึกษา นักศึกษาที่ต้องการที่จะแสวงหาข้อมูลในประเทศและพอใจที่ใช้บริการจากการเข้าถึงระยะไกลและใช้ประโยชน์จากให้บริการยืมระหว่าง

ห้องสมุด นอกจากนี้ยังปรากฏว่าเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการปฏิสัมพันธ์ เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถช่วยลดช่องว่าง และเพิ่มการรู้สารสนเทศได้ในระดับหนึ่ง

แจ๊คสัน (Jackson, 2008) ศึกษาปัญหาความเข้าใจในเรื่องจริยธรรมทางสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เรียนแบบออนไลน์เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษา ในด้านการใช้ออกสาร และผลงานของนักศึกษาที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้กลยุทธ์การวิเคราะห์เนื้อหาผลงานของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านความเข้าใจ และมีความอ่อนแอด้านจริยธรรมทางสารสนเทศ และนักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงระดับความเข้าใจในปัญหาจริยธรรมทางสารสนเทศ ขณะที่นักศึกษาส่วนใหญ่จะใช้แนวคิดด้านจริยธรรมทางสารสนเทศ การเขียนผลงานของพวกเขา ถึงแม้ว่านักศึกษาในระดับปริญญาเอกจะได้รับความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมทางสารสนเทศมากขึ้น แต่นักศึกษาบางคนยังคงต้องการการฝึกอบรมทางด้านจริยธรรมทางสารสนเทศ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า มหาวิทยาลัยมีส่วนต่อการสนับสนุนความเข้าใจของนักศึกษาในด้านจริยธรรมทางสารสนเทศ ผลการศึกษาครั้งนี้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวก โดยการเชื่อมโยงจริยธรรมทางสังคมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ถ้ามีการให้ความรู้ด้านจริยธรรมและบังคับใช้อย่างต่อเนื่อง อาจมีส่วนในการลดความผิดพลาดด้านจริยธรรมทางสารสนเทศในสังคมได้ ทั้งนี้ในสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาสามารถปลูกฝังค่านิยมของความซื่อสัตย์และคุณธรรมในตัวนักศึกษา โดยพัฒนาและให้ความรู้ผ่านหลักสูตรที่ครอบคลุมเรื่องปัญหาจริยธรรมทางสารสนเทศ

บราห์ม (Brahme, 2010) ศึกษาความแตกต่างในพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศระหว่างนักศึกษาระดับปริญญาเอกหลักสูตรทางไกลและนักศึกษาระดับปริญญาเอกที่อาศัยอยู่ในมหาวิทยาลัย โดยดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ นักศึกษาระดับปริญญาเอกจำนวน 20 คน เป็นนักศึกษาระบบทางไกล 10 คน และนักศึกษาระดับปริญญาเอกที่อาศัยอยู่ในมหาวิทยาลัย 10 คน ผู้เข้าร่วมทั้งหมดมีทั้งผู้ที่อยู่ในระหว่างการรวบรวมวรรณกรรมการวิจัย และผู้ที่รวบรวมวรรณกรรม การวิจัยเสร็จแล้ว เพื่อที่จะจัดให้มีการเลือกรูปแบบการสัมภาษณ์ที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษา ผู้เข้าร่วมทั้งหมด พวกเขาได้รับอนุญาตให้เลือกว่าจะให้สัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์โดยใช้แฟลคเกจซอฟต์แวร์การสื่อสารที่เรียกว่า Skype หรือการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกด้วยการแชททางอินเทอร์เน็ต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ซอฟต์แวร์ Hyper Research ผลการวิจัยพบว่า ระยะทางเป็นตัวแปรของนักศึกษาหลักสูตรทางไกลเมื่อนักศึกษาระดับปริญญาเอกทางไกลมีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลงานวิจัยอิเล็กทรอนิกส์ แต่การอยู่ห่างไกลจากมหาวิทยาลัย จากเพื่อนและอาจารย์ ในขณะที่ศึกษาค้นคว้า ทำให้นักศึกษารู้สึกโดดเดี่ยวและปรารถนาจะใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ในขณะที่นักศึกษาที่เรียนในพื้นที่ที่มีพฤติกรรมไม่เพียงอุดมมหาวิทยาลัยและพอให้ที่จะดำเนินการ วิจัยจากที่อยู่อาศัยของตน แต่นักศึกษาระดับปริญญาเอกทางไกลกลับมีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในด้าน

สถานที่ผลการวิจัยยังพหุกว่า นักศึกษาหลักสูตรทางไกลมีกึ่งต่อสามและความมั่นใจในตนเองเกี่ยวกับทักษะการวิจัยที่ต่ำกว่านักศึกษาที่เรียนในพื้นที่ แม้ว่าทั้งสองกลุ่มมีความรู้และความคุ้นเคยในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ที่สามารถใช้ในการวิจัยไม่แตกต่างกัน

4.1.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

โมฮัน (Maughan, 1995) ศึกษาในระดับทักษะห้องสมุดของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาชั้นปีสุดท้าย สาขาวิชารัฐศาสตร์และสาขาวิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยแห่งรัฐแคลิฟอร์เนียวิทยาเขตเบอร์กลีย์ เพื่อนำผลการสำรวจที่ได้เป็นข้อมูลสำหรับการบูรณาการการสอนการใช้ห้องสมุดไว้ในหลักสูตร รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถามแบบเลือกตอบถูกผิดจำนวน 36 ข้อ ส่งไปให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาดังกล่าวจำนวน 386 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 255 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 66 โดยใช้แบบสอบถามที่ได้ร้อยละ 71 เป็นของนักศึกษสาขาวิชารัฐศาสตร์และอีกร้อยละ 56 เป็นนักศึกษสาขาวิชาสังคมวิทยาผลการวิจัยพบว่านักศึกษาร้อยละ 93 มีทักษะห้องสมุดอยู่ในระดับดี มีเพียงร้อยละ 7 เท่านั้นที่มีทักษะห้องสมุดในระดับปานกลางนักศึกษาที่ตอบคำถามถูกร้อยละ 80 หรือ มากกว่านั้น คือ 7 ใน 8 ของนักศึกษสาขาวิชาสังคมวิทยาที่ทำคะแนนสูงสุด และร้อยละ 62 ของนักศึกษสาขาวิชารัฐศาสตร์ที่ทำคะแนนสูงสุด ซึ่งพวกเขาเหล่านั้นได้เรียนวิชาการใช้ห้องสมุดในระหว่างที่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยแห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย และเมื่อวิเคราะห์คำตอบที่ได้รับพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าร้อยละ 50 สามารถค้นหาทรัพยากรของห้องสมุดโดยใช้หัวข้อ สามารถอ้างอิงหนังสือและบทความวารสารได้ถูกต้อง สามารถจำกัดขอบเขตการค้นคว้าภาษาเพื่อค้นหาสารสนเทศทางออนไลน์ รวมทั้งรู้จักและระบุแหล่งอ้างอิงหลักทางสาขาสังคมศาสตร์ หรือรู้จักและระบุแหล่งสารสนเทศที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ในสาขาวิชาเอกของตนได้

ฟิดซานิ (Fidzani, 1998) ศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยบอตสวานา (University of Botswana) วัตถุประสงค์โดยรวมของการศึกษา คือ การศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ข้อมูลที่ถูกรวบรวมจากนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนนอกเวลา 144 คน และนักศึกษาเรียนเต็มเวลา 223 คน ผลการวิจัยบ่งชี้ถึงคำแนะนำในการใช้ทรัพยากรของห้องสมุดและการบริการที่เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อช่วยตอบสนองความต้องการสารสนเทศของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า วารสาร หนังสือภายในห้องสมุดและหนังสือเรียนเป็นแหล่งสารสนเทศที่นิยมมากที่สุด และนักศึกษาจำเป็นต้องได้รับการสอนวิธีการใช้ห้องสมุดตลอดจนการสร้างความสามารถในกาแสวงหาและกาใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีให้บริการ โดยมีข้อเสนอแนะว่า บรรณารักษ์ควรมีการพัฒนาต้นกลยุทธ์ในการให้บริการที่เป็นเชิงรุกมากขึ้นและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการบริการให้แก่ศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามากขึ้น

จันนี่ (Junni, 2007) ศึกษาผลกระทบของอินเทอร์เน็ตต่อนักศึกษาที่กำลังค้นหาข้อมูลสำหรับทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท โดยศึกษาหาสิ่งที่เป็นผลกระทบทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพของการใช้ข้อมูลอ้างอิงในการวิจัยและการศึกษาจากอินเทอร์เน็ต โดยใช้วิธีการศึกษารายการอ้างอิงของวิทยานิพนธ์ปริญญาโทจากปีค.ศ. 1985 ค.ศ. 1993 และค.ศ. 2003 ของนักศึกษา 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาจิตวิทยา และสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ตามด้วยการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างของนักศึกษาที่ได้ทำวิทยานิพนธ์เสร็จสิ้นในปีค.ศ. 2003 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้บทความทางวิชาการจากอินเทอร์เน็ตเป็นข้อมูลอ้างอิงในการทำวิทยานิพนธ์เพิ่มมากขึ้น ถึงแม้ว่าการอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ไม่เปลี่ยนแปลงนอกจากนี้ยังพบความแตกต่างอย่างมีนัยที่สำคัญทางสถิติ ระหว่างทั้ง 3 สาขาวิชาในด้านเนื้อหาของรายการอ้างอิง จำนวนแหล่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่นักศึกษาใช้ในการอ้างอิง วิธีการตีพิมพ์และวิธีการเลือกแหล่งที่มาของข้อมูลนั้น ผลการวิจัยยังพบอีกว่า อินเทอร์เน็ตมีผลอย่างยิ่งต่อชนิดและปริมาณของข้อมูลที่นักศึกษาใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการทำวิทยานิพนธ์ปริญญาโท หนึ่งในปัญหาหลักที่พบคือ นักศึกษาขาดการฝึกอบรมในวิธีการแสวงหาข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากอินเทอร์เน็ต โดยผู้ตอบแบบสอบถามหลายคนมีความต้องการที่จะฝึกอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูลห้องสมุด

4.1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนและการส่งเสริมการรู้สารสนเทศในระบบการเรียนการสอนทางไกล พบงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินการสอนและการส่งเสริมการรู้สารสนเทศในระบบการเรียนการสอนแบบทางไกล ดังนี้

แนนซี (Nancy, 2001) ศึกษาการพัฒนาและผลลัพธ์ของการใช้หลักสูตรทางไกลด้านทักษะการรู้สารสนเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถของนักศึกษา และทราบทัศนคติของนักศึกษาต่อการสอนแบบออนไลน์ ความท้าทายของการสื่อสาร ระเบียบวินัยและคุณค่าที่ยึดหยุ่นของงานที่นักศึกษาจัดทำตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการจัดทำหลักสูตรออนไลน์ จำนวน 4 สัปดาห์ ด้านการสอนการรู้สารสนเทศ สำหรับนักศึกษาที่ลงทะเบียน ในช่วงปีการศึกษา 1999-2000 จำนวน 500 คน ใช้อินเทอร์เน็ตและเทคนิคการวิจัย หลักสูตร จำแนกเป็น 4 สัปดาห์ สัปดาห์แรก เป็นเรื่องความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ เว็บไซต์และการสนทนากลุ่ม สัปดาห์ที่สอง เทคนิค การค้น ความเหมือนความต่างของฐานข้อมูลออนไลน์และการใช้เครื่องมือช่วยค้นบนอินเทอร์เน็ต สัปดาห์ที่ 3 ทักษะการวิจัย กลยุทธ์ การประเมินแหล่งสารสนเทศที่ค้นได้ ทรัพย์สินทางปัญญา การอ้างอิง และสัปดาห์ที่ 4 ส่งรายงาน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ เคยใช้อินเทอร์เน็ตมาก่อน แต่ไม่ได้ใช้เพื่อการค้นหาสารสนเทศ แม้จะมีความคุ้นเคยในการใช้เว็บไซต์ก็ตาม นักศึกษาไม่สนใจการใช้เทคนิคการค้นคว้าสารสนเทศออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ภายหลัง

จากการเรียนเกี่ยวกับทักษะการรู้สารสนเทศแบบออนไลน์ ส่งผลให้นักศึกษามีการออกกลางคันเพียงร้อยละ 10 ซึ่งน้อยกว่าหลักสูตรทางไกลแบบเดิมที่มีอัตราการออกกลางคันสูงถึง ร้อยละ 40

จอร์จ และแฟรงค์ (George and Frank, 2004) ศึกษาบทบาทของห้องสมุดในด้านการส่งเสริมการรู้สารสนเทศแก่นักศึกษาทางไกล โดยบรรณารักษ์จะต้องเน้นให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศ ที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความสามารถในการระบุความต้องการสารสนเทศและความสามารถในการค้นหา การประเมินผล และใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาอาจไม่ประสบความสำเร็จในการศึกษา หากขาดทักษะการรู้สารสนเทศ บรรณารักษ์สามารถร่วมมือกับอาจารย์ในการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศแก่นักศึกษาทางไกล เพื่อให้นักศึกษาทางไกลที่มีโอกาสเช่นเดียวกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยปิดการพัฒนาด้านการรู้สารสนเทศจะต้องได้รับการพัฒนาตลอดหลักสูตรในการศึกษาทางไกล ซึ่งปัจจุบันห้องสมุดจึงต้องมีการเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบเพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนทางไกล ให้สามารถใช้เทคนิคค้นหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้วยความชำนาญ รวมถึงการพัฒนาบทเรียนบนเว็บ บทเรียนช่วยสอน และเตรียมความพร้อม ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะทางโดยใช้แหล่งอ้างอิงและเทคโนโลยีการสื่อสาร เช่น อีเมล แชทโดยบรรณารักษ์สามารถให้คำแนะนำในการใช้ทรัพยากรเหล่านี้ และให้นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของพวกเขาได้

เบลลาด (Bellard, 2005) ศึกษาความต้องการการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสังคมที่มีการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้นในสถาบันการศึกษาร่วมกับการที่มีการลงทะเบียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาผ่านระบบคอมพิวเตอร์ แลสถาบันมีการปรับหลักสูตรการศึกษาเพื่อเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาและความสำเร็จทางด้านวิชาการ กรณีศึกษานี้ตรวจสอบการรู้สารสนเทศของนักศึกษาและการตอบสนองต่อข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการของนักศึกษา และจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นโปรแกรมที่ได้รับการพัฒนาและบริหารงาน โดยให้นักศึกษาป้อนข้อมูลตอบแบบสอบถามก่อน หลัง สอนเพิ่มเติมความรู้พร้อมกับการสังเกตในชั้นเรียนผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญในการเรียนการสอนการรู้สารสนเทศ

ฟิงค์ (Fink, 2008) ศึกษาปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัยในการศึกษาทางไกล ซึ่งให้เห็นการเรียนรู้อันเป็นผลกระทบบจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวิธีการที่นักศึกษาใช้เข้าเรียนตามหลักสูตรในระบบออนไลน์ ซึ่งการโต้ตอบกับเพื่อนของพวกเขา คือ จากการทบทวน

วรรณกรรม วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ คือการค้นพบการรับรู้ของนักเรียนและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแบบออนไลน์ในหมู่เพื่อนที่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของการปฏิสัมพันธ์และวิธีการสื่อสารมีผลต่อความสำเร็จทางด้านวิชาการ จากการศึกษาวิจัยชี้ให้เห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับเหตุผลและวิธีการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารที่ใช้ในการทบทวนเนื้อหา แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีความสนใจในวิธีการเรียนการสอนแบบออนไลน์ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะให้มีการแนะนำเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ ความรู้ในการสื่อสารและสารสนเทศเพื่อเป็นการเพิ่มผลการเรียนรู้แบบออนไลน์ และขยายความรู้ในการศึกษาแบบทางไกล

ชุตินา สัจจานันท์ (Chutima Sacchanand, 2009) ศึกษาบทบาทที่คาดหวังของบรรณารักษ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในการสนับสนุนโปรแกรมการศึกษาระดับปริญญาเอกและนำเสนอแนวทางบางอย่างที่จะเพิ่มบทบาทของบรรณารักษ์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ในระบบการศึกษาทางไกลคาดว่าจะมีบทบาทสำคัญในฐานะการเป็นผู้สอนการรู้สารสนเทศแก่นักศึกษาทางไกลร่วมกับอาจารย์ โดยบทบาทการเรียนการสอนของบรรณารักษ์วิชาการในสภาพแวดล้อมการศึกษาทางไกลจะรวมถึงกิจกรรมต่างๆที่ไม่เพียงแต่การเรียนการสอนแบบตัวต่อตัว การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบออนไลน์ ชุดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลเฉพาะตามมาตรฐานโดยห้องสมุดต้องให้ข้อมูลและคำแนะนำการรู้สารสนเทศให้กับนักศึกษาทางไกลตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศของมาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาและผลลัพธ์หลักของการศึกษาที่สูงขึ้น ในนักศึกษาทางไกลทั้งหมดเรียนรู้ทักษะการรู้สารสนเทศ เพื่อเป็นทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิตรวมทั้งสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และความพยายามร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรณารักษ์และมหาวิทยาลัยผู้วางนโยบายได้เสนอขึ้นเพื่อเพิ่มบทบาทของบรรณารักษ์และความสำเร็จของหลักสูตรปริญญาเอกผ่านการศึกษาทางไกลต่อไป

คาทเซ โมกาดดาม และ โจวคา (Khasseh, Moghaddam and Jowkar, 2009) ศึกษาการศึกษาทางไกลและบทบาทของการให้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัยชิราซ (Shiraz University) ประเทศอิหร่าน เพื่อพัฒนาการให้บริการห้องสมุดแก่นักศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยชิราซ กลุ่มตัวอย่างป็นนักศึกษาจำนวน 256 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามโดยเน้นประเด็นการบริการห้องสมุดในระบบที่สนับสนุนการศึกษาทางไกลและมีการพัฒนาและออกแบบบริการห้องสมุดที่เหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยชิราซส่วนใหญ่เข้าถึงสารสนเทศโดยการใช้อินเทอร์เน็ตจากที่บ้าน รองลงมาคือใช้จากที่ทำงาน และมีปัญหาในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ โดยปัญหาอันดับแรกคือไม่พบข้อมูลที่ตนต้องการ และได้ข้อมูลที่ไม่มีความเหมาะสมตรงกับเนื้อหาที่ต้องการ รองลงมาคือ ไม่มีเวลาในการค้นหาข้อมูล สำหรับเหตุผลที่นักศึกษาทางไกล

ไม่ใช่ห้องสมุดเพราะทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการไม่มีอยู่ในห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศบางประเภทไม่อนุญาตให้เข้าถึง และมีข้อเสนอแนะให้ห้องสมุดมีการออกแบบเว็บไซต์เพื่อการบริการการจัดทำบทเรียนออนไลน์ และการอนุญาตให้สามารถเข้าถึงสารสนเทศในห้องสมุดได้

4.2 งานวิจัยในประเทศ

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเรียนรู้สารสนเทศในประเทศไทย พบว่ามีงานวิจัยเรื่องการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 2 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษากับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่สอนแบบระบบปิด นอกจากนี้มีวัตถุประสงค์และประเด็นการวิจัยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การใช้สารสนเทศ การค้นหาสารสนเทศ ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ และการสอนการเรียนรู้สารสนเทศ ส่วนการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาในระบบมหาวิทยาลัยเปิด ที่ศึกษาแบบการศึกษาทางไกลนั้นไม่พบ ฉะนั้น เพื่อให้การศึกษาเป็นไปในวงกว้างจึงต้องอาศัยงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในด้านอื่น ๆ ประกอบด้วยเช่น การใช้ห้องสมุด พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ พบว่ามีผู้ศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

4.2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทางไกล

พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาทางไกล ในประเด็นของการแสวงหาสารสนเทศ การใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

วันฉวี วัฒน (2542) ศึกษาการใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า ความต้องการการบริการและปัญหาอุปสรรคในการใช้บริการสารสนเทศจากห้องสมุดศูนย์วิทยพัฒนาบริการของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยเปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศ ความต้องการการบริการและปัญหาอุปสรรคในการใช้บริการ จำแนกตามเขตที่พักอาศัยและแขนงวิชาที่ศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดที่ตั้งศูนย์วิทยพัฒนาบริการ มีการใช้ศูนย์วิทยพัฒนาบริการ ศูนย์วิทยบริการบัณฑิตศึกษา มากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในจังหวัดที่ตั้งศูนย์วิทยพัฒนาบริการ และสภาพการใช้ห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีวิธีการใช้ คือ วิธีสอบถามจากบรรณารักษ์หรือพนักงานห้องสมุด และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ คือ มีอุปสรรคในเรื่องการแปล วัสดุสารสนเทศในสาขาที่ต้องการมีน้อย เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับค้นหาสารสนเทศ จากฐานข้อมูลมีน้อย ไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับฐานข้อมูลที่ให้บริการ ไม่ทราบว่าข้อมูลที่ต้องการจะหาได้จากวัสดุสารสนเทศประเภทไหน เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศจากห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชาที่ศึกษา พบว่า นักศึกษามีปัญหาในการใช้บริการสารสนเทศแตกต่างกัน ด้านข้อมูลที่ได้รับหนังสือไม่ทันสมัย และบุคลากรที่ให้บริการขาดความรู้ความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

สายลม วุฒิสมนุรณ์ (2546) ศึกษากระบวนการแสวงหาสารสนเทศของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อศึกษากระบวนการ แสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในการทำโครงการวิทยานิพนธ์ และศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในการทำโครงการ วิทยานิพนธ์ การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ ใช้แนวทางการวิเคราะห์เนื้อหาคำสัมภาษณ์ของผู้เข้าร่วมวิจัย 15 ราย ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวน 46 ราย ที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชาวิทยานิพนธ์ในภาค การศึกษาที่ 1/2546 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างพิจารณาจากความแตกต่างของลักษณะเนื้อหาใน 3 กลุ่มหัวข้อวิทยานิพนธ์ ซึ่งนักศึกษาเสนอต่อมหาวิทยาลัยโดยใช้ตัวแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหา สารสนเทศของนักสังคมศาสตร์ของเอลลิส เป็นแนวทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการ แสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักสังคมศาสตร์ของเอลลิส โดยกระบวนการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาประกอบด้วย การเริ่มต้น การสำรวจเลือก การเชื่อมโยงร้อยเรียง การค้นหาแบบเฉพาะเจาะจง การติดตามลึกลง การแยกแยะ การดึงสารสนเทศ ออกมา และการตรวจตรา และสภาพปัญหาที่นักศึกษาประสบระหว่างการแสวงหาสารสนเทศ ได้แก่ ไม่สามารถเข้าถึงเอกสารฉบับเต็ม ไม่ได้รับสารสนเทศตามที่คาดหวัง สารสนเทศที่เกี่ยวข้องมีมาก เกินไป และสารสนเทศส่วนใหญ่ที่ได้รับเป็นภาษาอังกฤษ

4.2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยตรง ดังนี้

วุฒิพงษ์ บูโธสง (2542) ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำแนกตามหลักสูตร ชั้นปี และระบบที่ศึกษาผลการวิจัยพบว่า นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษามีการรู้สารสนเทศโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการรู้สารสนเทศ ด้านการแสวงหาสารสนเทศ ด้านการใช้เครื่องมือเพื่อการเข้าถึงสารสนเทศ ด้านการกำหนดขอบเขต ของสารสนเทศ ด้านการค้นคืนและการรวบรวมสารสนเทศ และด้านการประเมินสารสนเทศที่ค้นคืน มาได้ อยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหา มี การรู้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามตัวแปร พบว่าหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตมีการรู้สารสนเทศโดยรวมและรายด้านในระดับน้อย นิสิตชั้น ปีที่ 1 มีการรู้สารสนเทศโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 2 มีการรู้สารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีการรู้สารสนเทศด้านการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา

หรือตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย นิสิตที่ศึกษาในระบบปกติมีการรู้สารสนเทศโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการรู้สารสนเทศด้านการแสวงหาสารสนเทศและด้านการใช้เครื่องมือเพื่อการเข้าถึงสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนิตระบบพิเศษมีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน

สมฤดี หัตถาพงษ์(2547) ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้แบบทดสอบที่ยึดตามมาตรฐานความสามารถทางการรู้สารสนเทศในระดับอุดมศึกษา ซึ่งพัฒนาโดยสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและการวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา โดยจำแนกตามเพศ กลุ่มสาขาวิชา ระยะเวลาที่ผ่านการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด ประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ และประสิทธิภาพในการค้นหาสารสนเทศผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นิสิตมีการรู้สารสนเทศในด้านความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ และด้านความสามารถในการประเมินสารสนเทศในระดับปานกลาง ส่วนด้านความสามารถในการใช้สารสนเทศมีการรู้สารสนเทศในระดับต่ำ นิสิตเพศหญิงมีระดับการรู้สารสนเทศสูงกว่าเพศชายในด้านความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศด้านความสามารถในการประเมินสารสนเทศ นิสิตที่เรียนกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมและในด้านความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศสูงกว่านิตที่เรียนกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ นิสิตที่มีระยะเวลาที่ผ่านการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดและมีประสิทธิภาพในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน ไม่มีผลต่อระดับการรู้สารสนเทศ และนิตที่มีประสิทธิภาพในการค้นหาสารสนเทศในระดับมาก มีความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศได้สูงกว่านิตที่มีประสิทธิภาพในการค้นหาสารสนเทศในระดับน้อย

4.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ การใช้สารสนเทศ การค้นคืนและการเข้าถึงสารสนเทศ พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ

ธิดาพร นามสุข (2533) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ในการใช้และในการเข้าถึงสารนิเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โดยจำแนกตามเพศ ประสิทธิภาพในการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดตำแหน่งงานและสาขาวิชาที่ศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรค ในการใช้และในการเข้าถึงสารนิเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ตามระดับผลสัมฤทธิ์ในการใช้และการเข้าถึงสารนิเทศ ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 - 2 ปีการศึกษา2533 จำนวน 180 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพศชายกับเพศหญิง มีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ในการใช้และในการเข้าถึงสารนิเทศไม่แตกต่างกัน นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดมากกว่า 5 ปี และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ในการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดน้อยกว่า 5 ปี

มีผลสัมฤทธิ์ ด้านความรู้ในการใช้และในการเข้าถึงสารสนเทศสูงกว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเรียน วิชาการใช้ห้องสมุด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ประกอบอาชีพรับราชการ ประกอบอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ และประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างธุรกิจเอกชน มีผลสัมฤทธิ์ในการเข้าถึงสารสนเทศ แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วมีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ในการเข้าถึงสารสนเทศ ไม่แตกต่างกัน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชา บริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ และสาขาวิชานิติศาสตร์ ธุรกิจมีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ในการใช้และในการเข้าถึงสารสนเทศไม่แตกต่างกันและพบว่านักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ในการใช้และในการเข้าถึงสารสนเทศสูง มีปัญหาและอุปสรรคในการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ในการใช้และในการเข้าถึงสารสนเทศต่ำ

พิชชดา ศรีอนันต์ (2541) ศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าและ การทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาสภาพการใช้ เปรียบเทียบ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า และการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้สื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับประกอบการค้นคว้าและทำวิทยานิพนธ์ วัสดุสารสนเทศ ที่ใช้มากที่สุดได้แก่หนังสือทั่วไปภาษาไทย และฐานข้อมูลซีดีรอมที่รวบรวมวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท และปริญญาเอก โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูลของห้องสมุด เป็นเครื่องมือช่วยในการเข้าถึง และค้นคืนสารสนเทศ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับกลาง นักศึกษาระดับปริญญาเอกมีปัญหาและอุปสรรคในการใช้สารสนเทศมากกว่าปริญญาโท นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่สาขาวิชาต่างกันไม่มีความแตกต่างของปัญหาในการใช้สารสนเทศ และนักศึกษามีประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดมากกว่า 11 ปี ประสบปัญหาและอุปสรรคในการใช้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์น้อยกว่า โดยปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า และทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร คือ ความทันสมัยของสารสนเทศ ปริมาณของสารสนเทศ เครื่องมือช่วยการเข้าถึงสารสนเทศ ตลอดจนความต้องการในการใช้ประโยชน์ของสารสนเทศ

จุฑารัตน์ สรวณะวงศ์ และประสงค์ ต่อโชติ (2542) ศึกษาสภาพ ปัญหา และข้อเสนอแนะในการแสวงหาสารสนเทศในกระบวนการสำรวจวรรณกรรมเพื่อการเขียน วิทยานิพนธ์ ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 283 คน รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ สาขาวิชาที่ศึกษา จำนวนปีที่จบการศึกษา ระดับปริญญา ระบบการศึกษา สถานภาพการทำงาน ความรู้และประสบการณ์การแสวงหา

สารสนเทศ และขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาไม่ทราบวิธีใช้สารสนเทศ อินเทอร์เน็ต รวมทั้งเห็นว่าสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมีความน่าเชื่อถือด้านเนื้อหาน้อยที่สุด ด้าน เครื่องมือช่วยค้น นักศึกษาไม่ทราบวิธีการใช้เครื่องมือช่วยค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตและคิดว่า ขาดต่อการเรียนรู้ ส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้เวลาศึกษาการใช้บัตรรายการนาน และไม่ทราบว่า ห้องสมุดมีให้บริการวารสารดรรชนีและสาระสังเขป รวมถึงเห็นว่าเครื่องมือช่วยค้นที่มีจำนวนไม่ เพียงพอได้แก่ ซีดี-รอม อินเทอร์เน็ตและ โอแพค การให้บริการของห้องสมุดมีขั้นตอนการ ให้บริการยุ่งยาก และเห็นว่าแหล่งสารสนเทศในสถาบันไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ ผล การทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุมีผลต่อการทราบและไม่ทราบวิธีการใช้สารสนเทศอินเทอร์เน็ต ส่วนเพศ ระบบการศึกษา อายุ และสภาพการทำงานระหว่างการทำวิทยานิพนธ์มีผลต่อการทราบ และไม่ทราบวิธีใช้โอแพค ส่วนตัวแปรความรู้และประสบการณ์การแสวงหาสารสนเทศ สาขาวิชา ที่ศึกษา ระยะเวลาหลังจบปริญญาตรี และขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์ ไม่มีผลต่อการใช้เครื่องมือ ช่วยค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ และมีข้อเสนอแนะให้ห้องสมุดเพิ่มเครื่องมือช่วยค้น และจัดทำ เครื่องมือช่วยค้นสารสนเทศทุกประเภทไว้ในฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ เนื่องจากบางประเภทยังเป็น บัตรรายการ ให้ห้องสมุดจัดทำบทเรียนช่วยสอน และให้คำแนะนำในการใช้เครื่องมือช่วยค้นต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้เรียนรู้ด้วยตนเอง ให้ห้องสมุดจัดอบรมการใช้เครื่องมือช่วยค้นที่เป็นระบบคอมพิวเตอร์ ให้แก่ผู้ใช้ และจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มเติม โดยเน้นความทันสมัย และความน่าเชื่อถือ

จรัญญา ศุภวิทิตพัฒนา (2543) ศึกษาการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศจากระบบโอแพคของนิสิต ในสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพาเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของนิสิต ในการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศจากระบบ โอแพค ในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา รวมทั้งเปรียบเทียบปัญหาการสืบค้นระบบ โอแพค จำแนกตามระดับการศึกษา ประเภทนิสิต และ กลุ่มสาขาวิชาและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการสืบค้นกับปัญหาของนิสิตในการสืบค้น และความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์กับปัญหาของนิสิตในการสืบค้น กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา ภาคปกติ และภาคพิเศษ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม ข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบและมาตราส่วนประมาณค่า ผลการวิจัยพบว่า นิสิตส่วน ใหญ่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ เรียนรู้วิธีการสืบค้นระบบ โอแพค ได้มาจากการเรียนวิชา สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า (202101) การสืบค้นของนิสิตเลือกโดยคิดคำค้นขึ้นเอง ความถี่ใน การสืบค้นส่วนใหญ่สืบค้นเป็นครั้งคราว เวลาในการเรียนรู้น้อยกว่า 15 นาที รายการที่เลือกในการ สืบค้น และนิสิตเห็นว่าใช้ยากคือ ชื่อเรื่องตามลำดับอักษร เหตุที่ไม่ใช้รายการอื่น ๆ เห็นว่าไม่จำเป็น ส่วนระยะเวลาในการสืบค้นแต่ละครั้งใช้เวลา 5-10 นาที หลังจากสืบค้นแล้วไม่พบรายการที่ต้องการ

นิสิตจะเลือกเปลี่ยนคำค้นใหม่ ปัญหาการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศจากระบบ โอแพค ของ นิสิต ในด้านการให้บริการและทักษะการสืบค้นของนิสิต อยู่ในระดับมาก ส่วนการโต้ตอบระบบ และผลการสืบค้นอยู่ในระดับปานกลางและผลเปรียบเทียบกับปัญหาในการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศจากระบบ โอแพค พบว่า ระดับการศึกษา ประเภทนิสิต และกลุ่มสาขาวิชา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์กับปัญหาการสืบค้น ไม่มีความสัมพันธ์ทั้งโดยรวมและรายด้านและความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการสืบค้นกับปัญหาการสืบค้น พบว่า มีความสัมพันธ์กันในด้านทักษะการสืบค้นของนิสิต และด้านผลการสืบค้นของนิสิต

พิชชดา ศรีอนันต์ (2553) ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการสืบค้น ความพึงพอใจ ปัญหาและอุปสรรคในการสืบค้นสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาค้นคว้าในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามเพศ อายุ และสถานภาพ โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ นักศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก จำนวน 411 คน ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีสภาพการสืบค้นสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาค้นคว้า ในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหงรวม อยู่ในระดับมาก ยกเว้นสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ที่อาจารย์กำหนดให้ สืบค้นจากฐานข้อมูลงานวิจัยเฉพาะทางเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย และสืบค้นเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความพึงพอใจในการสืบค้นอยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาและอุปสรรคในการสืบค้นสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการใช้บริการสืบค้นสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ปัญหาที่พบ ได้แก่ การใช้คำเพื่อสืบค้นไม่ตรงและไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ ไม่ทราบเว็บไซต์ของศูนย์บริการข้อมูลที่ต้องการ ไม่สามารถติดต่อเข้าศูนย์บริการข้อมูลหรือเว็บไซต์ที่ต้องการ ด้านแหล่งสารสนเทศ ปัญหาที่พบ ได้แก่ ตัวชี้แหล่งมีการเปลี่ยนแปลง โดยไม่มีการแจ้งให้ทราบ วิธีการจัดเก็บสารสนเทศใน URL ไม่มีคุณภาพ ทำให้สืบค้นสารสนเทศได้ไม่ตรงกับความต้องการหรือพบมากหรือน้อยเกินไป กลวิธีในการสืบของแต่ละแหล่งมีความแตกต่างและไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันทำให้ยุ่งยากต่อการใช้ ไม่สามารถเข้าสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเนื่องจากต้องมียุ่สผ่าน ด้านการแสดงผลพัชข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับ ได้แก่ ความเร็วในการดึงข้อมูล ผลลัพธ์ที่ได้มีจำนวนมากเกินไป ไม่ตรงตามความต้องการเมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปร พบว่า เพศต่างกัน มีสภาพการสืบค้นไม่แตกต่างกัน กลุ่มอายุระหว่าง 27-31 ปี มีสภาพการสืบค้นมากกว่ากลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป นักศึกษาระดับปริญญาโทและเอกมีสภาพการสืบค้นสารสนเทศมากกว่าอาจารย์และนักศึกษาปริญญาตรี

4.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนและการส่งเสริมการรู้สารสนเทศ

ศิวราช ราชพัฒน์ (2547) ศึกษาการสอนการรู้สารสนเทศทางเว็บไซต์ของห้องสมุดเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาการสอนการรู้สารสนเทศ โดยนำเนื้อหาที่สอนมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษาของสมาคมห้องสมุดแห่งสหรัฐอเมริกา (ALA) ปี 2000 โดยศึกษาเว็บไซต์ห้องสมุดจำนวน 17 เว็บไซต์ ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดที่สอนการรู้สารสนเทศครบทั้ง 5 มาตรฐาน มีจำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 29.41 และสอนในมาตรฐานที่ 2 จำนวน 17 เว็บไซต์ คิดเห็นร้อยละ 100 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศที่ต้องการและสอนการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรฐานที่ใช้สอนน้อยที่สุดคือมาตรฐานที่ 4 พบจำนวน 5 เว็บไซต์ คิดเป็นร้อยละ 29.41 การใช้สารสนเทศในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพบว่าเนื้อหาการสอนการรู้สารสนเทศของห้องสมุดส่วนใหญ่สอดคล้องกับมาตรฐานการรู้สารสนเทศของสมาคมห้องสมุดแห่งสหรัฐอเมริกาทั้ง 5 มาตรฐาน

โดยสรุปจากการศึกษางานวิจัยการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า มีการศึกษาการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตโดยตรง (วุฒิปงษ์ บูไธสง 2542; สมฤดี หัตถาพงษ์ 2547; Maughan, 1995) แต่เป็นการศึกษาในมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนในระบบปิด และมีการศึกษาในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ ได้แก่ การใช้สารสนเทศ (ธิดาพร นามสุข 2533; พิษชуда ศรีอนันต์ 2541; Junni, 2007) การค้นคืนและการเข้าถึงสารสนเทศ (จรัญญา สุภวิทิตพัฒนา 2543; พิษชуда ศรีอนันต์ 2553) พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ (จุฑารัตน์ สรวณะวงศ์ และประสงค์ ต่อโชติ 2542; Fidzani, 1998) และศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการสอนและการส่งเสริมการรู้สารสนเทศ (ศิวราช ราชพัฒน์ 2547; Nancy, 2001; Fink 2008; George and Frank, 2004; Bellard 2005; Chutima Sacchanand, 2009; Khasseh Moghaddam, Jowkar, 2009)

สำหรับการศึกษาการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล พบการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ เช่น ประเด็นการขาดทักษะการรู้สารสนเทศ (Chutima Sacchanand, 2002) การแสวงหาสารสนเทศ (สายลม วุฒิสมนูรณ์ 2546; Gudrún, 2005; Brahme, 2010) การใช้แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า (วันทณีย์ ณ พัทลุง 2542; Zao and Zheng Ye Lan, (2004) และประเด็นจริยธรรมทางสารสนเทศ (Jackson, 2008)

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศ ในประเด็นต่าง ๆ จำแนกตามเพศ (ธิดาพร นามสุข 2533; จุฑารัตน์ สรวณะวงศ์ และประสงค์ ต่อโชติ 2542; สมฤดี หัตถาพงษ์ 2547; พิษชуда ศรีอนันต์ 2553) จำแนกตามสาขาวิชา (ธิดาพร นามสุข 2533; พิษชуда ศรีอนันต์ 2541; จุฑารัตน์ สรวณะวงศ์ และประสงค์ ต่อโชติ (2542); จรัญญา สุภวิทิตพัฒนา 2543;

สมฤดี หัตถาพงษ์ 2547; Maughan. 1995; Gudrún, 2005; Junni 2007) และจำแนกตามประสบการณ์ การเรียนวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศธิดาพร นามสุข 2533; สมฤดี หัตถาพงษ์ 2547)

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบการรู้สารสนเทศ (สมฤดี หัตถาพงษ์ 2547) และ แบบสอบถามการรู้สารสนเทศ (วุฒิพงษ์ นุไรสง 2542; Maughan. 1995; Zao and Zheng Ye Lan 2004;) แบบสัมภาษณ์ (Gudrún 2005; Junni 2007; Jackson 2008; Brahme 2010)

ตัวแบบที่ใช้เป็นมาตรฐานการรู้สารสนเทศในระดับอุดมศึกษาของสมาคมห้องสมุด วิทยาลัยและวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา (วุฒิพงษ์ นุไรสง 2542; สมฤดี หัตถาพงษ์ 2547) และตัวแบบ มาตรฐานการรู้สารสนเทศระดับอุดมศึกษาของสมาคมห้องสมุดแห่งสหรัฐอเมริกา (ศิวราช ราชพัฒน์ 2547)

งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ (สมฤดี หัตถาพงษ์ 2547; วุฒิพงษ์ นุไรสง 2542) โดยอิงเกณฑ์การประเมินระดับความคิดเห็น คือระดับดีมาก ระดับดี ระดับปาน กลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด แต่การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การประเมินผลการเรียนทั่วไป คือได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ถือว่ามีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมใน การประเมินผลการเรียนรู้ เพราะเป็นการวัดทักษะการรู้สารสนเทศ ไม่ใช่การวัดความคิดเห็น การใช้เกณฑ์ดังกล่าวจะทำให้ผลการวัดตามแบบทดสอบมีความน่าเชื่อถือเช่นเดียวกับการประเมินผล รายวิชาอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (สมฤดี หัตถาพงษ์ 2547) แตกต่างจากวุฒิพงษ์ นุไรสง (2542) ที่พบว่าโดยรวมนักศึกษามีระดับการรู้สารสนเทศ อยู่ในระดับน้อย

จำแนกตามเพศ ผลการวิจัยของ สมฤดี หัตถาพงษ์ (2547) พบว่า นิสิตเพศหญิงมีระดับ การรู้สารสนเทศสูงกว่าเพศชายแตกต่างจาก ธิดาพร นามสุข (2533) ที่พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพศชายกับเพศหญิง มีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ในการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ด้านสาขาวิชา ผลการวิจัยของ สมฤดี หัตถาพงษ์ (2547) พบว่านิสิตที่เรียนกลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมและในด้านความสามารถในการเข้าถึง สารสนเทศสูงกว่านิสิตที่เรียนกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ซึ่งแตกต่างจาก ธิดาพร นามสุข (2533) จรัญญา ศุภวิทิตพัฒนา (2543) และ พิษชуда ศรีอนันต์ (2541) ที่พบว่ากลุ่มสาขาวิชา ไม่มีผล ต่อปัญหาในการใช้สารสนเทศและการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศจากระบบ โอแพคทั้ง โดยรวมและรายด้าน

ด้านประสบการณ์ในการเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ ผลการวิจัยของ ธิดาพร นามสุข (2533) พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีประสบการณ์ในการเรียนวิชาการใช้

ห้องสมุดน้อยกว่า 5 ปี มีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ในการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศสูงกว่านักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดแตกต่างจากผลการวิจัยของ สมฤดี หัตถาพงษ์(2547) ที่พบว่านิสิตที่มีระยะเวลาที่ผ่านการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดและมี ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน ไม่มีผลต่อระดับการรู้สารสนเทศ

ส่วนปัญหาในการค้นหาและการใช้สารสนเทศ ได้แก่ นักศึกษาไม่ทราบวิธีการค้นหา สารสนเทศ ประสบปัญหาการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศจากระบบโอแพค นอกจากนี้ นักศึกษายังขาดความรู้และประสบการณ์ในการวิจัยและการใช้เทคโนโลยีในการค้นหาข้อมูล ขาด ทักษะการใช้เครื่องมือช่วยค้นหาสารสนเทศ ไม่มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และวิธีสืบค้นหา สารนิเทศจากฐานข้อมูลซีดีรอม และฐานข้อมูลออนไลน์และปัญหาในการหาตัวเล่มไม่พบ ไม่ สามารถเข้าถึงเอกสารฉบับเต็ม ไม่ได้รับสารสนเทศตามที่คาดหวัง ได้สารสนเทศไม่ตรงกับความต้องการหรือพบมากหรือน้อยเกินไป กลวิธีในการสืบของแต่ละแหล่งมีความแตกต่างและไม่เป็น มาตรฐานเดียวกันทำให้ยุ่งยากต่อการใช้ ไม่สามารถเข้าสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเนื่องจากต้องมี รหัสผ่าน และสารสนเทศส่วนใหญ่ที่ได้รับเป็นภาษาอังกฤษ ข้อมูลที่ได้รับหนังสือไม่ทันสมัย และ บุคลากรที่ให้บริการขาดความรู้ความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (พิชชชดา ศรีอนันต์ 2541; จุฑารัตน์ สรวาณะวงศ์ และประสงค์ ต่อโชติ 2542; วันทณีย์ ณ พัทลุง 2542; จริญญา สุภวิทิต พัฒนา 2543; สายลม วุฒิสุมบูรณ์ 2546; พิชชชดา ศรีอนันต์ 2553; Chutima Sacchanand, 2002; Zao and Zheng Ye Lan, 2004) และขาดความรู้ด้านจริยธรรมทางสารสนเทศ (Jackson, 2008)

ในประเด็นด้านการสอนและการส่งเสริมการรู้สารสนเทศ นักศึกษาทางไกลยังมีความ ต้องการในการฝึกทักษะการสืบค้นสารสนเทศ เพื่อพัฒนาตนให้เป็นผู้รู้สารสนเทศ (Zao and Zheng Ye Lan, 2004; Gudrún, 2005; Jackson, 2008; Brahme, 2010) โดยพบว่าการเรียนการสอนทางไกล ในต่างประเทศมีการสอนทักษะการรู้สารสนเทศในลักษณะแบบออนไลน์ และเป็นการเรียนการ สอนแบบอิงเว็บ โดยนำการสอนเกี่ยวกับทักษะการรู้สารสนเทศไปใส่ในหลักสูตร (Fink, 2008 ; Nancy, 2001) การสอนผ่านโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมา (Bellard, 2005) รวมทั้งยังมีการศึกษาบทบาท ของห้องสมุด ห้องสมุดทางไกล บรรณารักษ์กับการสอนการรู้สารสนเทศ (George and Frank, 2004; Chutima Sacchanand, 2002; Chutima Sacchanand, 2009) พบว่า ห้องสมุดทางไกล และ บรรณารักษ์มีบทบาทในการให้ความรู้เกี่ยวกับการค้นคืนสารสนเทศ และช่วยส่งเสริมการรู้ สารสนเทศได้ในหลายลักษณะ ทั้งในด้านการบริการ การแนะนำ การสอนกลยุทธ์ในการเข้าถึง สารสนเทศ การออกแบบบทเรียนช่วยสอน เว็บไซต์ บทเรียนออนไลน์ และความร่วมกับคณาจารย์ ในการสอนทักษะการรู้สารสนเทศแก่นักศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยประเมินผล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรู้สารสนเทศของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 11 สาขาวิชา ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 4,595 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่สุ่มแบบแบ่งชั้นตามกลุ่มสาขาวิชา มาจากประชากรข้างต้น จำนวน 355 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนประชากรขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ศิลปศาสตร์	176	14
นิเทศศาสตร์	157	12
ศึกษาศาสตร์	1,097	85
วิทยาการจัดการ	1,286	99
นิติศาสตร์	245	19
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	306	24
เศรษฐศาสตร์	196	15
มนุษยนิเวศศาสตร์	111	9
รัฐศาสตร์	420	32
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	393	30
พยาบาลศาสตร์	208	16
รวม	4,595	355

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารวิชาการ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีกระบวนการดังนี้

2.1 ศึกษาจากหนังสือ ตำรา บทความ เอกสาร งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ ทั้งในรูปสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ ครอบคลุมแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และมาตรฐานการรู้สารสนเทศ และลักษณะของการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตในระบบการศึกษาทางไกล เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบทดสอบ

2.2 ศึกษาหลักและวิธีการในการสร้างเครื่องมือแบบทดสอบ จากเอกสาร และงานวิจัยรวมทั้งรับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.3 คัดเลือกมาตรฐาน และดรชนีชี้วัด ที่สามารถวัดโดยใช้แบบทดสอบ และเหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งจะนำมาใช้เป็นโครงสร้างของแบบทดสอบ ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถกำหนดชนิดและขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการได้ คัดเลือกตัวบ่งชี้ความสำเร็จมาจำนวน 4 ข้อ ดังนี้

1.1 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศที่ต้องการได้นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่

1.1.1 พัฒนาหัวข้อรายงานที่ตนเองศึกษาและกำหนดคำถามที่จะนำไปสู่สารสนเทศที่ต้องการใช้ได้ จำนวน 1 ข้อ

1.1. 2 ค้นหาแหล่งสารสนเทศที่จะนำมาสนับสนุนหัวข้องานวิจัยของตนเองได้ จำนวน 1 ข้อ

1.1. 3 กำหนดหรือปรับปรุงสารสนเทศให้สอดคล้องกับสารสนเทศที่ตนเองต้องการได้ จำนวน 1 ข้อ

1.1. 4 อธิบายและระบุแนวคิดหลักและกำหนดคำศัพท์ที่จะใช้ในการอธิบายถึงสารสนเทศที่ตนต้องการได้

1.1. 5 เชื่อมโยงและบูรณาการสารสนเทศใหม่กับความรู้ที่มีอยู่เดิมเพื่อสร้างความรู้ใหม่ได้ จำนวน 1 ข้อ

1.2 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศระบุประเภทและรูปแบบของแหล่งสารสนเทศและสารสนเทศต่างๆที่น่าเชื่อถือได้ นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 7 ข้อ ได้แก่

1.2.1 ทราบว่าสารสนเทศที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ผลิตขึ้นอย่างไร มีการจัดการอย่างไร มีการเผยแพร่อย่างไร จำนวน 2 ข้อ

1.2.2 ตระหนักว่าความรู้ถูกจัดแบ่งได้ตามสาขาวิชาซึ่งช่วยให้สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างง่ายขึ้น จำนวน 1 ข้อ

1.2.3 จำแนกคุณค่าและความแตกต่างของแหล่งสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ เช่น สื่อประสม ฐานข้อมูล เว็บไซต์ ชุดข้อมูลเสียง ภาพ และหนังสือ เป็นต้น จำนวน 1 ข้อ

1.2.4 จำแนกคุณค่าและความแตกต่างของแหล่งสารสนเทศที่มีศักยภาพเหล่านั้นได้ เช่น ความแตกต่างระหว่างแหล่งสารสนเทศที่ได้รับความนิยม และแหล่งสารสนเทศทางวิชาการ แยกความแตกต่างระหว่างแหล่งสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน และแหล่งข้อมูลที่เป็นประวัติศาสตร์ได้ จำนวน 1 ข้อ

1.2.5 อธิบายความแตกต่างระหว่างแหล่งสารสนเทศปฐมภูมิ และแหล่งสารสนเทศทุติยภูมิ โดยตระหนักว่าแหล่งแต่ละชนิดใช้งานอย่างไรมีความสำคัญต่างกันอย่างไร จำนวน 1 ข้อ

1.2.6 เข้าใจได้ว่าสารสนเทศที่เป็นข้อมูลดิบนั้นมาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ
จำนวน 1 ข้อ

1.3 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศตระหนักถึงค่าใช้จ่ายในการแสวงหาสารสนเทศกับ
ประโยชน์ที่จะได้รับจากสารสนเทศที่จำเป็น นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 3 ข้อ ได้แก่

1.3.1 กำหนดแหล่งที่มีสารสนเทศที่ต้องการใช้ และตัดสินใจขยาย
กระบวนการค้นหาสารสนเทศจากแหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ เช่น การยืมระหว่างห้องสมุด
การใช้แหล่งทรัพยากรจากที่อื่นนอกเหนือจากแหล่งที่เคยใช้ การใช้ภาพวิดีโอ ข้อความหรือเสียง
ได้ สามารถกำหนดแหล่งที่มีสารสนเทศโดยตรง และใช้บริการอื่นที่เหมาะสมเพื่อให้ได้
สารสนเทศที่ต้องการ จำนวน 1 ข้อ

1.3.2 สามารถวางแผนและกำหนดระยะเวลาในการแสวงหาสารสนเทศที่
ต้องการ จำนวน 1 ข้อ

1.4 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศประเมินขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการใช้ได้ นำมา
เป็นแบบทดสอบ จำนวน 1 ข้อ ได้แก่

1.4.1 กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินใจใช้สารสนเทศหรือเลือกสารสนเทศ
จำนวน 1 ข้อ

มาตรฐานที่ 2 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการอย่างมี
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล คัดเลือกตัวบ่งชี้ความสำเร็จมาจำนวน 5 ข้อ ดังนี้

2.1 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศเลือกวิธีการค้นหาอย่างมีหลักการ หรือเลือกระบบการ
ค้นคืนสารสนเทศเพื่อใช้ในการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน
2 ข้อ ได้แก่

2.1.1 ระบุขอบเขตเนื้อหาและโครงสร้างของระบบการค้นคืนสารสนเทศได้
โดยไม่คำนึงถึงรูปแบบ เช่น วรรณคดี และสามารถใช้อำนาจนำ การใช้ หรือเมนูช่วยเหลือนบน
อินเทอร์เน็ตในการค้นหาสารสนเทศที่มีอยู่ในระบบ เข้าใจความแตกต่างระหว่างวรรณคดีกับ
ฐานข้อมูลออนไลน์ ความแตกต่างระหว่างฐานข้อมูลเอกสารเต็มรูปแบบกับฐานข้อมูลบรรณานุกรม
สามารถคัดเลือกเครื่องมือเพื่อค้นหาสารสนเทศที่ต้องการใช้ได้เหมาะสม จำนวน 1 ข้อ

2.1.2 เลือกวิธีการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการจากวิธีการศึกษาหรือระบบการ
ค้นคืนสารสนเทศที่ต้องการได้ จำนวน 1 ข้อ

2.2 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศกำหนดกลยุทธ์ในการสืบค้นสารสนเทศและดำเนิน
ตามกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 7 ข้อ ได้แก่

2.2.1 วางแผนการค้นคว้าได้อย่างเหมาะสมกับวิธีที่ศึกษา โดยอธิบาย กระบวนการทั่วไปของการค้นหาสารสนเทศ และอธิบายได้ว่าสารสนเทศต่างชนิดกันมี วัตถุประสงค์การใช้งานแตกต่างกัน จำนวน 1 ข้อ

2.2.2 กำหนดคำสำคัญ คำพ้อง ความหมาย และคำที่สัมพันธ์กับสารสนเทศ ที่ต้องการ โดยสามารถกำหนดคำสำคัญ หรือวลีที่เป็นตัวแทนของหัวข้อที่ศึกษา ทั้งในแหล่งทั่วไป เช่น บัตรรายการ วรรณีวารสาร แหล่งออนไลน์ และเฉพาะสาขาวิชา เป็นต้น การกำหนด คำศัพท์ที่ใช้เป็นทางเลือก เช่น คำต่างกันมีความหมายเหมือนกัน คำที่มีความหมายกว้างกว่า หรือ แคบกว่า และวลี ที่แทนหัวข้อที่ศึกษาได้ จำนวน 1 ข้อ

2.2.3 เลือกคำศัพท์ควบคุมที่เฉพาะเจาะจงกับสาขาวิชาหรือแหล่งค้นคืนได้ จำนวน 1 ข้อ

2.2.4 กำหนดกลยุทธ์การค้นหาสารสนเทศโดยใช้คำสั่งที่เหมาะสมกับระบบ การค้นคืนสารสนเทศที่เลือกไว้ เช่น การค้นคืนโดยใช้เทคนิคตรรกบูลีน เทคนิคการตัดคำ การใช้ คำใกล้เคียง ในกรณีที่ใช้เครื่องมือช่วยค้นหรือใช้เครื่องมือที่อยู่ภายในแหล่งนั้นๆ เช่น ใช้ดัชนี สำหรับการค้นหาในหนังสือ และสามารถบอกได้ว่าเมื่อใดควรค้นหาจากแหล่งข้อมูลใด เช่น ชื่อผู้ แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง คำสำคัญ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จำนวน 2 ข้อ

2.2.5 นำกลยุทธ์การค้นหาไปใช้ในระบบการค้นคืนสารสนเทศต่างๆ โดย การใช้เครื่องมือช่วยค้นที่แตกต่างกัน ใช้คำสั่งต่างกัน และตัวปฏิบัติการค้นหาที่ต่างกัน ได้ โดย สามารถใช้คำแนะนำการใช้บนหน้าจอเพื่อให้เข้าใจโครงสร้างการค้นหาและคำสั่งของระบบการ ค้นคืนสารสนเทศนั้นๆ มีความรู้ในการค้นหาขั้นพื้นฐานและขั้นสูง สามารถจำกัดและขยายผล การค้นได้ รวมทั้งใช้กลยุทธ์การค้นหาให้สอดคล้องกับสารสนเทศที่ต้องการใช้และแหล่ง สารสนเทศที่ใช้ จำนวน 1 ข้อ

2.2.6 ดำเนินการค้นหาโดยใช้กลยุทธ์ที่หลากหลาย จำนวน 1 ข้อ

2.3 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศใช้วิธีการหลากหลายในการค้นหาสารสนเทศทาง ออนไลน์หรือสารสนเทศที่เป็นผลงานของบุคคลนั้นๆ นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่

2.3.1 ใช้ระบบการสืบค้นที่หลากหลายเพื่อการค้นคืนสารสนเทศที่มีอยู่ใน รูปแบบต่างกันได้ จำนวน 1 ข้อ

2.3.2 ใช้แผนการจัดหมวดหมู่หนังสือระบบต่างๆ เช่น เลขเรียกหนังสือ หรือดัชนี เพื่อค้นหาสารสนเทศในห้องสมุดหรือแหล่งวิทยาการต่างๆได้ โดยสามารถใช้เลข เรียกหนังสือ หรือดัชนี ในการระบุที่อยู่ของสารสนเทศในห้องสมุด จำนวน 1 ข้อ

2.3.3 ใช้บริการออนไลน์แบบพิเศษ หรือบริการผู้ใช้ส่วนบุคคล ที่มีในสถาบัน เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ต้องการ เช่น บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการจัดส่งเอกสารแหล่งข้อมูลชุมชน จำนวน 1 ข้อ

2.3.4 ใช้วิธีการสำรวจ การส่งจดหมาย การสัมภาษณ์ หรือเครื่องมือสืบค้นรูปแบบอื่นๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศเบื้องต้นที่ต้องการได้ จำนวน 1 ข้อ

2.4 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศปรับกลยุทธ์การสืบค้นได้เหมาะสมตามความจำเป็น นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

2.4.1 ประเมินปริมาณคุณภาพและผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องกับการสืบค้น เพื่อเลือกระบบการค้นคืนสารสนเทศที่เหมาะสม หรือเลือกทางเลือกที่เหมาะสมในการสืบค้น จำนวน 1 ข้อ

2.4.2 กำหนดปัญหาในการค้นคืนสารสนเทศ และตัดสินใจปรับกลยุทธ์การสืบค้นใหม่ได้ถ้าจำเป็น จำนวน 1 ข้อ

2.5 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศคัดเลือก บันทึก ถ่ายโอน จัดการสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้ นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่

2.5.1 เลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการคัดเลือกสารสนเทศที่ต้องการได้ เช่น ฟังก์ชันของโปรแกรมในการคัดลอกและวาง การถ่ายเอกสาร การใช้สแกนเนอร์ การใช้อุปกรณ์สื่อสตัทพ์ได้ จำนวน 1 ข้อ

2.5.2 สร้างระบบจัดการสารสนเทศที่รวบรวมมาจัดจำนวน 1 ข้อ

2.5.3 แยกแยะประเภทของเอกสารที่นำมาใช้อ้างอิง และเข้าใจแบบแผนที่ถูกต้องของการอ้างอิงแหล่งเอกสารที่หลากหลาย จำนวน 1 ข้อ

2.5.4 บันทึกข้อมูลการอ้างอิงที่เกี่ยวข้องกันไว้ใช้อ้างอิงในครั้งต่อไปจำนวน 1 ข้อ
มาตรฐานที่ 3 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสามารถประเมินสารสนเทศและแหล่งที่มาอย่างมีวิจารณญาณรวมทั้งสามารถเชื่อมโยงสารสนเทศที่ได้รับการคัดเลือกไว้แล้วกับพื้นฐานความรู้เดิมที่ตนเองมีอยู่ได้ คัดเลือกตัวบ่งชี้ความสำเร็จมาจำนวน 6 ข้อ ดังนี้

3.1 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสรุปแนวคิดสำคัญจากสารสนเทศที่รวบรวมได้ นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

3.1.1 อ่านเอกสารและคัดเลือกประเด็นสำคัญได้ จำนวน 2 ข้อ

3.2 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศระบุและประยุกต์ใช้เกณฑ์มาตรฐานในการประเมินสารสนเทศและแหล่งที่มาได้ นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

3.2.1 เปรียบเทียบสารสนเทศจากแหล่งต่างๆได้ เพื่อประเมินความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง ความเที่ยงตรง ช่วงเวลาของสารสนเทศ รวมถึงทัศนคติของสารสนเทศจำนวน 1 ข้อ

3.2.2 ตระหนักถึงวัฒนธรรม รูปลักษณ์ทางกายภาพ ซึ่งเป็นบริบทของ สารสนเทศที่สร้างขึ้น และเข้าใจถึงผลกระทบที่มีต่อการแปลความสารสนเทศได้ เช่นอธิบายได้ว่า อายุหรือเวลาของแหล่งสารสนเทศมีผลต่อคุณค่าของแหล่งสารสนเทศนั้น และอธิบายได้ว่า จุดมุ่งหมายในการผลิตสารสนเทศมีผลต่อการใช้ประโยชน์ของสารสนเทศนั้นอย่างไร บริบททาง วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ อาจจะมีผลต่อความลำเอียงของสารสนเทศได้ จำนวน 1 ข้อ

3.3 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสังเคราะห์ใจความสำคัญของสารสนเทศเพื่อสร้าง แนวคิดสารสนเทศใหม่ได้ นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 1 ข้อ ได้แก่

3.3 .1 ใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีอื่นๆ เช่นตาราง แผ่นข้อมูล ฐานข้อมูล สื่อประสม อุปกรณ์โสตทัศนวัสดุ เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของแนวคิดและ ปรากฏการณ์ต่างๆ จำนวน 1 ข้อ

3.4 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศเปรียบเทียบความรู้ใหม่กับความรู้ที่มีอยู่เดิมเพื่อไ้ ทราบถึงคุณค่าที่เพิ่มขึ้น สิ่งที่ขัดแย้งกัน และลักษณะเฉพาะอื่นๆของสารสนเทศที่ได้สารสนเทศที่ได้ นั้นได้เพิ่มเติมความรู้ที่มีอยู่หรือไม่ หรือสารสนเทศที่ได้นั้นขัดแย้งกับความรู้ที่มีอยู่เดิมหรือไม่ นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่

3.4.1 กำหนดได้ว่าสารสนเทศที่ได้เพียงพอในการวิจัยหรือตอบสนองความ ต้องการหรือต้องการสารสนเทศอื่นเพิ่มเติมหรือไม่ จำนวน 1 ข้อ

3.4.2 สรุปใจความสำคัญจากสารสนเทศที่รวบรวมมาได้ จำนวน 1 ข้อ

3.4. 3 ทดสอบทฤษฎีด้วยเทคนิคที่เหมาะสมของสาขาวิชานั้นๆ เช่นการสร้าง สถานการณ์จำลอง การทดลอง เป็นต้น จำนวน 1 ข้อ

3.4.4 เชื่อมโยงสารสนเทศใหม่กับสารสนเทศเก่าหรือความรู้เก่าที่มีอยู่ได้ จำนวน 1 ข้อ

3. 5 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศสอบทานว่าความเข้าใจและตีความสารสนเทศถูกต้อง หรือไม่ ด้วยการสนทนา อภิปรายกับบุคคลอื่น ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ปฏิบัติงานนำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

3. 5.1 มีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียนและการอภิปรายอื่นจำนวน 1 ข้อ

3. 5.2 สอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เครื่องมือต่างๆได้ เช่น การสัมภาษณ์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และบริการจดหมายข่าว จำนวน 1 ข้อ

3. 6 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศตัดสินใจได้ว่าคำถามการค้นคว้านั้นต้องปรับเปลี่ยนใหม่หรือไม่ นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 1 ข้อ ได้แก่

3 .6.1 พิจารณาแหล่งค้นคว้าข้อมูลที่ใช้ในปัจจุบัน และหาแหล่งค้นคว้าใหม่ได้โดยการตรวจสอบจากเชิงอรรถ และบรรณานุกรม หรือเชื่อมโยงไปยังส่วนอื่นๆ เพื่อค้นหาสารสนเทศเพิ่มเติมได้ จำนวน 1 ข้อ

มาตรฐานที่ 5 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศมีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจ กฎหมาย และประเด็นทางสังคม เกี่ยวกับการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศ รวมถึงการใช้สารสนเทศอย่างถูกต้องตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย คัดเลือกตัวบ่งชี้ความสำเร็จมาจำนวน 3 ข้อ ดังนี้

5.1 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศเข้าใจประเด็นจริยธรรม กฎหมายเกี่ยวกับสารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศ นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

5.1.1 ระบุและอภิปรายประเด็นเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัว และความปลอดภัยในการใช้สารสนเทศในสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นสิ่งตีพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1 ข้อ

5.1.2 เข้าใจในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา และกฎหมายคุ้มครองลิขสิทธิ์ และการใช้สารสนเทศที่มีลิขสิทธิ์อย่างเป็นธรรม จำนวน 1 ข้อ

5.2 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศปฏิบัติตามกฎระเบียบ นโยบายของสถาบันและจรรยาบรรณในการเข้าถึง และการใช้แหล่งสารสนเทศ นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 1 ข้อ ได้แก่

5.2 .1 แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจนโยบายของสถาบันในการวิจัยโดยใช้คนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ข้อ

5.3 นักศึกษาผู้รู้สารสนเทศใช้แหล่งสารสนเทศต่างๆ ในการสื่อสารผลงาน นำมาเป็นแบบทดสอบ จำนวน 1 ข้อ ได้แก่

5.3.1 เลือกรูปแบบของการเขียนบรรณานุกรมได้อย่างเหมาะสม และใช้รูปแบบนั้นในการอ้างอิงอย่างคงเส้นคงวา จำนวน 1 ข้อ

2.4 สร้างแบบทดสอบ โดยให้มีเนื้อหาครอบคลุมตรรกะนิรนัย และพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมที่วัดได้โดยใช้แบบทดสอบ และศึกษาจากตัวอย่างแบบทดสอบ ผลการวิจัยจากงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องมาให้เป็นแนวทางในการดำเนินการสร้างแบบทดสอบ โดยได้แบบทดสอบ จำนวน 50 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบทดสอบ ข้อคำถามเป็นลักษณะแบบเลือกตอบ และตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช แบบทดสอบนี้มีจำนวน 50 ข้อ ซึ่งลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

2.5 การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบ

2.5.1 การหาความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องทางภาษา โดยนำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ จำนวน 5 ท่าน (ดูภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความสมบูรณ์ของแบบทดสอบ ประเด็นคำถาม และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็น คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติมในเรื่องความชัดเจนของข้อความ คำถาม ตัวเลือก ความสอดคล้องระหว่างตัวบ่งชี้ความสำเร็จกับข้อความ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกตอบ 3 คำตอบ คือ สอดคล้อง ไม่สอดคล้อง และไม่แน่ใจ หากตอบไม่แน่ใจจะมีช่องสำหรับผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงข้อสอบ นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ราย มาให้คะแนน แล้วหาค่าเฉลี่ยความสอดคล้องของข้อสอบแต่ละข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

- +1 สำหรับคำตอบในช่อง มีความสอดคล้อง
- 0 สำหรับคำตอบในช่อง ไม่มีความสอดคล้อง
- 1 สำหรับคำตอบในช่อง ไม่แน่ใจ

เกณฑ์ค่าความสอดคล้องที่ผ่าน กำหนดไว้ ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ผลการหาค่าความสอดคล้องพบว่า ข้อสอบที่มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00 มีจำนวน 42 ข้อ มีค่าความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 มีจำนวน 8 ข้อ (ภาคผนวก ข) ซึ่งทั้ง 8 ข้อ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้ปรับปรุง ผู้วิจัยปรับปรุงตามคำแนะนำ หลังจากนั้นนำแบบทดสอบไปหาค่าความเที่ยง

2.5.2 การตรวจสอบค่าความยากและการหาค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือ

หลังจากที่ผู้วิจัยปรับแก้ไขแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วได้หาค่าความยาก (difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (discrimination) ของข้อสอบแต่ละข้อทดสอบโดยทดลองใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มประชากรจำนวน 30 ชุด ใช้วิธีการหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยค่าความยากง่ายจะต้องอยู่ในระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ จะต้องไม่ต่ำกว่า 0.20 ปรากฏว่าแบบทดสอบมีค่าความยากง่ายต่ำกว่าเกณฑ์ จำนวน 9 ข้อ และค่าอำนาจจำแนก ต่ำกว่าเกณฑ์ จำนวน 18 ข้อ จึงได้ปรับปรุงแก้ไขข้อความใหม่ให้เหมาะสมและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

2.5.3 การหาค่าความเชื่อมั่น โดยนำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบ ก่อนนำไปทดลองใช้อีกครั้งกับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบโดยใช้สูตร $r_{tt} = 21$ ของคูเดอร์ (Richardson) พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

2.6 จัดพิมพ์เครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่ปรับแก้ในครั้งสุดท้ายไปดำเนินการจัดพิมพ์ ได้เครื่องมือ คือ แบบทดสอบสำหรับจัดเก็บข้อมูลฉบับสมบูรณ์ (ดูภาคผนวก ก) ประกอบด้วยคำถาม 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบทดสอบ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ ประกอบด้วยข้อคำถาม เพศ สาขาวิชา ประสบการณ์การเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นคำถามแบบปรนัย เลือกตอบได้ข้อเดียว โดยแบบทดสอบมีจำนวน 50 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเตรียมการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยลงนามโดยประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ไปยังประธานกรรมการประจำสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 10 สาขาวิชา ผู้อำนวยการศูนย์วิทยพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวน 10 ศูนย์ และผู้อำนวยการสำนักบรรณสารสนเทศ พร้อมทั้งส่งตัวอย่างเครื่องมือการวิจัยเพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.2 ผู้วิจัยดำเนินจัดส่งแบบทดสอบ พร้อมจดหมายนำของประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และจดหมายนำของผู้วิจัยโดยทางไปรษณีย์ถึงศูนย์วิทยพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ทั้ง 10 แห่ง ได้แก่ ศูนย์วิทยพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ลำปาง สุโขทัย นครสวรรค์ อุบลราชธานี อุตรธานี นครนายก จันทบุรี เพชรบุรี ยะลา นครศรีธรรมราช และสำนักบรรณสารสนเทศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อให้บรรณารักษ์ประจำศูนย์วิทยพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นผู้ช่วยเก็บข้อมูลเพื่อทดสอบกับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่เข้าร่วมกิจกรรมสัมมนาเสริม ระหว่างวันที่ 10-30 เมษายน 2553 โดยบรรณารักษ์ประจำศูนย์วิทยพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นผู้ควบคุมการทดสอบ และ ขอรับแบบทดสอบคืนทันทีที่มีการทดสอบเสร็จ ทั้งนี้ บรรณารักษ์ประจำศูนย์วิทยพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จะดำเนินการรวบรวมจัดส่งแบบทดสอบคืนให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์เมื่อครบกำหนดระยะเวลา

3.2 การดำเนินการเก็บข้อมูล

3.2.1 การเข้าทำการเก็บข้อมูล ภายในเดือนเมษายน เป็นเวลา 1 เดือน เนื่องจากเป็นช่วงของการจัดสัมมนาเสริมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ในจังหวัดนครศรีธรรมราช และบรรณารักษ์ช่วยเก็บข้อมูล ได้แก่ บรรณารักษ์ประจำศูนย์วิทย์พัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บรรณารักษ์ประจำสำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และประสานกับอาจารย์ประจำรายวิชาที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีการสัมมนาเสริม เพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บข้อมูลดำเนินการขอเข้าใช้ห้องสัมมนาทำการทดสอบ ในปลายชั่วโมงการสัมมนาเสริมหรือของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชา โดยอาจารย์ผู้สอนให้ความร่วมมือ แจ้งให้นักศึกษาทำการทดสอบตามเวลาที่กำหนด

3.2.2 การจัดเก็บแบบทดสอบ ในการทดสอบผู้วิจัย หรือบรรณารักษ์ประจำศูนย์วิทย์พัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นผู้ช่วยเก็บข้อมูล แจกแบบทดสอบ และให้นักศึกษาทำการทดสอบ มีกำหนดระยะเวลาทำแบบทดสอบ 50 นาที โดยแจกแบบทดสอบทั้งหมด 355 ฉบับ บรรณารักษ์ทำการควบคุมการสอบ และจัดเก็บแบบทดสอบ ได้กลับคืน 355 ฉบับ โดยคิดเป็นร้อยละ 100 เนื่องจากเป็นการสอบท้ายชั่วโมง ที่มีการควบคุมการสอบ และอาจารย์ผู้สอนให้ความร่วมมือในการแจ้งให้นักศึกษาทำการทดสอบให้เสร็จสิ้นก่อนเลิกการสัมมนาเสริมนั้น ๆ จึงทำให้ได้รับแบบทดสอบกลับคืนแบบครบถ้วน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 การเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ ตรวจสอบแบบทดสอบ และให้คะแนนการตอบ โดยตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิด ได้ 0 คะแนน รวมคะแนนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนเป็นรายด้าน และรวมทั้งรวม บันทึกรายข้อมูลส่วนตัวและคะแนนของแต่ละคนลงในโปรแกรมคำนวณสำเร็จ

4.2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.2.1 ใช้ค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศ สาขาวิชา และประสบการณ์การเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ

4.2.2 ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์คะแนนการรู้สารสนเทศเป็นรายด้าน และผลรวม ดำเนินการแปลงเป็นค่าร้อยละจากคะแนนเต็มของแต่ละด้าน

4.2.3 ใช้ค่าสถิติการทดสอบค่าที ทดสอบความแตกต่างระดับการรู้สารสนเทศ
ของนักศึกษาตามตัวแปร เพศ และประสบการณ์ในการเรียนรายวิชาการสืบค้นสารสนเทศ

4.2.4 ใช้ค่าสถิติการทดสอบค่าเอฟ ทดสอบความแตกต่างระดับการรู้สารสนเทศ
ของนักศึกษาตามตัวแปรสาขาวิชา ถ้าพบความแตกต่าง ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ

**4.3 การแปลผลค่าเฉลี่ยระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ใช้เกณฑ์ ดังนี้**

คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50.00

หมายถึงมีการรู้สารสนเทศในระดับต่ำ

คะแนนระหว่างร้อยละ 50.01-75.00 หมายถึงมีการรู้สารสนเทศในระดับปานกลาง

คะแนนระหว่างร้อยละ 75.01-100.00 หมายถึงมีการรู้สารสนเทศในระดับสูง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ย

S.D. แทนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

SS แทนผลบวกกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน

MS แทนค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน

df แทนระดับขั้นของความเป็นอิสระ

t แทนค่าการแจกแจงที

F แทนค่าการแจกแจงเอฟ

* แทนความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Sig แทนค่าความน่าจะเป็นที่จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบ

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบ จำแนกตามเพศ สาขาวิชา และประสบการณ์การเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ ปรากฏในตารางที่ 4.1 - 4.3

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	142	40.0
หญิง	213	60.0
รวม	355	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน (ร้อยละ 60.0) และเป็นเพศชาย จำนวน 142 คน (ร้อยละ 40.0)

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	จำนวน	ร้อยละ
ศิลปศาสตร์	14	3.9
ศึกษาศาสตร์	85	23.9
วิทยาการจัดการ	99	27.9
นิติศาสตร์	19	5.4
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	24	6.8
เศรษฐศาสตร์	15	4.2
มนุษยนิเวศศาสตร์	9	2.5
รัฐศาสตร์	32	9.0
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	30	3.4
นิเทศศาสตร์	12	4.5
พยาบาลศาสตร์	16	8.5
รวม	355	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาการจัดการ จำนวน 99 คน (ร้อยละ 27.9) รองลงมาเป็นนักศึกษา

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ จำนวน 85 คน (ร้อยละ 23.9) และน้อยที่สุดคือสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ จำนวน 9 คน (ร้อยละ 2.5)

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบจำแนกตามประสบการณ์การเรียนรู้รายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ

ประสบการณ์การเรียนรู้รายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ	จำนวน	ร้อยละ
เคยมีประสบการณ์	228	64.2
ไม่เคยมีประสบการณ์	127	35.8
รวม	355	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเรียนรู้รายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ จำนวน 228 คน (ร้อยละ 64.2) และไม่เคยมีประสบการณ์การเรียนรู้รายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ จำนวน 127 คน (ร้อยละ 35.8)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การวิเคราะห์ระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชนำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวม จำแนกตามเพศ สาขาวิชา และประสบการณ์การเรียนรู้รายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ ปรากฏในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การรู้สารสนเทศ	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	แปลความหมาย
มาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ	9.54	2.244	63.58	ปานกลาง
มาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ	11.54	3.007	60.71	ปานกลาง
มาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ	7.70	2.063	59.74	ปานกลาง
มาตรฐานที่ 5 ความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย	1.90	1.170	47.46	ต่ำ
รวม	30.67	6.339	61.34	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีการรู้สารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 30.67$) มีคะแนนร้อยละของการรู้สารสนเทศ เท่ากับ 61.34 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นในมาตรฐานที่ 5 ความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย อยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนร้อยละของการรู้สารสนเทศ เท่ากับ 47.46

ตอนที่ 3 ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผลการเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การเรียนวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ ใช้การทดสอบค่าที (t - test) ส่วนจำแนกตามสาขาวิชาใช้วิธีการทดสอบค่าเอฟ (F - test) และเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการเชฟเฟ้ ปรากฏในตารางที่ 4.5 – 4.12

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำแนกตามเพศ

การรู้สารสนเทศ	ชาย (n=142)		หญิง (n=213)		t	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
มาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ	9.65	2.388	9.46	2.145	.753	.452
มาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ	11.51	3.177	11.55	2.895	-.108	.914
มาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ	7.51	2.048	7.83	2.068	-1.430	.153
มาตรฐานที่ 5 ความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย	2.10	1.181	1.77	1.146	2.653	.008*
โดยรวม	30.77	6.516	30.61	6.223	.236	.814

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0

จากตารางที่ 4.5 แสดงว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่มีเพศต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 เมื่อพิจารณารายมาตรฐาน พบว่า ในมาตรฐานที่ 5 ความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย เพศชายมีการรู้สารสนเทศสูงกว่าเพศหญิง

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำแนกตามสาขาวิชา

การรู้สารสนเทศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
มาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	9	170.948	18.994	4.088	.000
	ภายในกลุ่ม	315	1463.649	4.647		
มาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	9	325.855	36.206	4.554	.000
	ภายในกลุ่ม	315	2504.342	7.950		
มาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	9	123.463	13.718	3.462	.000
	ภายในกลุ่ม	315	1248.334	3.963		
มาตรฐานที่ 5 ความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย	ระหว่างกลุ่ม	9	94.901	10.545	9.494	.000
	ภายในกลุ่ม	315	349.868	1.111		
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	9	125.149	13.905	6.499	.000
	ภายในกลุ่ม	315	673.953	2.140		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.6 ผลการเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำแนกตามสาขาวิชา แสดงว่านักศึกษาที่มีสาขาวิชาแตกต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศแต่ละมาตรฐานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

เพื่อให้ทราบว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาใดที่มีการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟเปปรากฏผลดังตารางที่ 4.7-4.11

ตารางที่ 4.7 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ มาตรฐานโดยรวม

สาขาวิชา	$\bar{X}$	มนุษยนิเวศศาสตร์	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	พยาบาลศาสตร์	วิทยาการจัดการ	ศึกษาศาสตร์	นิเทศศาสตร์	รัฐศาสตร์	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์	ศิลปศาสตร์
มนุษยนิเวศศาสตร์	25.78	-	2.014	2.022	2.160	4.091*	4.705*	7.139*	7.347*	8.689*	9.591*	11.079*
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	27.79	-	-	0.008	0.146	2.077	2.691*	5.125*	5.333*	6.675*	7.577*	9.065*
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	27.80	-	-	-	0.137	2.069	2.682*	5.117*	5.325*	6.667*	7.568*	9.057*
พยาบาลศาสตร์	27.94	-	-	-	-	1.931	2.545	4.979*	5.188*	6.529*	7.431*	8.920*
วิทยาการจัดการ	29.87	-	-	-	-	-	0.614	3.048	3.256*	4.598*	5.500*	6.998*
ศึกษาศาสตร์	30.48	-	-	-	-	-	-	2.434	2.643*	3.984*	4.886*	6.375*
นิเทศศาสตร์	32.92	-	-	-	-	-	-	-	0.208	1.550	2.452	3.940*
รัฐศาสตร์	33.13	-	-	-	-	-	-	-	-	1.342	2.243	3.732*
เศรษฐศาสตร์	34.47	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.902	2.390
นิติศาสตร์	35.37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.489
ศิลปศาสตร์	36.86	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.7 แสดงว่า โดยภาพรวม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราชที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้อง
กับสมมติฐานข้อ 2 โดยนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์มีการรู้สารสนเทศสูงที่สุด รองลงมา คือ
สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบความแตกต่างดังนี้

นักศึกษาในกลุ่มสาขาทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา
วิทยาการจัดการ มีการรู้สารสนเทศ สูงกว่าสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ ได้แก่ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ตารางที่ 4.8 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ มาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ

สาขาวิชา		มนุษยนิเวศศาสตร์	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	พยาบาลศาสตร์	วิทยาการจัดการ	ศึกษาศาสตร์	รัฐศาสตร์	นิเทศศาสตร์	เศรษฐศาสตร์	นิติศาสตร์	ศิลปศาสตร์
	$\bar{X}$	7.78	8.33	8.4	8.88	9.39	9.73	10.06	10.08	10.73	10.79	11.14
มนุษยนิเวศศาสตร์	7.78	-	0.556	0.622	1.097	1.616*	1.952*	2.285*	2.306*	2.956*	3.012*	3.365*
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	8.33	-	-	0.067	0.542	1.061*	1.396*	1.729*	1.750*	2.400*	2.456*	2.810*
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	8.4	-	-	-	0.475	0.994*	1.329*	1.662*	1.683*	2.333*	2.389*	2.743*
พยาบาลศาสตร์	8.88	-	-	-	-	0.519	0.854	1.188	1.208	1.858*	1.914*	2.268*
วิทยาการจัดการ	9.39	-	-	-	-	-	0.335	0.669	0.689	1.339*	1.396*	1.749*
ศึกษาศาสตร์	9.73	-	-	-	-	-	-	0.333	0.354	1.004	1.060	1.413*
รัฐศาสตร์	10.06	-	-	-	-	-	-	-	0.021	0.671	0.727	1.080
นิเทศศาสตร์	10.08	-	-	-	-	-	-	-	-	0.650	0.706	1.060
เศรษฐศาสตร์	10.73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.056	0.410
นิติศาสตร์	10.79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.335
ศิลปศาสตร์	11.14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.8 แสดงว่า นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์มีระดับการรู้สารสนเทศ ในมาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ สูงที่สุด รองลงมาคือ นักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ และนักศึกษาสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ตามลำดับ ส่วนนักศึกษา สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มีการรู้สารสนเทศในมาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการกำหนดชนิด และขอบเขตสารสนเทศ ต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบรายกลุ่มพบความแตกต่างดังนี้

นักศึกษาในกลุ่มสาขาทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มีการรู้สารสนเทศ ในมาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขต สารสนเทศสูงกว่าสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ ได้แก่ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สุขภาพ

ตารางที่ 4.9 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ มาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ

สาขาวิชา	$\bar{X}$	มนุษยนิเวศศาสตร์	วิทยาการจัดการ	ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	ศึกษาศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	รัฐศาสตร์	นิติศาสตร์	นิเทศศาสตร์	ศิลปศาสตร์	เศรษฐศาสตร์
มนุษยนิเวศศาสตร์	10.44	-	0.242	0.422	0.639	1.050	1.181	1.368	2.608*	3.139*	3.270*	3.356*
วิทยาการจัดการ	10.69	-	-	0.180	0.396	0.807	0.938	1.126	2.366*	2.896*	3.027*	3.113*
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	10.87	-	-	-	0.217	0.627	0.758	0.946	2.186*	2.717*	2.848*	2.933*
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	11.08	-	-	-	-	0.411	0.542	0.729	1.969*	2.500*	2.631*	2.717*
ศึกษาศาสตร์	11.49	-	-	-	-	-	0.131	0.318	1.599*	2.089*	2.220*	2.306*
พยาบาลศาสตร์	11.63	-	-	-	-	-	-	0.188	1.428	1.958	2.089*	2.175*
รัฐศาสตร์	11.81	-	-	-	-	-	-	-	1.240	1.771	1.902*	1.988*
นิติศาสตร์	13.05	-	-	-	-	-	-	-	-	0.531	0.622	0.747
นิเทศศาสตร์	13.58	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.131	0.217
ศิลปศาสตร์	13.71	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.086
เศรษฐศาสตร์	13.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.9 แสดงว่า นักศึกษาสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์มีระดับการรู้สารสนเทศ ในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศสูงที่สุด รองลงมาคือนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ และนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มีการรู้สารสนเทศในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบความแตกต่างดังนี้

นักศึกษาในกลุ่มสาขาทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มีการรู้สารสนเทศ ในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศสูงกว่า สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ ได้แก่ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ตารางที่ 4.10 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ มาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ

สาขาวิชา		มนุษยนิเวศศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	ศึกษาศาสตร์	วิทยาการจัดการ	เศรษฐศาสตร์	นิเทศศาสตร์	รัฐศาสตร์	นิติศาสตร์	ศิลปศาสตร์
	$\bar{X}$	6.22	6.81	6.92	7.07	7.52	7.75	8.07	8.08	8.53	8.63	9.21
มนุษยนิเวศศาสตร์	6.22	-	0.590	0.694	0.884	1.295	1.525*	1.844*	1.861*	2.309*	2.409*	2.992*
พยาบาลศาสตร์	6.81	-	-	0.104	0.254	0.705	0.935	1.254	1.271	1.719*	1.819*	2.402*
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	6.92	-	-	-	0.150	0.601	0.831	1.150	1.167	1.615*	1.715*	2.298*
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	7.07	-	-	-	-	0.451	0.681	1.000	1.017	1.465*	1.565*	2.148*
ศึกษาศาสตร์	7.52	-	-	-	-	-	0.230	0.549	0.566	1.014*	1.114*	1.697*
วิทยาการจัดการ	7.75	-	-	-	-	-	-	0.319	0.336	0.784	0.884	1.467*
เศรษฐศาสตร์	8.07	-	-	-	-	-	-	-	0.017	0.465	0.565	1.148
นิเทศศาสตร์	8.08	-	-	-	-	-	-	-	-	0.448	0.548	1.131
รัฐศาสตร์	8.53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.100	0.683
นิติศาสตร์	8.63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.583
ศิลปศาสตร์	9.21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 แสดงว่า นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์มีระดับการรู้สารสนเทศ ในมาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ สูงที่สุด รองลงมาคือนักศึกษาสาขาวิชา นิติศาสตร์ และนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มี การรู้สารสนเทศในมาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ ต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบ รายกลุ่มพบความแตกต่างดังนี้

นักศึกษาในกลุ่มสาขาทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มีการ รู้สารสนเทศ ในมาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ สูงกว่าสาขาวิชาทางด้าน วิทยาศาสตร์ ได้แก่ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ตารางที่ 4.11 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ มาตรฐานที่ 5 ความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย

สาขาวิชา		พยาบาลศาสตร์	นิเทศศาสตร์	มนุษยนิเวศศาสตร์	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	ศึกษาศาสตร์	เศรษฐศาสตร์	วิทยาการจัดการ	รัฐศาสตร์	ศิลปศาสตร์	นิติศาสตร์
	$\bar{X}$	0.63	1.17	1.33	1.46	1.47	1.74	1.87	2.04	2.72	2.79	2.89
พยาบาลศาสตร์	0.63	-	0.542	0.708	0.833*	0.842*	1.116*	1.242*	1.415*	2.094*	2.161*	2.270*
นิเทศศาสตร์	1.17	-	-	0.167	0.292	0.300	0.575	0.700	0.874*	1.552*	1.619*	1.728*
มนุษยนิเวศศาสตร์	1.33	-	-	-	0.125	0.133	0.408	0.533	0.707	1.385*	1.452*	1.561*
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	1.46	-	-	-	-	0.008	0.283	0.408	0.582*	1.260*	1.327*	1.436*
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	1.47	-	-	-	-	-	0.275	0.400	0.574*	1.252*	1.319*	1.428*
ศึกษาศาสตร์	1.74	-	-	-	-	-	-	0.125	0.299	0.978*	1.045*	1.154*
เศรษฐศาสตร์	1.87	-	-	-	-	-	-	-	0.174	0.852*	0.919*	1.028*
วิทยาการจัดการ	2.04	-	-	-	-	-	-	-	-	0.678*	0.745*	0.854*
รัฐศาสตร์	2.72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.067	0.176
ศิลปศาสตร์	2.79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.109
นิติศาสตร์	2.89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 แสดงว่า นักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์มีระดับการรู้สารสนเทศ ในมาตรฐานที่ 5 ความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย สูงที่สุด รองลงมาคือนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ และนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มีการรู้สารสนเทศในมาตรฐานที่ 5 ความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย ต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบความแตกต่างดังนี้

นักศึกษาในกลุ่มสาขาทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มีการรู้สารสนเทศ ในมาตรฐานที่ 5 ความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย สูงกว่าสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ ได้แก่ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาจำแนกตามประสบการณ์การเรียน รายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ

การรู้สารสนเทศ	เรียน (n=228)		ไม่เรียน (n=127)		t	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
มาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ	9.49	2.178	9.63	2.363	-.575	.565
มาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ	11.77	2.987	11.12	3.010	1.959	.051
มาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ	7.64	2.253	7.80	1.673	-.715	.475
มาตรฐานที่ 5 ความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย	1.88	1.257	1.94	.998	-.492	.623
โดยรวม	30.78	6.531	30.48	6.001	.421	.674

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 แสดงว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การเรียนรู้รายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยนำเสนอสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชและเพื่อเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำแนกตามเพศ สาขาวิชา และประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่มีเพศต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน

1.2.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน

1.2.3 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่มีประสบการณ์การเรียนรู้วิชาการสืบค้นสารสนเทศต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 11 สาขาวิชา ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ที่สุ่มแบบแบ่งชั้นตามกลุ่มสาขาวิชา มาจากประชากรขั้นต้น จำนวน 355 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนประชากรขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบทดสอบ แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบทดสอบ ตอนที่ 2 แบบทดสอบการรู้สารสนเทศของ

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชประกอบด้วยข้อคำถามแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อคำถาม

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงการสัมมนาเสริมของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ณ ศูนย์วิทย์พัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 10 แห่ง และ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชจังหวัดนนทบุรี ระหว่างวันที่ 10-30 เมษายน 2553 ใช้แบบทดสอบ ทั้งสิ้น จำนวน 355 ฉบับ เมื่อนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ พบว่า ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ทั้งสิ้น 355 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จ สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าเอฟ ทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ

1.4 ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช” สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช ที่ตอบแบบทดสอบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน (ร้อยละ 60.0) ส่วน เพศชาย มีจำนวน 142 คน (ร้อยละ 40.0) และเป็นนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาการจัดการมากที่สุด จำนวน 99 คน (ร้อยละ 27.9) รองลงมาเป็นนักศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์จำนวน 85 คน (ร้อยละ 23.9) และน้อยที่สุด คือ สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ จำนวน 9 คน (ร้อยละ 2.5) นักศึกษาส่วนใหญ่มี ประสบการณ์ในการเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ จำนวน 228 คน (ร้อยละ 64.2) และ ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศจำนวน 127 คน (ร้อยละ 35.8)

1.4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผลการวิเคราะห์ระดับการรู้สารสนเทศพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีการรู้สารสนเทศโดยรวมในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 61.34 โดยด้านที่มีระดับการรู้สารสนเทศเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ มาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการกำหนดชนิด และขอบเขตสารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 63.58 รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการเข้าถึง สารสนเทศ คิดเป็นร้อยละ 60.71 และมาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศคิดเป็นร้อย ละ 59.74 ซึ่งแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง และมีเพียงด้านเดียวที่มีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับต่ำ

และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มาตรฐานที่ 5 ความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและ
ถูกกฎหมาย

1.4.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามตัวแปรต่าง ๆ

1) **ตัวแปรเพศ** โดยภาพรวมพบว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราชที่มีเพศต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายมาตรฐาน
พบว่า ในมาตรฐานที่ 5 ความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมายเพศชาย
มีการรู้สารสนเทศสูงกว่าเพศหญิง

2) **ตัวแปรสาขาวิชา** โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า นักศึกษา ระดับ
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่มีสาขาวิชาต่างกัน มีการรู้สารสนเทศที่แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า นักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชา
ทางด้านสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มี
การรู้สารสนเทศสูงกว่า นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาทางด้าน วิทยาศาสตร์ ได้แก่ สาขาวิชา
วิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

3) **ตัวแปรประสบการณ์ในการเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ**
โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่มี
ประสบการณ์ในการเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศต่างมีการรู้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

2. อภิปรายผล

ผลการศึกษาระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช

ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมฤดี หัตถาพงษ์(2547) ศึกษา
การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นักศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษามีการรู้สารสนเทศในระดับปานกลางต่ำกว่าจากผลการวิจัยของ โมฮัน(Maughan,1995)

ศึกษาระดับทักษะห้องสมุดของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาชั้นปีสุดท้าย สาขาวิชารัฐศาสตร์และสาขาวิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยแห่งรัฐแคลิฟอร์เนียเขตเบอร์กลีย์พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษารัฐสารสนเทศโดยรวมในระดับดี และวุฒิพงษ์ บูไธสง (2542) ที่พบว่า นิติระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีการรัฐสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับน้อย

การที่ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีการรัฐสารสนเทศระดับปานกลาง มีเหตุผลอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับเกณฑ์การแปลผลคะแนน ซึ่งการวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์แปลผลคะแนนแตกต่างจากการวิจัยการรัฐสารสนเทศของผู้วิจัยอื่นๆ ที่แปลผลคะแนนแต่ละช่วง 5 ระดับ (วุฒิพงษ์ บูไธสง 2542; สมฤดี หัตถาพงษ์ 2547) แต่การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การประเมินผลการเรียนทั่วไป คือ ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ถือว่ามีการรัฐสารสนเทศอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมในการประเมินผลการเรียนรัฐ เพราะเป็นการวัดทักษะการรัฐสารสนเทศ ไม่ใช่การวัดความคิดเห็นเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระดับการรัฐสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยใช้เกณฑ์ ระดับ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีการรัฐสารสนเทศในระดับสูงเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีการรัฐสารสนเทศระดับสูง คือ ความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศความสามารถในการประเมินสารสนเทศ และมีการรัฐสารสนเทศในระดับปานกลางเพียงด้านเดียวคือ ความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย ดังนั้นเมื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกัน จึงเห็นความแตกต่างของผลการวิจัยทำให้ประเด็นด้านการใช้เกณฑ์วัดระดับการรัฐสารสนเทศเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ควรนำมาพิจารณาในการหาเกณฑ์วัดระดับที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการวัดระดับความรู้ต่าง ๆ ต่อไป

ผลการพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านเดียวที่นักศึกษามีการรัฐสารสนเทศระดับต่ำคือมาตรฐานที่ 5 ด้านความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย และผลการวิจัยยังพบอีกว่า นักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์มีค่าเฉลี่ยการรัฐสารสนเทศในด้านดังกล่าวสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาขาวิชานิติศาสตร์มีการศึกษาด้านกฎหมายโดยเฉพาะ นักศึกษาจึงมีความรู้ความเข้าใจด้านจริยธรรมและกฎหมายในการใช้สารสนเทศดีกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ สอดคล้องกับสมฤดี หัตถาพงษ์(2547) ศึกษาการรัฐสารสนเทศของนิติระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นักศึกษามีการรัฐสารสนเทศด้านความสามารถในการใช้สารสนเทศ อยู่ในระดับต่ำ และ แจ็คสัน (Jackson, 2008) ศึกษาปัญหาความเข้าใจในเรื่องจริยธรรมทางสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เรียนแบบออนไลน์พบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรมทางสารสนเทศและมีความเข้าใจในระดับที่ต่างกัน โดยนักศึกษามี

ความต้องการทราบจริยธรรมในการใช้สารสนเทศที่ถูกต้อง และมีความต้องการให้มีการอบรมการใช้สารสนเทศอย่างถูกต้องและมีจริยธรรม เช่น การอ้างอิงเจ้าของผลงานต่าง ๆ เป็นต้น

ด้านความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ ด้านความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ และด้านความสามารถในการประเมินสารสนเทศ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลางผู้วิจัยอภิปรายเป็นรายด้านดังนี้

ด้านความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีการรู้สารสนเทศด้าน ความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สมฤดี หัตถาพงษ์ (2547) ศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการรู้สารสนเทศด้านความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ อยู่ใน ระดับปานกลางแต่แตกต่างจาก ผลการวิจัยของอุทัยพงษ์ บูรณสง(2542) ที่ศึกษาพบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามมีการรู้สารสนเทศด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตสารสนเทศ อยู่ในระดับน้อย

ด้านความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีการรู้สารสนเทศด้านความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการศึกษาในระบบทางไกล นักศึกษาต้องเข้าถึงสารสนเทศด้วยตนเองจากที่บ้าน หรือที่ทำงาน และต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศในการเข้าถึง ตลอดจนใช้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนใหญ่ และห้องสมุดที่มหาวิทยาลัยทำให้ไม่มีสารสนเทศที่นักศึกษาต้องการและไม่มีความสะดวกในการเดินทางข้ามจังหวัดเพื่อไปใช้บริการของสมุด ทำให้มีข้อจำกัดด้านระยะทาง เพราะระยะทางมีผลต่อพฤติกรรมแสวงหาและการเข้าใช้แหล่งสารสนเทศ (Gudrún, 2005) และสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล ตลอดจนปัญหาในด้านภาษาของสารสนเทศ จึงไม่สามารถมาเข้าใช้บริการห้องสมุดและข้อมูลที่ให้บริการ โดยมหาวิทยาลัยได้ศึกษาทั้งยังขาดความรู้และประสบการณ์การวิจัยและการใช้เทคโนโลยีในการค้นหาข้อมูล ทำให้เกิดปัญหาในการเข้าถึงและการใช้ห้องสมุดและแหล่งข้อมูลและบริการ (วันทณีย์ ณ พัทลุง2542; สายลม วุฒิสมนุญณ์2546; Chutima Sacchanand, 2002; Khassseh, Moghaddam and Jowkar, 2009) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมฤดี หัตถาพงษ์ (2547) ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพบว่า นักศึกษามีการรู้สารสนเทศด้านความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของ กอทดรูน(Gudrún, 2005); จันนี่ (Jummi, 2007); บราห์ม (Brahme, 2010) พบว่า นักศึกษาทางไกลมีการรู้สารสนเทศด้านการเข้าถึงสารสนเทศในระดับน้อยจะประสบปัญหาในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศและการเรียนฐานเทคนิคของกาตีบค้นสารสนเทศ ไม่มีความมั่นใจในการ

ใช้เครื่องมือสืบค้นสารสนเทศอินเทอร์เน็ต การใช้เครื่องมือในการสืบค้นสารสนเทศ ส่วนผลกาชอิจัย
 ธิดาพร นามสุข (2533) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ในการใช้และในการเข้าถึงสารสนเทศของ
 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามี
 ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ในการใช้และในการเข้าถึงสารสนเทศระดับสูง และผลการวิจัยของวุฒิพงษ์
 บุญไชย (2542) ศึกษาพบว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีการรู้สารสนเทศใน
 ด้านความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย

ด้านความสามารถในการประเมินสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีการรู้สารสนเทศด้านความสามารถในการประเมินสารสนเทศอยู่
 ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมฤดี หัตถาพงษ์ (2547) ศึกษาการรู้สารสนเทศ
 ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นักศึกษามีการรู้สารสนเทศด้าน
 ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยผลการวิจัยของ จุฑารัตน์
 ศรฉนวนวงศ์ และประสงค์ ต่อโชติ (2542); สายลม วุฒิสมนุญ (2546); พิษชุดา ศรีอนันต์ (2553)
 ไม่ได้ศึกษาเพื่อหาระดับการรู้สารสนเทศ แต่พบประเด็นเกี่ยวกับการประเมินสารสนเทศที่ศึกษามี
 ปัญหาในด้านการประเมินผลลัพธ์ของสารสนเทศ คือ ผลลัพธ์ที่ได้มีจำนวนมากเกินไป ไม่ตรงตามความ
 ต้องการอีกทั้งนักศึกษาไม่ทราบวิธีใช้สารสนเทศอินเทอร์เน็ตรวมทั้งเห็นว่ามีค่าน่าเชื่อถือด้าน
 เนื้อหาน้อยที่สุด

จากผลการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาทางไกล พบประเด็น
 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเพิ่มทักษะการรู้สารสนเทศให้แก่ นักศึกษาทางไกลในหลายประเด็น โดย
 ผลการวิจัยของฟิงค์ (Fink, 2008) ศึกษาพบว่า นักศึกษามีความสนใจในวิธีการเรียนการสอนแบบ
 ออนไลน์ และมีข้อเสนอแนะให้มีการแนะนำเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ ความรู้ในการสื่อสารและ
 สารสนเทศเพื่อเป็นการเพิ่มผลการเรียนรู้แบบออนไลน์ และขยายความรู้ในการศึกษาแบบทางไกล
 และ ชุตติมา สัจจนันท์ (Chutima Sacchanand, 2002) ศึกษาบรรณารักษ์ใหม่บทบาทนักการศึกษาในการ
 สนับสนุนระบบการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาทางไกล ผลการวิจัยพบว่า โดยบรรณารักษ์มี
 บทบาทสำคัญในการสนับสนุนทางด้านการศึกษาของนักศึกษาทางไกล มีข้อเสนอแนะให้มีการ
 กำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ด้านบทบาทของบรรณารักษ์ คือ การจัดเตรียม
 บริการสารสนเทศจัดปฐมนิเทศเชิงปฏิบัติการที่รวมกิจกรรมการแนะนำห้องสมุดและบริการ
 สารสนเทศแก่นักศึกษาทางไกล การกำหนดแผนกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาการขาดทักษะการรู้
 สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและ ฟิดซานี (Fidzani, 1998) มีข้อเสนอแนะว่า
 บรรณารักษ์ควรมีการพัฒนาการบริการให้เป็นกลยุทธ์เชิงรุกมากขึ้น และเพื่อสร้างความตระหนัก
 เกี่ยวกับการบริการในหมู่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามากขึ้นเพื่อให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามี

ความสามารถในการเข้าใช้ห้องสมุดได้ ส่วนผลการวิจัยของ กอทครูน (Gudrún, 2005) แสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนของห้องสมุดด้วยเทคนิคที่หลากหลายมากขึ้น มีความจำเป็นในการลดผลกระทบด้านระยะทางของนักศึกษาในการแสวงหาสารสนเทศ โดยเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ สามารถช่วยลดช่องว่าง และเพิ่มการรู้สารสนเทศแก่นักศึกษาได้

ดั่งที่ จอร์จ และ แฟรงค์ (George and Frank, 2004) ศึกษาบทบาทของห้องสมุดในด้านการส่งเสริมการรู้สารสนเทศแก่นักศึกษาทางไกล พบว่า ห้องสมุดทางไกลนอกเหนือจากการให้บริการหนังสือแล้ว ยังต้องเป็นผู้สนับสนุนการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศให้แก่ นักศึกษาทางไกลด้วย โดยบรรณารักษ์จะต้องเน้นให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศ และร่วมมือกับอาจารย์ในการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศแก่นักศึกษาทางไกล เพื่อให้ นักศึกษาทางไกลที่มีโอกาสเช่นเดียวกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยปิดการพัฒนาการรู้สารสนเทศ จะต้องได้รับการพัฒนาตลอดหลักสูตรในการศึกษาทางไกล ซึ่งปัจจุบันห้องสมุดจึงต้องมีการเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบเพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศ ที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนทางไกล ให้สามารถใช้เทคนิคค้นหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้วยความชำนาญ รวมถึงการพัฒนาบทเรียนบนเว็บ บทเรียนช่วยสอน และเตรียมความพร้อม ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะทางโดยใช้แหล่งอ้างอิงและเทคโนโลยีการสื่อสาร และเจ็คสัน (Jackson, 2008) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการเน้นประเด็นทางด้านจริยธรรมทางสารสนเทศ ให้มีการสอนความรู้ด้านจริยธรรมและบังคับใช้อย่างต่อเนื่อง เพื่อลดจำนวนของความผิดพลาดของจริยธรรมทางสารสนเทศในสังคมนิสิตสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา และมีโอกาสที่จะปลูกฝังค่านิยมของความซื่อสัตย์และคุณธรรมในตัวผู้เรียน โดยสามารถทำได้โดยผ่านการพัฒนาจากโปรแกรมที่ครอบคลุมที่เน้นปัญหาจริยธรรมทางสารสนเทศ

2.2 เปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำแนกตามตัวแปรดังนี้

2.2.1 ตัวแปรเพศ

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่มีเพศต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพศชาย มีระดับการรู้สารสนเทศสูงกว่านักศึกษาคณะหญิง ในมาตรฐานที่ 5 ด้านความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย แต่แตกต่างกับผลการวิจัยของสมฤดี หัตถาพงษ์(2547) ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า เพศต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมที่แตกต่างกัน และพบว่า นิสิตเพศหญิงมีระดับการรู้สารสนเทศสูงกว่าเพศชายในด้านความสามารถใน

การเข้าถึงสารสนเทศ ด้านความสามารถในการประเมินสารสนเทศ และความสามารถในการใช้สารสนเทศ และผลการวิจัยของ จุฬารัตน์ ศราวณะวงศ์ และประสงค์ ต่อโชติ (2542) ศึกษาสภาพและปัญหาการแสวงหาสารสนเทศในกระบวนการสำรวจวรรณกรรมเพื่อการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า เพศมีผลต่อการแสวงหาสารสนเทศในกระบวนการสำรวจวรรณกรรมเพื่อการเขียนวิทยานิพนธ์ ในด้านการสืบค้นโอแพค แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของ ธิดาพร นามสุข (33) ศึกษาการใช้และเข้าถึงสารนิเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ซึ่งเป็นประเด็นของการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศ ไม่ได้ศึกษาในด้านการรู้สารสนเทศโดยเฉพาะ พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพศชายกับเพศหญิง มีผลสัมฤทธิ์ความรู้ในการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศไม่แตกต่างกัน และผลการวิจัยของพิชชุดา ศรีอนันต์ (2553) พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการสืบค้นสารสนเทศเพื่อการศึกษาบนอินเทอร์เน็ต ไม่แตกต่างกัน

2.2.2 ตัวแปรสาขาวิชา

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่มีสาขาวิชาต่างกันมีการรู้สารสนเทศ โดยรวมและรายด้านที่แตกต่างสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 โดยนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์มีการรู้สารสนเทศสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาขาวิชาศิลปศาสตร์ แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ เปิดสอนหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ ซึ่งนักศึกษามีการศึกษารายวิชาที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศโดยตรง ทำให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์มีทักษะการรู้สารสนเทศสูงกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในกลุ่มสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ มีการรู้สารสนเทศสูงกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของซาโอ และ เซง เยอ ลาน (Zao and Zheng Ye Lan, 2004) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทางไกล ของมหาวิทยาลัยเทกซัสเอแอนด์เอ็ม พบว่า นักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เลือกใช้ฐานข้อมูลห้องสมุด และวารสารอิเล็กทรอนิกส์มากกว่าสาขาอื่นๆ เนื่องจากมีระดับการรู้สารสนเทศสูงกว่าสาขาอื่น ๆ ผลการวิจัยของสมฤดี หัตถาพงษ์ (2547) ศึกษาการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่เรียนกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศ โดยรวมแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า นิสิตที่เรียนกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมและในด้านความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศสูงกว่านิสิตที่เรียนกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และผลการวิจัยของจันนี่ (Jummi, 2007) พบความแตกต่างอย่างน้อยที่สำคัญทางสถิติ ระหว่างทั้ง 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาจิตวิทยา และ

สาขาวิชาคณิตศาสตร์ในด้านการอ้างอิงในการทำวิทยานิพนธ์ และ โมฮัน (Maughan, 1995) ศึกษา ระดับทักษะห้องสมุดของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาชั้นปีสุดท้าย สาขาวิชารัฐศาสตร์และสาขาวิชา สังคมวิทยา มหาวิทยาลัยแห่งรัฐแคลิฟอร์เนียยาเขตเบอร์กลีย์พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาสังคมวิทยา ทักษะห้องสมุดสูงกว่าสาขาอื่น ๆ แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของกอตزون(Gudún, 2005) ศึกษา พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาทางไกลสาขาสารสนเทศศาสตร์ จากการใช้ ห้องสมุดในสวีเดน 20 แห่ง พบว่า แม้ว่ในกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แต่ก็ มักจะประสบปัญหาในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศและการเรียนรู้ด้านเทคนิคของกาสืบค้นสารสนเทศ ส่วนผลการวิจัยของ ธิดาพร นามสุข 2533); จริญญา ศุภวิจิตพัฒนา (2543); พิษุดา ศรีอนันต์ (2541); จุฑารัตน์ สรวณะวงศ์ และประสงค์ ต่อโชติ (2542) พบว่ากลุ่มสาขาวิชา ไม่มีผลต่อปัญหาในการใช้ สารสนเทศและการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศจากระบบ โอแพค ทั้งโดยรวมและรายด้าน

จากผลการวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบพบว่า กลุ่มสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์มีการรู้ สารสนเทศสูงกว่ากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์อาจเป็นเพราะว่าสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ จะมีการ ศึกษาในแนวคิด ลักษณะในการศึกษาเฉพาะสาขาวิชาของตน แตกต่างจากสาขาวิชาทางด้าน สังคมศาสตร์ ที่มีการลักษณะเป็นสหวิทยาการ และมีการศึกษาที่หลากหลาย อีกทั้ง แบบทดสอบในการ วิจัย มีความครอบคลุมในหลากหลายวิชา ทำให้นักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ สามารถทำแบบทดสอบได้ได้คะแนนสูงกว่า นักศึกษาสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ จึงทำให้ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มทางด้านสังคมศาสตร์มีระดับการรู้สารสนเทศที่สูงกว่านักศึกษาที่อยู่ใน กลุ่มทางด้านวิทยาศาสตร์

2.2.3 ตัวแปรประสบการณ์ในการเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่มีประสบการณ์ในการเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศแตกต่างกัน มีการรู้สารสนเทศ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมฤดี หัตถาพงษ์ (2547) ศึกษา การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านิสิตที่มีระยะเวลา ที่ผ่านการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดและมีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน ไม่มีผลต่อ ระดับการรู้สารสนเทศ แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของ ธิดาพร นามสุข (2533) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ ด้านความรู้ในการใช้และในการเข้าถึงสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย์ พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีประสบการณ์ในการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดน้อย กว่า 5 ปี มีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ในการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศสูงกว่านักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด

จากการปรัศนั้งานวิจัยพบว่า เพศ และประสบการณ์การเรียนรู้วิชาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ ไม่ได้เป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดความแตกต่างเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ ส่วนสาขาวิชาที่ศึกษา เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้การรู้สารสนเทศของนักศึกษาทางไกลแตกต่างกัน ทั้งนี้ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาในระบบทางไกล มีระดับการรู้สารสนเทศ ไม่แตกต่างจากนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในระบบปกติ แต่มีความต้องการในการสนับสนุนส่งเสริมและการสอนทักษะการรู้สารสนเทศเป็นพิเศษ ทั้งในรูปแบบ การฝึกอบรม โปรแกรมช่วยสอน บทเรียนบนเว็บ หรือสื่อการสอนอื่น ๆ เนื่องจากมีปัจจัยที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก ทั้งลักษณะการเรียนรู้ที่ต้องเรียนด้วยตนเอง การห่างไกลจากสถานศึกษา และข้อจำกัดด้านเวลา ตลอดจนรูปแบบการศึกษาที่ต้องอาศัยเครื่องมือ และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยในการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ(Nancy, 2001; Chutima Sacchanand, 2002; Bellard, 2005; George and Frank, 2004; Gudrín, 2005; Fink, 2008; Jackson, 2008)

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย และการอภิปรายผล มีประเด็นสำคัญที่เป็นข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาต่าง ๆ อาจารย์ผู้สอน สำนักบรรณสารสนเทศและบรรณารักษ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- 1) กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศอย่างชัดเจน โดยให้มีการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นผู้รู้สารสนเทศ
- 2) กำหนดนโยบายให้มีการบูรณาการการรู้สารสนเทศในหลักสูตรการเรียนการสอน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้และการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น บทเรียนออนไลน์ ทีวีออนไลน์ วิชยูออนไลน์ การฝึกอบรมผ่านอินเทอร์เน็ต หรือการสอนผ่านดาวเทียม เป็นต้น เพื่อพัฒนาบัณฑิตที่มีสมรรถนะการรู้สารสนเทศและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อสาขาวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- 1) ควรมีการบูรณาการการรู้สารสนเทศเข้ากับการเรียนการสอน และการให้ความรู้แก่นักศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เกี่ยวกับการประเมินการรู้สารสนเทศ การใช้สารสนเทศ

อย่างมีคุณธรรม จริยธรรมและถูกต้องตามหลักกฎหมาย โดยเฉพาะด้านการใช้สารสนเทศตามหลัก จริยธรรมและกฎหมาย ซึ่งมีระดับการรู้สารสนเทศต่ำสุด แม้จะพบว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีการรู้สารสนเทศในระดับต่ำสุดในด้านดังกล่าว แต่ก็ยังเป็นค่าเฉลี่ย ต่ำสุดของระดับปานกลาง

3) ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่คณาจารย์ในเรื่องการรู้สารสนเทศและการสอน โดยการบูรณาการการรู้สารสนเทศเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการพัฒนาการรู้สารสนเทศ แก่นักศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาตลอดจนสร้างบัณฑิต ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่ ประกาศใช้โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

3.1.3 ข้อเสนอแนะต่ออาจารย์ผู้สอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ผู้สอนควรให้ความรู้เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ โดยสอดแทรกในการ สอนรายวิชาต่าง ๆ ตลอดจนแทรกเนื้อหาการสอนการรู้สารสนเทศในช่วงเวลาการฝึกอบรม ประสพการณ์วิชาชีพ หรือการสัมมนาเชิงชุมชนวิชาต่าง ๆ เช่น วิชาการวิจัย วิธีการสืบค้นสารสนเทศ และการประเมินสารสนเทศ โดยเฉพาะการให้ความรู้ความเข้าใจในการใช้สารสนเทศอย่างมี จริยธรรมและถูกต้องตามหลักกฎหมาย ซึ่งนักศึกษามีการรู้สารสนเทศในด้านนี้ต่ำที่สุด ดังนั้นจึงควรเน้นให้ ความรู้ ความเข้าใจของการใช้สารสนเทศ การค้นหาสารสนเทศที่ถูกต้อง และแทรกหลักจริยธรรม และกฎหมาย เพื่อให้เกิดความถูกต้องในการใช้สารสนเทศ

3.1.4 ข้อเสนอแนะต่อสำนักบรรณสารสนเทศ และบรรณารักษ์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช

1) บรรณารักษ์ควรมีบทบาทในการพัฒนาร่วมกับอาจารย์ผู้สอนเพื่อพัฒนา นักศึกษาให้เป็นผู้รู้สารสนเทศ โดยการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมการรู้สารสนเทศ และอำนวยความสะดวกในการบูรณาการการรู้สารสนเทศกับการเรียนการสอน เช่น การจัดเตรียม ทรัพยากรสารสนเทศ การอำนวยความสะดวกด้านแหล่งสารสนเทศและเครื่องมือช่วยค้นต่าง ๆ

2) ห้องสมุดควรมีบริการการให้การศึกษาแก่ผู้ใช้เรื่องการรู้สารสนเทศ โดยจัดให้มีการสอนการรู้สารสนเทศ ซึ่งอาจจัดการสอนการรู้สารสนเทศในรูปแบบวิธีการเรียนรู้ ด้วยตนเอง ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ได้แก่ การสอนผ่านเว็บไซต์ห้องสมุด หรือจัดการ สอนในช่วงการปฐมนิเทศนักศึกษาเมื่อเริ่มเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ทำซีดีรอมเกี่ยวกับการรู้ สารสนเทศให้กับนักศึกษาทุกคนสำหรับศึกษาด้วยตนเอง

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาทางไกลเช่น การส่งเสริมการรู้สารสนเทศที่เหมาะสมกับนักศึกษาทางไกล มาตรฐานการรู้สารสนเทศของนักศึกษาทางไกล เป็นต้น

3.2.2 ควรศึกษาระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3.2.4 งานวิจัยการรู้สารสนเทศควรใช้เกณฑ์การประเมินการรู้สารสนเทศ โดยอิงเกณฑ์ประเมินผลการเรียน เนื่องจากใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือการวิจัย จึงเปรียบเสมือนการวัดความรู้ของนักศึกษาขณะเรียน การใช้เกณฑ์ดังกล่าวจะทำให้ผลการวัดตามแบบทดสอบมีความน่าเชื่อถือ เช่นเดียวกับการประเมินผลรายวิชาอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จรัญญา ศุภวิทิตพัฒนา (2543) “การสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศจากระบบ OPAC ของนิสิต
ในสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- จุฑารัตน ศราวณวงศ์ และประสงค์ ต่อโชติ (2542) รายงานการวิจัยเรื่อง *สภาพและปัญหาการ
แสวงหาสารสนเทศในกระบวนการสำรวจวรรณกรรมเพื่อการเขียนวิทยานิพนธ์* ของ
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ชุติมา สัจจนันท์ (2544) “การรู้สารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา คนไทยและ
สังคมไทย” *วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช* 14, 3 (กันยายน-ธันวาคม) : 50-63
- _____. (2548) “สารสนเทศกับสังคม” ใน *ประมวลสาระชุดสารสนเทศร่วมสมัยทาง
สังคมศาสตร์* หน่วยที่ 1 หน้า 1-35 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- _____. (2549) “ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อการบริการสารสนเทศ” ใน
ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการบริการสารสนเทศ หน่วยที่ 15 หน้า 12-13 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์
- ธิดาพร นามสุข (2533) “ความรู้ในการใช้และเข้าถึงสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พวา พันธุ์เมฆา (2549) “การออกแบบการวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์” ใน *ประมวลสาระชุด
วิชาการวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์* หน่วยที่ 3 หน้า 204
พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- พิชชดา ศรีอนันต์ (2541) “การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าและการทำวิทยานิพนธ์ของ
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ
สารสนเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- _____. (2553) *รายงานการวิจัยเรื่องการสืบค้นสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อ
การศึกษาค้นคว้าในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง* มหาวิทยาลัย
รามคำแหง สำนักหอสมุดกลาง
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2553) *คู่มือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา*

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 วันทณีย์ ณ พัทลุง (2542) “แหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้า ความต้องการการบริการและ
 ปัญหาอุปสรรคในการใช้บริการสารสนเทศจากห้องสมุดศูนย์วิทย์พัฒนาบริการของ
 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช” วิทยานิพนธ์ปริญญา
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วุฒิพงษ์ นุไซสง (2542) “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ
 สารสนเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ศิวราช ราชพัฒน์ (2547) “การสอนการรู้สารสนเทศทางเว็บไซต์ของห้องสมุด” รายงานการศึกษา
 อิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ
 ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สมประสงค์ วิทยเกียรติ และคนอื่น ๆ (2544) *การศึกษาทงไกลในระดับอุดมศึกษาของไทย*
 นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สมฤดี หัตถาพงษ์ (2547) “การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนคริน
 ทรวิโรฒ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
 และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สายลม วุฒิสมนุรณ์ (2546) “กระบวนการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขา
 สารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช” วิทยานิพนธ์ปริญญา
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สังจรรย์ ศิริชัย (2552) “การพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของ
 รัฐ” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุมาลี สังข์ศรี (2549) *การศึกษาทงไกล* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สุกัญญา ขนอมและอัครพล จันทร์ชูเชิด (2550) “การศึกษาคือความเป็นไปได้ของผู้ให้บริการด้าน
 การศึกษาทงไกลผ่านระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 3G” การค้นคว้าอิสระ
 วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- สุรเชต น้อยฤทธิ์ (2552) “แบบจำลองการจัดการศึกษาทางไกลทางอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุรนนท์ สุภธรรมกิจ (2546) “การศึกษาทางไกล : เรียนอย่างไรจึงจะสู่ความสำเร็จ” *บทความ การศึกษาตามอัธยาศัย* คืบค้นวันที่ 13 กันยายน 2549 จาก <http://dnfe5.nfe.go.th/localdata/webimags/story01success.html>
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2548) *หลักเกณฑ์ ๒ การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตร ระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548* กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) “แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552” คืบค้นวันที่ 20 เมษายน 2554 จาก [http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews3/News328072552 .pdf](http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews3/News328072552.pdf)
- สำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2553) “ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ เกี่ยวกับการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา” คืบค้นวันที่ 20 เมษายน 2554 จาก http://www.stou.ac.th/thai/grad_stdy/MASTER/GradRule53.pdf
- Association of College and Research Library. (2000). “Information Literacy Competency Standard for Higher Education.” Retrieved March 31, 2010, from <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/standards/informationliteracycompetency.cfm>.
- American Library Association. (2000). *Information Literacy Competency Standards for Higher Education*. Chicago: The Association of College and Research Libraries.
- Association of College and Research Library. (2004). “Guidelines for Distance Learning Library Services.” Retrieved December 5, 2006, from <http://www.ala.org/ala/acrl/acrlstandards/guidelinesdistancelearning.htm>.
- ACRL Board of Directors. (2008). “Standards for Distance Learning Library Services.” Retrieved October 15, 2011, from <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/standards/guidelinesdistancelearning.cfmApp>.
- Australian Library and Information Association (2000). “Information literacy.” Retrieved December 5, 2006, from <http://www.alia.org.au/policies/information.literacy.html>.
- Bates, Tony. (2005) *Technology, e-learning and Distance Education*. London: Routledge.
- Bellard, E.M. (2005). “Information literacy needs of nontraditional graduate students in social work.” *Research Strategies*. 20, 4: 494-505.
- Boekhorst, A.K. (2003). “Becoming information literate in the Netherlands.” *Library Review*. 52, 7 : 45-55.
- Brahme, Maria E. (2010). “The differences in information seeking behavior between distance and residential doctoral students.” Thesis (Ph.D.) Pepperdine

- University. Abstract online. Pub. No. AAT 3397982 Retrieved August 22, 2011, from <http://proquest.umi.com/>.
- Chutima Sacchanand. (2002). "Librarians as Educators In Supporting a Graduate Distance Education System : A Case Study of Sukhothai Thammathirat Open University (STOU), Thailand." Unpublished Doctoral Dissertation, Faculty of Education. Charles Sturt University.
- _____. (2002). "Information Literacy Instruction to Distance Students in Higher Education: Librarians' Key Role." Paper presented in the 68th IFLA Council and General Conference. August 18-24, 2002. Organized by the International Federation of Library Associations and Institutions. Glasgow. Scotland.
- _____. (2003). *Distance librarianship : selected articles*. Society of Library and Information Science Faculty, Thai Library Association, Bangkok.
- _____. (2009). Educational Roles of Academic Librarians: A Case of the Distance Education Doctoral Degree Programme Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand Retrieved June 20, 2012 from http://crl.du.ac.in/ical09/papers/index_files/ical-30_110_246_1_RV.pdf.
- Council of Australian University Librarians. (2001). "Information Literacy Standards : First edition." Retrieved September 13, 2005, from <http://www.caul.edu.au/caul-doc/InfoLitStandards2001.doc>.
- Dewald, N. and others. (2000). "Information literacy at a distance : instructional design issues." *Journal of Academic Librarianship*. 26, 1: 33-45.
- Eisenberg and Berkowitz. (2004). *What is the Big6?* Retrieved October 26, 2005, from <http://www.big6.com/sho>.
- Fink, Mark L. (2008). "Peer interaction in university-level distance education." Thesis (Ph.D.) The University of Toledo. Abstract online. Pub. No. AAT 3276964 Retrieved August 22, 2011, from <http://proquest.umi.com/>.
- Fidzani, B.T. (1998). "Information needs and information-seeking behaviour of graduate students at the University of Botswana." *Library Review* 47, 7: 329 - 340.
- George, L. and Frank , I. (2004). "Beyond Books – Library Services to Distance Education Students." Retrieved October 10, 2011, from www.c3l.uni-oldenburg.de/cde/.../GeorgeFrank1.pdf.
- Jackson, Shaun A. (2008). "Online graduate students' understanding of information ethics issues: An exploratory study." Retrieved October 10, 2011, from <http://proquest.umi.com/>.
- Johnstone, Sally M. and Barbara Krauth. (2002). "Information literacy and distance learner." Retrieved December 1, 2006, from <http://www.nclis.gov/libinter/infolitconf&meet/papers/johnstone-fullpaper.pdf>.
- Johnston and Webber. (2002). "Assessment for information literacy : a challenge for lifelong learning." Retrieved October 20, 2007, from <http://dis.shef.ac.uk/literacy/webjohnyepoon.ppt>.
- Junni, P. (2007). "Students seeking information for their Masters' theses: the effect of the Internet." *Information Research*, 12,2 paper no. 305. Retrieved October 10 , 2011, from <http://InformationR.net/ir/12-2/paper305.html>.

- Khasseh, A., Moghaddam, H. and Jowkar, A. (2009). "Distance education and the role of library services in Iran: a case study of Shiraz University Distance Learners." *Library Hi Tech News*. 26, 7: 11-14.
- Maughan, Patricia Davitt. (1995). "Information Literacy Survey." Retrieved September 13, 2005, from <http://www.lib.berkeley.edu/TeachingLib/Survey.html>.
- Nimon, Maureen (2002). "Developing lifelong learners : controversy and the educative role o the academic librarian." *Australian Academic & Research Libraries*. Retrieved December 10, 2006 from <http://www.alia.org.au/publishing/aarl/33.1/full.text/nimon.html>.
- Nancy, O'Hanlon. (2001). "Development, deliverly, and outcomes of a distance course for college students." *Library trends*. 50, 1: 8-7.
- Gudrún, T. (2005) "The information seeking behaviour of distance students : a study of twenty Swedish library and information science students." Retrieved June 10, 2012, from <http://bada.hb.se/handle/2320/2573>.
- Zao, L. and Zheng Ye Lan, Y. (2004). "Factors Influencing Distance-Education Graduate Students' Use of Information Sources: A User Study." *Journal Of Academic Librarianship*. 30,1: 24-35.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบทดสอบ

1. ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน ลอยฟ้า
 วุฒิการศึกษา กศ.บ. (การมัธยมศึกษา) วิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม
 กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 Ph.D. (Continuing Education) University of North Texas, USA
 ตำแหน่ง ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์
 ประธานกลุ่มวิชาการจัดการสารสนเทศและการสื่อสาร
 อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาการจัดการสารสนเทศและการสื่อสาร
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 ความเชี่ยวชาญ การค้นคืนสารสนเทศ, การรู้สารสนเทศ

2. ชื่อชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร. น้ำทิพย์ วิภาวิน
 วุฒิการศึกษา อ.บ. (เกียรตินิยมอันดับ 2) บรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 วท.ม. (เทคโนโลยีสารสนเทศ) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
 ทหารลาดกระบัง
 Ph.D. (Library and Information Studies) Loughborough University,
 United Kingdom
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำแขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 ความเชี่ยวชาญ ระบบงานห้องสมุด
 การจัดการความรู้ และการจัดการสารสนเทศ
 การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ

3. **ชื่อ** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุมจิตต์ แซ่ฉั่น
- วุฒิการศึกษา** ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
D.A. (Library and Information Science) Simmon College , USA
- ตำแหน่ง** อาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี
- ความเชี่ยวชาญ** การจัดการสารสนเทศ วิจัยสถาบัน วิจัยเชิงปริมาณ
4. **ชื่อ** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีย์ ชื่นวัฒนา
- วุฒิการศึกษา** อ.บ. (ภาษาอังกฤษ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Ph.D. (Library and Information Science) Indiana University, USA
- ตำแหน่ง** อาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ความเชี่ยวชาญ** สารสนเทศกับสังคม ห้องสมุดประชาชน
พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ การรู้สารสนเทศ
5. **ชื่อ** อาจารย์ ดร. สัจจารีย์ ศิริชัย
- วุฒิการศึกษา** ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
ปร.ค. (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ตำแหน่ง** อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการสารสนเทศสำนักวิชาสารสนเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ความเชี่ยวชาญ** บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และด้านการจัดการสารสนเทศ

ภาคผนวก ข

การหาคุณภาพเครื่องมือ

**ตารางวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบการรู้สารสนเทศ
ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช**

ข้อสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5			
ข้อ 1	0	1	1	1	1	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 2	1	0	1	0	1	3	0.6	คัดลอกไว้
ข้อ 3	1	0	1	1	1	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 4	1	1	1	1	1	5	1	คัดลอกไว้
ข้อ 5	1	1	1	0	0	3	0.6	คัดลอกไว้
ข้อ 6	1	0	1	0	1	3	0.6	คัดลอกไว้
ข้อ 7	1	1	1	1	1	5	1	คัดลอกไว้
ข้อ 8	1	1	1	1	1	5	1	คัดลอกไว้
ข้อ 9	1	1	1	1	0	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 10	1	1	1	0	0	3	0.6	คัดลอกไว้
ข้อ 11	1	0	1	-1	1	2	0.4	ปรับปรุง
ข้อ 12	1	0	1	-1	0	1	0.2	ปรับปรุง
ข้อ 13	1	0	1	1	1	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 14	1	0	1	-1	0	1	0.2	ปรับปรุง
ข้อ 15	1	0	1	0	1	3	0.6	คัดลอกไว้
ข้อ 16	1	0	1	1	0	3	0.6	คัดลอกไว้
ข้อ 17	0	0	1	1	0	2	0.4	ปรับปรุง
ข้อ 18	1	0	1	1	0	3	0.6	คัดลอกไว้
ข้อ 19	1	0	1	-1	1	2	0.4	ปรับปรุง
ข้อ 20	1	1	1	1	0	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 21	1	0	1	1	1	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 22	1	0	1	1	1	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 23	1	1	1	1	1	5	1	คัดลอกไว้
ข้อ 24	1	0	0	1	1	3	0.6	คัดลอกไว้

ข้อสอบ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5			
ข้อ 25	1	0	1	1	1	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 26	1	1	1	1	1	5	1	คัดลอกไว้
ข้อ 27	1	1	1	1	1	5	1	คัดลอกไว้
ข้อ 28	1	0	1	1	1	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 29	1	1	0	1	1	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 30	1	1	1	1	1	5	1	คัดลอกไว้
ข้อ 31	1	0	1	0	1	3	0.6	คัดลอกไว้
ข้อ 32	1	0	1	1	0	3	0.6	คัดลอกไว้
ข้อ 33	1	1	1	1	1	5	1	คัดลอกไว้
ข้อ 34	1	1	1	0	1	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 35	1	0	1	-1	1	2	0.4	ปรับปรุง
ข้อ 36	1	0	1	1	1	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 37	1	1	1	1	1	5	1	คัดลอกไว้
ข้อ 38	1	0	1	1	1	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 39	1	1	1	0	1	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 40	1	0	1	1	1	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 41	1	0	1	1	0	3	0.6	คัดลอกไว้
ข้อ 42	1	0	1	0	1	3	0.6	คัดลอกไว้
ข้อ 43	1	0	1	0	1	3	0.6	คัดลอกไว้
ข้อ 44	0	0	1	-1	0	0	0	ปรับปรุง
ข้อ 45	1	1	1	1	1	5	1	คัดลอกไว้
ข้อ 46	1	1	1	0	0	3	0.6	คัดลอกไว้
ข้อ 47	1	0	1	1	0	3	0.6	คัดลอกไว้
ข้อ 48	1	1	1	1	1	5	1	คัดลอกไว้
ข้อ 49	1	0	1	1	1	4	0.8	คัดลอกไว้
ข้อ 50	1	1	1	-1	0	2	0.4	ปรับปรุง

**ตารางวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (t) และค่าอำนาจจำแนก (r)
ของแบบทดสอบการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช**

ข้อที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	ผลรวม	ความ ยากง่าย	อำนาจ จำแนก	ผลการ พิจารณา
ข้อ 1	2	5	7	0.47	-0.3	ปรับปรุง
ข้อ 2	9	4	13	0.73	0.33	คัดเลือกไว้
ข้อ 3	2	3	5	0.3	-0.1	ปรับปรุง
ข้อ 4	8	3	11	0.5	0.33	คัดเลือกไว้
ข้อ 5	9	7	16	0.87	0.13	ปรับปรุง
ข้อ 6	10	7	17	0.87	0.2	คัดเลือกไว้
ข้อ 7	8	5	13	0.77	0.2	คัดเลือกไว้
ข้อ 8	8	4	12	0.57	0.27	คัดเลือกไว้
ข้อ 9	10	5	15	0.8	0.33	คัดเลือกไว้
ข้อ 10	10	7	17	0.83	0.2	คัดเลือกไว้
ข้อ 11	4	1	5	0.3	0.2	คัดเลือกไว้
ข้อ 12	6	6	12	0.53	0	ปรับปรุง
ข้อ 13	10	7	17	0.8	0.2	คัดเลือกไว้
ข้อ 14	10	6	16	0.87	0.27	คัดเลือกไว้
ข้อ 15	6	2	8	0.43	0.27	คัดเลือกไว้
ข้อ 16	7	5	12	0.6	0.13	ปรับปรุง
ข้อ 17	5	5	10	0.63	0	ปรับปรุง
ข้อ 18	3	1	4	0.2	0.13	ปรับปรุง
ข้อ 19	9	4	13	0.7	0.33	คัดเลือกไว้
ข้อ 20	5	1	6	0.2	0.27	คัดเลือกไว้
ข้อ 21	6	4	10	0.63	0.13	ปรับปรุง

ข้อที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	ผลรวม	ความ ยากง่าย	อำนาจ จำแนก	ผลการ พิจารณา
ข้อ 22	8	7	15	0.7	0.07	ปรับปรุง
ข้อ 23	8	6	14	0.8	0.13	ปรับปรุง
ข้อ 24	10	7	17	0.63	0.2	คัดเลือกไว้
ข้อ 25	10	6	16	0.83	0.27	คัดเลือกไว้
ข้อ 26	10	4	14	0.77	0.4	คัดเลือกไว้
ข้อ 27	10	6	16	0.87	0.27	คัดเลือกไว้
ข้อ 28	10	7	17	0.9	0.2	คัดเลือกไว้
ข้อ 29	9	4	13	0.7	0.33	คัดเลือกไว้
ข้อ 30	7	4	11	0.6	0.2	คัดเลือกไว้
ข้อ 31	10	4	14	0.6	0.4	คัดเลือกไว้
ข้อ 32	8	3	11	0.63	0.33	คัดเลือกไว้
ข้อ 33	7	4	11	0.57	0.2	คัดเลือกไว้
ข้อ 34	4	3	7	0.27	0.07	ปรับปรุง
ข้อ 35	4	3	7	0.37	0.07	ปรับปรุง
ข้อ 36	9	6	15	0.73	0.2	คัดเลือกไว้
ข้อ 37	8	6	14	0.6	0.13	ปรับปรุง
ข้อ 38	4	5	9	0.43	-0.1	ปรับปรุง
ข้อ 39	7	7	14	0.67	0	ปรับปรุง
ข้อ 40	9	6	15	0.67	0.2	คัดเลือกไว้
ข้อ 41	9	7	16	0.77	0.13	ปรับปรุง
ข้อ 42	7	3	10	0.43	0.27	คัดเลือกไว้
ข้อ 43	10	7	17	0.9	0.2	คัดเลือกไว้
ข้อ 44	9	4	13	0.7	0.33	คัดเลือกไว้
ข้อ 45	9	6	15	0.83	0.2	คัดเลือกไว้
ข้อ 46	9	3	12	0.57	0.4	คัดเลือกไว้
ข้อ 47	8	6	14	0.77	0.13	ปรับปรุง

ข้อที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	ผลรวม	ความ ยากง่าย	อำนาจ จำแนก	ผลการ พิจารณา
ข้อ 48	7	4	11	0.57	0.2	คัดเลือกไว้
ข้อ 49	8	1	9	0.47	0.47	คัดเลือกไว้
ข้อ 50	5	3	8	0.47	0.13	ปรับปรุง
			มากที่สุด	0.87	0.40	
			น้อยที่สุด	0.20	-0.30	

แสดงการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
ของแบบทดสอบการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

—

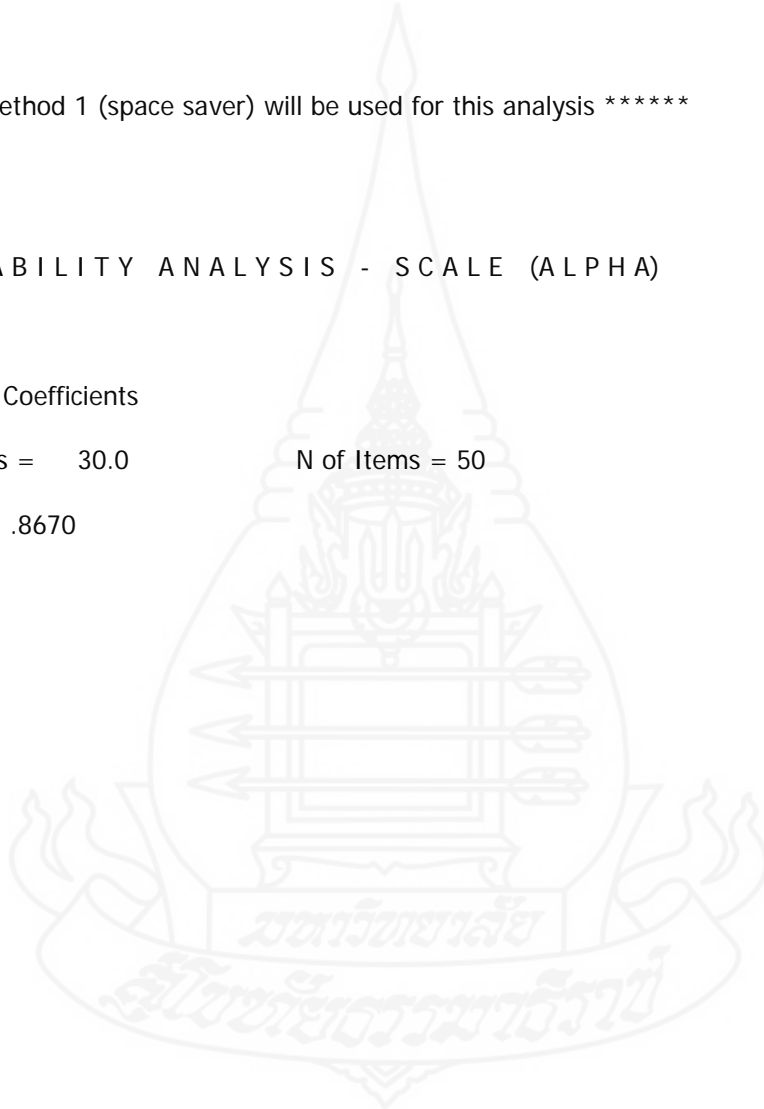
RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 50

Alpha = .8670

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

--	--	--

แบบทดสอบเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คำชี้แจงในการตอบแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบนี้จัดทำขึ้นเพื่อวัดระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยแบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบ
  - ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช แบบทดสอบนี้มีจำนวน 50 ข้อ 50 คะแนน ใช้เวลาทำแบบทดสอบ 50 นาที
2. ขอความร่วมมือให้นักศึกษาตอบแบบทดสอบให้ครบทุกข้อ

คำนิยาม

การรู้สารสนเทศ (Information literacy) หมายถึง ความรู้ความสามารถในการกำหนด ชนิดและขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการ การแสวงหาวิธีการและการค้นคืนสารสนเทศโดยใช้ เครื่องมือต่าง ๆ การประเมินสารสนเทศที่ค้นคืนได้อย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งสามารถเชื่อมโยง สารสนเทศที่ได้รับการคัดเลือกไว้แล้วกับพื้นฐานความรู้เดิมที่ตนเองมีอยู่ และการนำสารสนเทศ ไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายใต้บริบทของสังคม

แบบทดสอบการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบทดสอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย × ลงใน [ ] หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ
  - ¹ [ ] ชาย ² [ ] หญิง
2. ท่านกำลังศึกษาในสาขาวิชา
  - ¹ [ ] สาขาวิชาศิลปศาสตร์
    - ^{1.1} [ ] แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ ^{1.2} [ ] แขนงวิชาไทยคดีศึกษา
  - ² [ ] สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
    - ^{2.1} [ ] แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน
    - ^{2.2} [ ] แขนงวิชาบริหารการศึกษา
    - ^{2.3} [ ] แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
    - ^{2.4} [ ] แขนงวิชาการแนะแนว
    - ^{2.5} [ ] แขนงวิชาการศึกษานอกระบบ
    - ^{2.6} [ ] แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
  - ³ [ ] สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
    - ^{3.1} [ ] แขนงวิชาบริหารธุรกิจ ^{3.2} [ ] แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ
  - ⁴ [ ] สาขาวิชานิติศาสตร์
    - ^{4.1} [ ] แขนงวิชาเอกกฎหมายธุรกิจ ^{4.2} [ ] แขนงวิชาเอกกฎหมายมหาชน
  - ⁵ [ ] สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
    - ^{5.1} [ ] วิชาเอกบริหารสาธารณสุข
    - ^{5.2} [ ] วิชาเอกการจัดการสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม
    - ^{5.3} [ ] วิชาเอกการบริหารโรงพยาบาล
  - ⁶ [ ] สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
  - ⁷ [ ] สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์
    - ^{7.1} [ ] วิชาเอกการพัฒนาครอบครัวและสังคม
  - ⁸ [ ] สาขาวิชารัฐศาสตร์
    - ^{8.1} [ ] แขนงวิชาการเมืองการปกครอง

- ⁹ [ ] สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- ^{9.1} [ ] แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร
- ^{9.2} [ ] แขนงวิชาสหกรณ์
- ^{9.3} [ ] แขนงวิชาการจัดการทรัพยากรการเกษตร

¹⁰ [ ] สาขาวิชานิติศาสตร์

¹¹ [ ] สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

^{11.1} [ ] แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล

3. ท่านเคยผ่านการเรียนวิชาเหล่านี้ในระดับปริญญาตรีมาแล้วหรือไม่ เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ

¹ [ ] การใช้ห้องสมุด

² [ ] การรู้สารสนเทศ

³ [ ] ห้องสมุดกับการรู้สารสนเทศ

⁴ [ ] มนุษย์กับสารนิเทศ

⁵ [ ] การเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศและการเขียนรายงาน

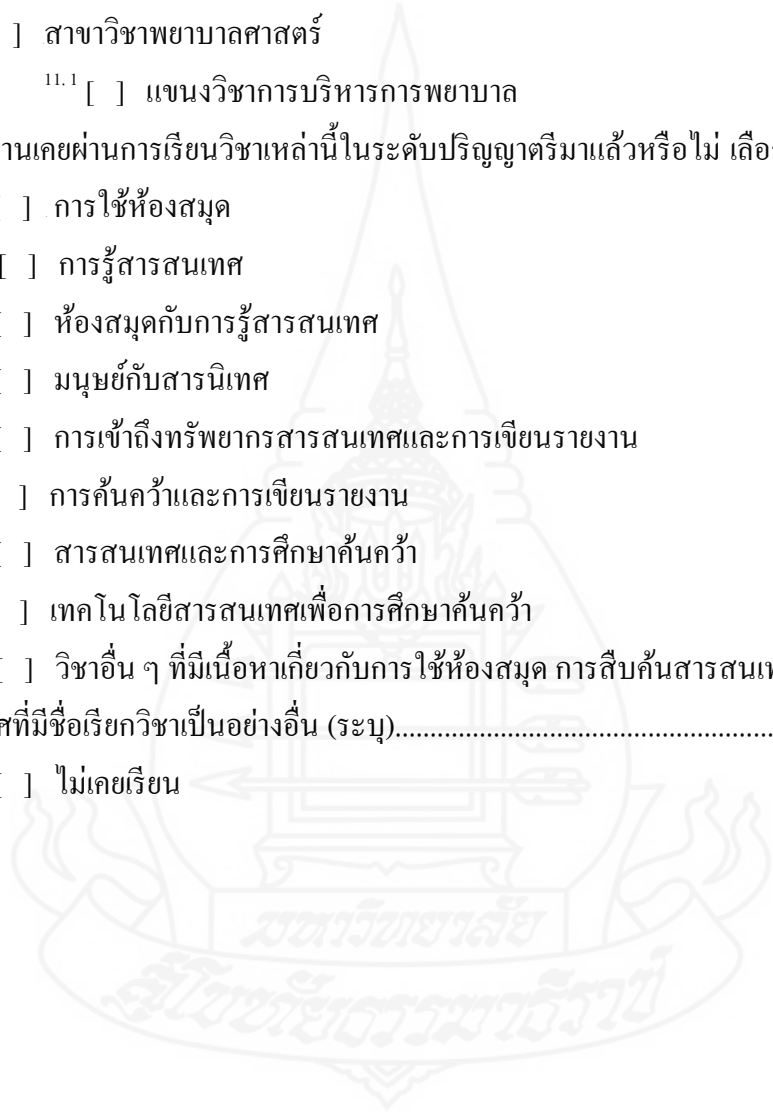
⁶ [ ] การค้นคว้าและการเขียนรายงาน

⁷ [ ] สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า

⁸ [ ] เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า

⁹ [ ] วิชาอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด การสืบค้นสารสนเทศ การเรียนเรื่องสารสนเทศที่มีชื่อเรียกวิชาเป็นอย่างอื่น (ระบุ).....

¹⁰ [ ] ไม่เคยเรียน

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
แบบทดสอบนี้มีจำนวน 50 ข้อ 50 คะแนน

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย **X** ลงในช่องคำตอบข้อที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อ 1. หากนักศึกษาต้องการทำรายงานเรื่อง คนตรีไทย โคร่งเรื่องในข้อใด**ไม่**เข้ากลุ่ม

1. ประเภทของเพลงคนตรีไทย เพลงหน้าพาทย์ เพลงรับร้อง เพลงละคร เพลงเบ็ดเตล็ด

2. ประเภทเครื่องคนตรีไทย เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี เครื่องเป่า

3. ประวัติคนตรีไทย สมัยอยุธยา พิธีกรรม การละเล่น ประเพณี

4. ประเภทวงคนตรีไทย วงคนตรีเครื่องสาย วงปีพาทย์ วงมโหรี

ข้อ 2. หากนักศึกษาต้องการทำรายงานเรื่อง “ความเชื่อของชาวเขาในประเทศไทย”

แหล่งข้อมูลใดที่จะให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับชาวเขา

1. หนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมของชาวเขา

2. งานวิจัยเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชาวเขา

3. บทความที่เกี่ยวกับการละเล่นของชาวเขา

4. เพลงหม่อมคอยเต่า

ข้อ 3. หากท่านต้องการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการแต่งกายของวัยรุ่นไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน คำถามข้อใดที่ทำให้ขอบเขตของเรื่องที่ศึกษากว้างขึ้น

1. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการแต่งกายของวัยรุ่นไทยเป็นอย่างไร

2. การแก้ปัญหาวัยรุ่นไทยแต่งกายไม่เหมาะสม

3. ค่านิยมวัยรุ่นไทยเป็นอย่างไร

4. การแต่งกายของวัยรุ่นไทยในสมัยรัชกาลที่ 5

ข้อ 4. นักศึกษาต้องการทำรายงานเรื่อง โรคไข้หวัดนก ควรเลือกหัวข้อย่อยอะไรบ้าง

1. แหล่งกำเนิด, อาการ, การติดต่อ, การดูแลรักษา, การป้องกัน

2. โรคไข้หวัดนกในประเทศไทย จีน ใต้หวัน, สาเหตุ, การป้องกัน

3. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก, สาเหตุ, อาการ, การติดต่อ

4. โรคติดต่อในสัตว์ปีก, อาการ, การป้องกัน

ข้อ 5. จากความรู้ 2 ข้อดังต่อไปนี้

(1) การอ่านหนังสือมีประโยชน์

(2) มีงานวิจัยทำการทดลองนำหนังสือไปให้ผู้ป่วยโรคเครียดอ่าน ผลการทดลองปรากฏว่าผู้ป่วยมีอาการเครียดน้อยลงจริง

จากความรู้ทั้ง

2 ข้างต้น จะได้ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น คืออะไร

- 1. ผู้ป่วยโรคเครียดต้องอ่านหนังสือที่มีประโยชน์
- 2. การอ่านหนังสือช่วยบำบัดความเครียดได้
- 3. การอ่านหนังสือที่มีประโยชน์สามารถรักษาโรคได้
- 4. หนังสือประเภทสารคดีช่วยลดความเครียดได้

ข้อ

6. สารสนเทศใดต่อไปนี้ถูกผลิตอย่างเป็นทางการ

- 1. สูตรการทำสบู่เปลือกมังคุดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน
- 2. คำวิจารณ์พฤติกรรมนักร้องเมืองในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- 3. บทวิเคราะห์ในรายการเรื่องจริงผ่านจอ
- 4. บทสรุปผลการวิจัยเรื่องไม้เศรษฐกิจของไทย

ข้อ

7. สารสนเทศใดถูกเผยแพร่อย่างไม่เป็นทางการ

- 1. ภาพเขียนฝาผนังในตำราศิลปะ
- 2. บทความวิชาการในวารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช
- 3. คำบอกเล่าเรื่องเกาะตะรุเตา
- 4. บทสัมภาษณ์ครูดีเด่นในวารสารมิตรครู

ข้อ 8. ต้องการข้อมูลเรื่องการศึกษาในประเทศไทย ควรใช้ฐานข้อมูลใดในการหา

ข้อมูลดังกล่าว

- 1. ฐานข้อมูล Science Direct
- 2. ฐานข้อมูล ERIC
- 3. ฐานข้อมูล MEDLINE
- 4. ฐานข้อมูล LexisNexis

ข้อ 9. ท่านต้องทำรายงาน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ควรใช้แหล่งใดในการอ้างอิงจึงจะ

ได้ข้อมูลละเอียดที่สุด

- 1. คำบรรยายเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ในงาน OTOP เมืองทองธานี
- 2. แผ่นพับแนะนำชุมชนพอเพียง ในจังหวัดร้อยเอ็ด

3. รายงานการวิจัยเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ: กรณีศึกษาการพัฒนาองค์ความรู้โดยเกษตรกรจังหวัดอำนาจเจริญ

4. รายการโทรทัศน์ เรื่อง ชุมชนพอเพียง

ข้อ 10. นักศึกษาต้องการบทความทางวิชาการเกี่ยวกับ “การปลูกพืชโดยไม่ใช้ดิน” นักศึกษาจะเลือกบทความจากแหล่งใดต่อไปนี้

1. วารสารวนศาสตร์

2. วารสารเส้นทางสีเขียว

3. วารสารวิชาการเกษตร

4. วารสารเคหการเกษตร

ข้อ 11. นักประวัติศาสตร์ ต้องการศึกษาประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย ท่านคิดว่าแหล่งข้อมูลใดจะให้ข้อมูล **ดีที่สุด**

1. วารสารศิลปวัฒนธรรม

2. หลัทธิลาจารีกพ่อขุนรามคำแหง

3. แดงการณประวัติศาสตร์สุโขทัย

4. หนังสือเรื่องจังหวัดสุโขทัย

ข้อ 12. ถ้าต้องการทราบข้อมูลดิบที่ว่า “งบประมาณของ สพฐ. ปี 2552 ทั้งหมด ร้อยละ 70 เป็นเงินเดือนของบุคลากร” นักศึกษาจะสามารถค้นได้จากแหล่งใด

1. พระราชบัญญัติงบประมาณ ปี 2552

2. บทสัมภาษณ์ของผู้อำนวยการกองคลัง สพฐ.

3. บัญชีการจ่ายเงินเดือนบุคลากรของฝ่ายบุคคล สพฐ.

4. เอกสารประชาสัมพันธ์ของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 13. นักศึกษาต้องการทำงานวิจัย เรื่อง กฎหมาย เมื่อสืบค้นแล้วพบว่าเรื่องดังกล่าวไม่มีอยู่ที่สำนักบรรณสารสนเทศ นักศึกษาควรทำอย่างไรเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ถูกต้องและตรงกับความต้องการมากที่สุด

1. ถามเพื่อนที่เรียนคณะนิติศาสตร์

2. สัมภาษณ์ทนายความ

3. สืบค้นจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

4. สืบค้นจากห้องสมุดประชาชนใกล้บ้าน

ข้อ 14. หากท่านจะแสวงหาสารสนเทศที่เป็นทางการ เกี่ยวกับจำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์ในโรงพยาบาลในประเทศไทย จะค้นจากแหล่งใดจึงจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องรวดเร็วที่สุด

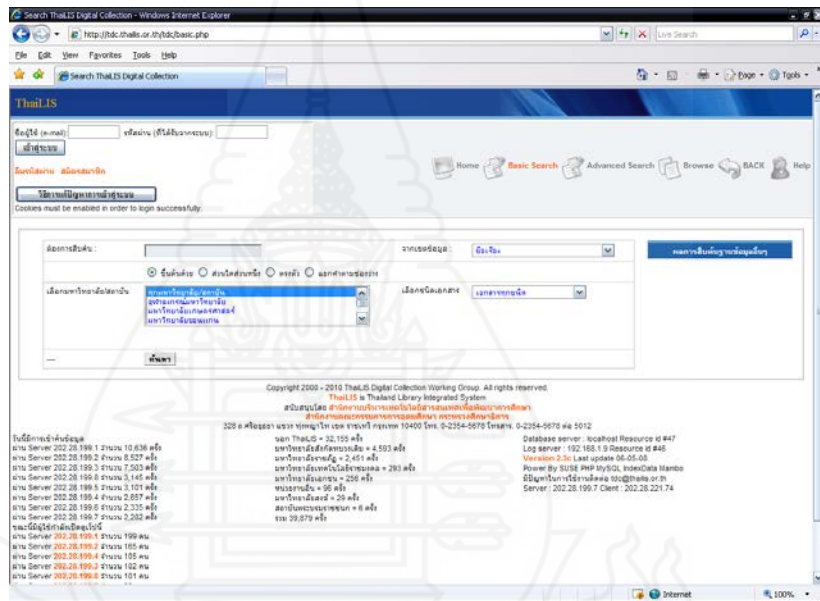
1. สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั่วประเทศไทย

- [ ] 2. ค้นจากหนังสือภายในห้องสมุดของโรงพยาบาลทั่วประเทศไทย
- [ ] 3. ค้นจากรายงานสถิติจากกระทรวงสาธารณสุข
- [ ] 4. ค้นจากรายงานประจำปีของโรงพยาบาลทั่วประเทศ

ข้อ 15. เมื่อต้องทำรายงานเรื่อง การรณรงค์เรื่องเมาไม่ขับ ควรเลือกสารสนเทศที่แต่งโดยใคร

- [ ] 1. นายแพทย์ประเวศ วะสี
- [ ] 2. นายแพทย์แท้จริง ศิริพานิช
- [ ] 3. นายแพทย์ประกิต วาทีสาชกกิจ
- [ ] 4. นายแพทย์สุรพงษ์ อัมพันวงษ์

ข้อ 16. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ TDC หรือ Thai Digital Collection เป็นฐานข้อมูลใด

- [ ] 1. ฐานข้อมูลบรรณานุกรม
- [ ] 2. ฐานข้อมูลตัวเลข
- [ ] 3. ฐานข้อมูลเอกสารเต็มรูป (Full Text)
- [ ] 4. ฐานข้อมูลรูปภาพ

ข้อ 17. หากต้องการค้นหนังสือชื่อเรื่อง คนไทยมาจากไหน ที่แต่งโดย สุนจิตต์ วงษ์เทศ และประเสริฐ ฒ นคร จากฐานข้อมูล นักศึกษาจะสืบค้นได้อย่างไร

- [ ] 1. ใช้คำสำคัญค้น โดย ใช้คำว่า คนไทย AND ถิ่นกำเนิด
- [ ] 2. ใช้คำสำคัญค้น โดย ใช้คำว่า สุนจิตต์ วงษ์เทศ OR ประเสริฐ ฒ นคร
- [ ] 3. ใช้ผู้แต่งค้น โดย ใช้คำค้นว่า สุนจิตต์ วงษ์เทศ AND ประเสริฐ ฒ นคร
- [ ] 4. ใช้ผู้แต่งค้น โดย ใช้คำค้นว่า สุนจิตต์ วงษ์เทศ OR คนไทยมาจากไหน

ข้อ 18. จากหน้าจอแสดงผลการค้นจาก <http://proquest.umi.com/pqdweb/> ด้านล่าง หากคลิก Full Text-PDF ผลที่ได้คือข้อใด

6. **A model for design of globalized instruction for healthcare interventions in developing countries**
 by Dunleavy, Kim, Ph.D., **Wayne State University**, 2008, 326 pages; AAT 3296881
 Abstract | Preview | Full Text - PDF (11 MB) | Order a copy

- [ ] 1. เอกสารฉบับเต็ม [ ] 2. เอกสาร 24 หน้าแรก
 [ ] 3. หน้าปก ถึง หน้าสารบัญ [ ] 4. หน้าบทคัดย่อ และสารบัญ

ข้อ 19. หากท่านต้องการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับ พายุ ท่านจะสามารถใช้คำค้นใดสืบค้นได้บ้าง

- [ ] 1. วินาศภัย ลม [ ] 2. อากาศภัย ลีลามิ
 [ ] 3. อุทกภัย วัตภัย [ ] 4. วัตภัย ลมแรง

ข้อ 20. คำใดใช้สืบค้นแทน คำว่า พันธกรรมได้

- [ ] 1. กรรมพันธ [ ] 2. การถ่ายทอดสายพันธ
 [ ] 3. การสืบทอดเผ่าพันธ [ ] 4. ดีเอ็นเอ

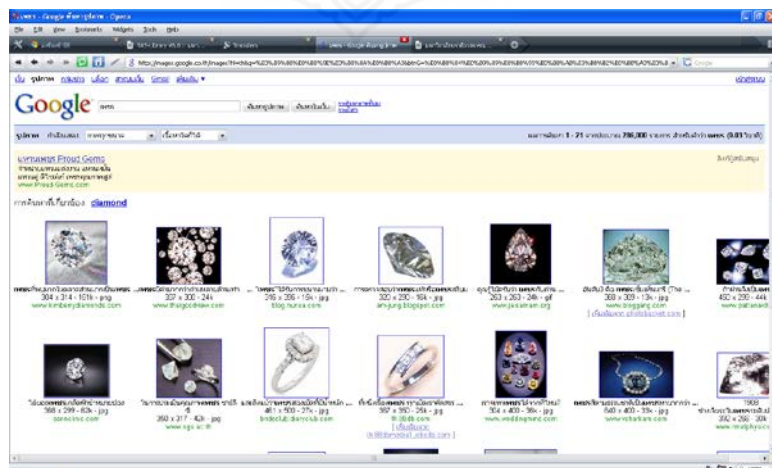
ข้อ 21. ถ้าท่านต้องการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับโรคเอดส์ในประเทศไทย โดยใช้วิธีการค้น

แบบ Advanced Search ควรใช้คำค้นอะไรเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง **จำนวนมากที่สุด**

- [ ] 1. AIDS AND HIV OR Thailand
 [ ] 2. AIDS OR HIV AND Thailand
 [ ] 3. AIDS OR HIV OR Thailand
 [ ] 4. AIDS AND HIV AND Thailand

ข้อ 22. ต้องการสืบค้นข้อมูล ให้ได้ดังผลการสืบค้นด้านล่าง สามารถสืบค้นได้จาก

ช่องทางใด จากเมนู เว็บ รูปภาพ กลุ่มข่าว บล็อก สารบบเว็บ ของหน้าเว็บ ไซต์จึงจะ ได้ข้อมูลตาม ต้องการ

- [ ] 1. พิมพ์คำว่า เพชร ในช่อง สืบค้นเว็บ แล้ว คลิก ค้นหาเว็บ
- [ ] 2. พิมพ์คำว่า เพชร ในช่อง สืบค้นรูปภาพ แล้ว คลิก ค้นหารูปภาพ
- [ ] 3. พิมพ์คำว่า อัญมณี ในช่อง สืบค้นเว็บแล้ว คลิก ค้นหาเว็บ
- [ ] 4. พิมพ์คำว่า อัญมณี ในช่องสืบค้น บล็อก แล้ว คลิก ค้นหาบล็อก

ข้อ 23. จากหน้าจอด้านล่าง ถ้าท่านไม่เข้าใจวิธีการค้นหาข้อมูล ท่านควรใช้เมนูใดเพื่อศึกษาวิธีการค้นหาข้อมูล

- [ ] 1. ใช้เมนู Help
- [ ] 2. ใช้เมนู Advance
- [ ] 3. ใช้เมนู Home
- [ ] 4. ใช้เมนู Quick Links

ข้อ 24. ถ้าท่านต้องการอ่านบทพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ควรค้นจากหนังสือใด

- [ ] 1. หนังสือเรื่องการปฏิรูปการศึกษาไทย
- [ ] 2. ราชกิจจานุเบกษา
- [ ] 3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- [ ] 4. รายงานประจำปีของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 25. จากตัวอย่างหน้าจอเว็บไซต์ด้านล่าง แสดงคลิปปรายการโทรทัศน์ หากนักศึกษาต้องการชมคลิปปรายการดังกล่าว จะสามารถชมได้โดยวิธีใด

- [ ] 1. คลิก ที่
- [ ] 2. คลิก ที่
- [ ] 3. คลิก ที่
- [ ] 4. คลิก ที่

ข้อ 26. จากภาพแสดงผลการค้นด้านล่างนี้ สารสนเทศดังกล่าวเป็นสื่อประเภทใด

You searched Books & Serials - Title: เศรษฐกิจพอเพียง

Records 1 through 6 of 6

 1 Number Available: 24

Card items (24)
Marc

Available At: CB AV Material, LP AV Material, NK AV Material, NR AV Material, NW AV Material, ODI AV Material, ODI Reserved Collection, PB AV Material, SK AV Material, UB AV Material, UD AV Material, YL AV Material

Book List?

Call No. av VCD 00757

Author ประเวศ วะสี.

Title ฐานคิด จิตวิญญาณของการดำรงชีวิตสังคมและระบบนิเวศที่พอเพียง [videorecording] / บรรยายโดย ประเวศ วะสี ; มุลนิธิชัยพัฒนา ; บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

Publisher กรุงเทพฯ : มูลนิธิชัยพัฒนา, 2547.

Material 2 แผ่น (137 นาที) : เสียง, สี ; 4 3/4 นิ้ว.

Series หลักสูตรการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน

Series เศรษฐกิจพอเพียง

- [ ] 1. เทปบันทึกเสียง
- [ ] 3. วิดิทัศน์

- [ ] 2. ซีดี
- [ ] 4. วีซีดี

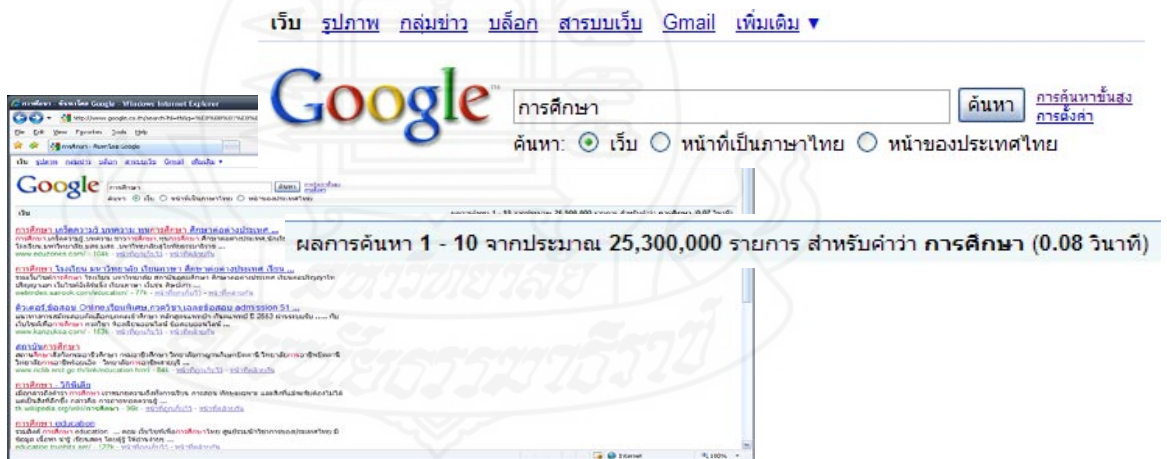
ข้อ 27. ชาตรีอาศัยอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราชและสืบค้นข้อมูลจากเว็บ โอแพคเกจของสำนักบรรณสารสนเทศ มสธ. ปรากฏว่าหนังสือที่ต้องการอยู่ที่ห้องสมุดศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. ลำปาง นักศึกษาจะอย่างไรเพื่อให้ได้หนังสือเล่มนั้นมา

- 1. ติดต่อบรรณารักษ์ที่ศูนย์นครศรีธรรมราชเพื่อดำเนินการยืมระหว่างห้องสมุด
- 2. ติดต่อหาคนรู้จักที่จังหวัดลำปางเพื่อไปขอยืมหนังสือเล่มดังกล่าว
- 3. เดินทางไปยืมหนังสือที่ห้องสมุดศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ.ลำปาง ด้วยตนเอง
- 4. เดินทางไปที่ติดต่อบรรณารักษ์ที่สำนักบรรณสารสนเทศ เพื่อดำเนินการยืมหนังสือ

ข้อ 28. อาจารย์ต้องการทราบข้อมูลเบื้องต้นของวิธีการสอนในโรงเรียนปอเนาะ อาจารย์ควรสัมภาษณ์ใครจึงจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด

- 1. นักเรียนโรงเรียนปอเนาะ
- 2. ครูโรงเรียนปอเนาะ
- 3. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนปอเนาะ
- 4. ผู้ใหญ่บ้านที่โรงเรียนปอเนาะตั้งอยู่

ข้อ 29. จากหน้าเว็บไซต์ด้านล่าง จะปรากฏผลการค้นจำนวนมาก แต่ต้องการจำกัดผลการค้นควรเลือกข้อใด

- 1. เลือกการค้นหาขั้นสูง แล้วจำกัดผลการค้น เช่น เลือกภาษา รูปแบบไฟล์ วันที่ เป็นต้น
- 2. เปลี่ยนคำค้น แล้วคลิกค้นหาอีกครั้ง เพื่อให้ได้ผลการค้นที่น้อยลง
- 3. เปลี่ยนวิธีการค้น โดยค้นจากทางเลือกที่เป็นรูปภาพ กลุ่มข่าว สารบบเว็บ
- 4. เลือกเฉพาะเว็บไซต์ที่แสดงในหน้าที่ 1 ของผลการค้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงเรื่องที่ค้นมากที่สุด

ข้อ 30. ถ้านักศึกษาค้นหาข้อมูล “เด็กแรกเกิด” และใช้คำค้นว่า “เด็กแรกเกิด” แล้วไม่พบผลลัพธ์ จะใช้คำค้นใดแทนได้

- [ ] 1. เด็กอ่อน [ ] 2. ทารก
[ ] 3. เด็กต่ำกว่า 2 ขวบ [ ] 4. เด็กแรกคลอด

ข้อ 31. เมื่อนักศึกษาพบข้อมูลที่ต้องการบนอินเทอร์เน็ต และต้องการคัดลอกข้อมูลเก็บไว้เพื่อสามารถแก้ไขข้อมูลได้ ควรทำอย่างไร

- [ ] 1. Download มาเก็บไว้ใน File Document และสั่งพิมพ์ภายหลัง
[ ] 2. ใช้คำสั่ง Print Screen หน้าจอเว็บไซต์นั้น
[ ] 3. ใช้คำสั่ง Copy และ paste ลงใน program Microsoft word
[ ] 4. สั่งพิมพ์ข้อมูลนั้นทันที

ข้อ 32. มีรายชื่อหนังสือ 3 รายการต่อไปนี้คือ

- เล่มที่ 1 ดวงดาวบนท้องฟ้า
เล่มที่ 2 ดาวหางที่ค้นพบใหม่
เล่มที่ 3 การสำรวจดวงจันทร์

จากหนังสือ 3 รายการข้างต้น ใช้คำค้นใดจึงครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 3 เล่ม

- [ ] 1. ดาราจักร [ ] 2. ดาราศาสตร์
[ ] 3. อวกาศ [ ] 4. จักรวาล

ข้อ 33. จากรายการบรรณานุกรมด้านล่าง เป็นข้อมูลจากแหล่งใด

อนงค์ อนันตริยเวช (2549) “การรู้สารสนเทศ: เส้นทางแห่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” วารสารวิชาการ
วไลยอลงกรณ์ ค้นเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2549 จาก http://acad.vru.ac.th/Journal/journal1_3.pdf

- [ ] 1. OPAC ของห้องสมุด [ ] 2. อินเทอร์เน็ต
[ ] 3. วารสารฉบับพิมพ์ [ ] 4. ฐานข้อมูล e-journal

ข้อ 34. เมื่อนักศึกษาได้ข้อมูลที่ต้องการในการทำรายงาน แล้วทำบัตรบันทึก เพื่อให้สามารถย้อนกลับมาศึกษาหารายละเอียดเมื่อต้องการได้นั้น ควรบันทึกอะไรบ้าง

- [ ] 1. หัวข้อเรื่อง แหล่งที่มาของข้อมูล ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง
[ ] 2. หัวข้อเรื่อง แหล่งที่มาของข้อมูล เลขหน้า ข้อความที่บันทึก
[ ] 3. ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ ภาพประกอบ

[ ] 4. ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ ข้อความที่บันทึก

คนมิได้ช่วยกันพัฒนาเศรษฐกิจของชาติอย่างเดียว แต่คนยังช่วยพัฒนาด้านสังคมให้แก่ชาติ การที่จะพัฒนา
ด้านสังคมแห่งชาติไทยให้ก้าวหน้าไป ย่อมต้องอาศัยการศึกษาอีกเช่นกัน ประชาชนที่ได้รับการศึกษาก็มีส่วนช่วย
พัฒนาสังคม หากประชาชนได้รับการศึกษาที่ดี มีคุณภาพ ประชาชนเหล่านั้นย่อมได้รับโอกาสที่ดีในสังคม และ
สามารถช่วยกันสร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่และมีคุณภาพตามไปด้วย

ข้อ 35. ใจความสำคัญของข้อความต่อไปนี้คืออะไร

- [ ] 1. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
[ ] 2. การพัฒนาสังคมและการศึกษาของชาติ
[ ] 3. แนวทางพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ
[ ] 4. แนวทางพัฒนาการศึกษาของชาติ

อ่านบทความและตอบคำถาม ข้อ 36

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก
ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้
ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมี
ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายใน
ภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำ
วิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้อง
เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุก
ระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วย
ความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการ
เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลก
ภายนอกได้เป็นอย่างดี

ที่มา : มูลนิธิชัยพัฒนา “เศรษฐกิจพอเพียง” ค้นเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2552 จาก

<http://www.chaipat.or.th/chaipat/content/porpeing/porpeing.html#porpeing6>

ข้อ 36. ประเด็นหลักของข้อความข้างต้น คืออะไร

- 1. แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
- 2. การปฏิบัติตัวแบบเศรษฐกิจพอเพียง
- 3. ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง
- 4. ประโยชน์ของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อ 37. การให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อขัดแย้งการประกาศให้สมุนไพรรักษาโรค 13 ชนิด เป็นวัตถุมีพิษ ของบุคคลใดต่อไปนี้ที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

- 1. อธิบดีกรมวิชาการเกษตร
- 2. อธิบดีกรมแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก
- 3. อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
- 4. ประธานกรรมการองค์การเภสัชกรรม

ข้อ 38. ถ้าต้องการค้นเรื่องราวเกี่ยวกับ ประธานาธิบดี จอห์น เอฟ. เคนเนดี (John Fitzgerald Kennedy) ควรค้นจากสารานุกรมเล่มใด

- 1. Britannica Encyclopedia
- 2. Americana Encyclopedia
- 3. World Book Encyclopedia
- 4. Great Soviet Encyclopedia

ข้อ 39. หากต้องการเรียงลำดับข้อมูลจากมากไปหาน้อยในโปรแกรม Microsoft Excel นักศึกษาควรเลือกใช้ตัวเลือกใด

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

อ่านเนื้อหาข้างล่าง แล้วตอบคำถามข้อ

40-42

ว่านหางจระเข้

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Aloe barbadensis* Mill.

วงศ์ : Liliaceae

ชื่อสามัญ : หางตะเข้, ว่านไฟไหม้, นำเต็ก(จีน)

ชื่ออื่น ๆ : -

ลักษณะทั่วไป : เป็นพืชใบหนาอ้วนน้ำ ภายในใบเป็นวุ้นใสสีเขียวอ่อนๆ ใบยาวแหลมขึ้นจากต้น ซึ่งติดดิน ขอบใบหนามีหนามเว้าช่วงตลอดใบ ดอกจะออกกลางต้น ก้านช่อดอกยาวมากชูตั้งตรง ดอกสีแดงเป็นหลอดยาวจากข้างล่างขึ้นข้างบน ในที่มีอากาศร้อนและอยู่ริมทะเลจะเจริญได้ดีให้ปริมาณของวุ้นมาก

นิเวศวิทยา และการแพร่กระจาย : จะชอบขึ้นในที่ร้อนและอยู่ริมทะเล ไม่ชอบน้ำมากนัก อากาศเย็นจะให้วุ้นในปริมาณมาก การขยายพันธุ์ทำได้โดยใช้หน่อแล้วแยกไปปลูก ในประเทศไทย ว่านหางจระเข้จะมีขนาดเล็กกว่าว่านหางจระเข้ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ

ประโยชน์และความสำคัญ : ว่านหางจระเข้จะใช้ส่วนที่เป็นวุ้นในใบสดรักษาแผลน้ำร้อนลวก ไฟลวก ปวดเส็บปวดร้อน เหงาแก้หนองใน ยงในใบทำยาตำเป็นยาระบาย และยังเป็นส่วนผสมใน แชมพู สบุน ไพรว่านหางจระเข้ ลบรอยแผลเป็น ลบท้องลายหลังคลอด

ที่มา โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ค้นเมื่อ

วันที่ 30 เมษายน 2552 จาก <http://www.geocities.com/maconemedia/webport/herbal.htm>

ข้อ 40. จากการอ่านเนื้อหาถ้าต้องการทำรายงานเรื่อง “สมุนไพรไทยรักษาโรค” หัวข้อใดที่นักศึกษาควรหาเพิ่มเติม

- [ ] 1. สมุนไพร—สรรพคุณ [ ] 2. สมุนไพร--แผลไฟไหม้
[ ] 3. สมุนไพร--ว่านหางจระเข้ [ ] 4. แผลไฟไหม้—การรักษา

ข้อ 41. ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความนี้

- [ ] 1. ข้อมูลพื้นฐานของว่านหางจระเข้
[ ] 2. ประโยชน์และความสำคัญของว่านหางจระเข้
[ ] 3. ลักษณะทั่วไปของว่านหางจระเข้
[ ] 4. คุณสมบัติของว่านหางจระเข้

ข้อ 42. มีข้อมูลกล่าวว่า ว่านหางจระเข้ นั้นสามารถบรรเทาอาการพุพองจากแผลไฟไหม้ได้ นักศึกษาควรเลือกใช้ชีวิต เพื่อพิสูจน์ว่า ว่านหางจระเข้ สามารถรักษาแผลไฟไหม้ได้จริง

1. ค้นคว้าจากตำราสมุนไพรที่มีการกล่าวถึง
2. ทดลองนำว่านหางจระเข้ มาดำเนินการทดลองกับคนที่มึนบาดแผลไฟไหม้ แล้วสอบถามผลที่เกิดขึ้น

3. หาข้อมูลจากเว็บไซต์เกี่ยวกับสมุนไพร
4. สัมภาษณ์ผู้ปลูกว่านหางจระเข้ ถึงคุณสมบัติของว่านหางจระเข้

ข้อ 43. เอกชัย รัชการเป็นครูศิลปะ เมื่อเกษียณอายุราชการ จึงออกมาทำสวนมะพร้าวที่บ้านเกิด เอกชัยควรหารายได้พิเศษเพิ่มเติมโดยวิธีการใด ที่เป็นการนำความรู้เก่าที่เอกชัยมีอยู่มาประยุกต์ทำให้เกิดความรู้ใหม่

1. ทำวุ้นมะพร้าวขาย 2. เปิดร้านวาดรูปในสวนมะพร้าว
3. ทำโคมไฟจากกะลามะพร้าวขาย 4. ทำไม้กวาดทางมะพร้าวขาย

ข้อ 44. จากข้อความด้านล่าง หากมีการสัมภาษณ์ในหัวข้อ “เราจะร่วมกันลดโลกร้อนอย่างไร” นักศึกษาจะอภิปรายเรื่องใด

การที่เราทิ้งขยะทุกประเภทรวมกันโดยไม่แยกนั้น ทำให้ขยะที่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้ (Reuse) และขยะที่สามารถนำไปรีไซเคิลได้ (Recycle) ถูกทิ้งรวมไปกับขยะเปียกทั้งหลาย และอาจจะไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ได้อีก และที่อันตรายมากก็คือ ขยะที่เป็นสารพิษ พวกบรรจุภัณฑ์สารเคมี พวกหลอดไฟซึ่งมีสารเคมีฉาบไว้ เหล่านี้ล้วนเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ถ้าทิ้งรวมกับขยะอื่นๆ โดยที่ไม่แยก สารเคมีก็จะไหลลงสู่พื้นดิน ถ้าถูกเผาก็จะเป็นก๊าซพิษลอยขึ้นไปในอากาศ หรือถ้าถูกฝัง กระบวนการย่อยสลายก็จะทำให้เกิดก๊าซพิษลอยขึ้นไปในอากาศ ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นสาเหตุหนึ่งของภาวะโลกร้อนด้วย

ในบ้านเราซึ่งไม่มีกฎหมายที่เข้มงวดเกี่ยวกับการแยกขยะ แต่ถ้าเราทุกคนช่วยกันทำก็คงจะดีต่อสิ่งแวดล้อม เวลาทิ้งก็ให้เราแยกกระหว่าง ขยะเปียก แก้ว พลาสติก และขยะที่เป็นพิษ เวลาเขาเก็บไปจะได้นำมาไปกำจัดได้อย่างถูกวิธี

บรรจุภัณฑ์ประเภทแก้วนอกจากจะดีต่อสิ่งแวดล้อม เพราะสามารถนำมารีไซเคิลได้ นอกจากนั้นยังดีต่อสุขภาพของเราอีกด้วย เพราะขวดแก้วจะไม่ทำปฏิกิริยาต่อสิ่งที่บรรจุอยู่ในนั้น ซึ่งหมายความว่ามันดีต่อสุขภาพของเรา และถือว่าเป็นบรรจุภัณฑ์ของยุคภาวะโลกร้อนเลยทีเดียว เรามาดูกันว่าอะไรย่อยสลายยากที่สุด ดังนี้ โฟม 500 – 1,000 ปี, ฝ้ายอ้อมสำเร็จรูป 500 ปี, ถูพลาสติก 100 – 450 ปี, อะลูมิเนียม 80 – 100 ปี, เครื่องหนัง 25 – 40 ปี, ก้นบุหรี่ 12 ปี, ถ้วยกระดาษเคลือบ 5 ปี, เปลือกส้ม 6 เดือน, เศษกระดาษ 2 – 5 เดือน

การที่เรา นำของเก่ากลับมาใช้อีก และการรีไซเคิลนั้น สามารถลดการใช้พลังงานไปได้มาก เพราะฉะนั้นการแยกขยะให้เป็นประเภทและทิ้งให้ถูกวิธีนั้น ก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะสามารถลดภาวะโลกร้อนได้

- 1. แสดงความคิดเห็นว่า เราจะมีวิธีการใดในการแยกขยะเพื่อลดภาวะโลกร้อน
- 2. แสดงความคิดเห็นว่า เราควรหันมาใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก
- 3. แสดงความคิดเห็นว่า เราควรช่วยกันปลูกต้นไม้เพื่อลดโลกร้อน
- 4. เสนอความคิดเห็นว่า ภาวะโลกร้อนก่อให้เกิดอะไรต่อมนุษย์บ้าง

ข้อ 45. หากนักศึกษาอยู่ต่างจังหวัดและต้องการคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์โดยลดปัญหาด้านระยะทาง ค่าใช้จ่าย และเวลา ควรใช้วิธีใดในการสื่อสารเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดที่สุด

- 1. ห้องสนทนา (Chat room)
- 2. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)
- 3. โทรศัพท์
- 4. ส่งจดหมายทางไปรษณีย์

ข้อ 46. ต่อไปนี้เป็นบรรณานุกรมที่ขยับบทความ เรื่อง แนวทางการพัฒนาองค์กรด้วยการวัดเชิงกลยุทธ์เพื่อการจัดการยุคใหม่ จากวารสารการจัดการสมัยใหม่ ฉบับเดือนเมษายน 2552

พสุ เดชะรินทร์ (2548) *Balanced Scorecard รู้ลึกในการปฏิบัติ* กรุงเทพฯ โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

_____. (2549) *การพัฒนาองค์กรเพื่อนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ* ค้นคืนวันที่ 20 มีนาคม 2549 จาก <http://www.polsci.cu.ac.th>

_____. (2547) *เส้นทางจากกลยุทธ์สู่การปฏิบัติด้วย Balanced Scorecard และ Key Performance*

ถ้าท่านกำลังศึกษาเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้วย **Balanced Scorecard** จากบรรณานุกรมนี้ท่านควรไปศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งใด

- 1. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2. หนังสือ เรื่อง Balanced Scorecard ที่แต่งโดย พสุ เดชะรินทร์
- 3. เว็บไซต์ <http://www.polsci.cu.ac.th>
- 4. วารสารการจัดการสมัยใหม่ ฉบับเดือนเมษายน 2552

ข้อ 47. พฤติกรรมของบุคคลในข้อใดไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

- 1. นักศึกษาถ่ายเอกสารคำบรรยายของอาจารย์ที่แจกให้ในชั้นเรียนไปขายเพื่อน
- 2. ดวงใจอัดสำเนาละครโทรทัศน์นำมาเปิดแผงขายในราคาถูก
- 3. เจ้าของค่ายเทปนำเพลงเก่ามาให้นักร้องใหม่ในค่ายร้องแล้วนำออกจำหน่ายโดยไม่แจ้งให้ผู้แต่งทราบ

[ ] 4. อาจารย์นำทฤษฎีแรงโน้มถ่วงมาสอนพิเศษวิชาวิทยาศาสตร์โดยเก็บเงินค่าสอนเป็นรายเดือน

ข้อ 48. ข้อใดเป็นตัวอย่างของการละเมิดลิขสิทธิ์

- [ ] 1. นำสูตรอาหารของหมึกแดงมาทำอาหารขาย
- [ ] 2. เปิดร้านให้เช่าหนังสือการ์ตูน
- [ ] 3. เปิดแผ่นดีวีดีภาพยนตร์ที่ซื้อมาให้คนเข้าชม โดยเรียกเก็บค่าชม
- [ ] 4. คัดลอกรูปภาพจากอินเทอร์เน็ตมาทำรายงาน โดยมีการอ้างอิง

ข้อ 49. หากนักศึกษาต้องการหาภาพประกอบมาทำรายงานเรื่องสัมพันธ์ภาพระหว่างมนุษย์ นักศึกษาควรเลือกใช้วิธีใดจึงจะถูกต้องที่สุด

- [ ] 1. ถ่ายภาพคนเดินจูงมือกันในห้างสรรพสินค้าโดยขออนุญาตเจ้าของห้าง
- [ ] 2. ขอให้เพื่อนแสดงท่าทางจับมือกันแล้วถ่ายภาพ
- [ ] 3. ตั้งกล้องไว้ในสวนสาธารณะแล้วถ่ายภาพคนนั่งกอดกัน
- [ ] 4. หาภาพบนอินเทอร์เน็ต

ข้อ 50. การเขียนบรรณานุกรมตามข้อใด ไม่ถูกต้อง ตามรูปแบบการเขียนบรรณานุกรมของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- [ ] 1. Gummerson, Event. (2000). *Qualitative Method in Management Research*. 2nd ed. London : Sage Publications.
- [ ] 2. Himmelfrab, Gertrude. (2005) "Revolution in the Library". *Library Trends*. 47, 4 (Spring): 612-619
- [ ] 3. นิสา ชูโต (2545) *การวิจัยเชิงคุณภาพ* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร แม็ทส์ปอยท์
- [ ] 4. ประภาวดี สืบสนธิ์ (2543) “สารสนเทศในบริบทสังคม” พิมพ์ครั้งที่ 2 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย : กรุงเทพมหานคร หน้า 25-39

*** ขอขอบคุณที่ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อตอบแบบทดสอบนี้ ***

เฉลยแบบทดสอบการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ข้อสอบ	เฉลย	ข้อสอบ	เฉลย
ข้อ 1	3	ข้อ 26	4
ข้อ 2	1	ข้อ 27	1
ข้อ 3	3	ข้อ 28	2
ข้อ 4	1	ข้อ 29	1
ข้อ 5	2	ข้อ 30	2
ข้อ 6	4	ข้อ 31	3
ข้อ 7	3	ข้อ 32	2
ข้อ 8	2	ข้อ 33	2
ข้อ 9	3	ข้อ 34	2
ข้อ 10	3	ข้อ 35	2
ข้อ 11	2	ข้อ 36	1
ข้อ 12	1	ข้อ 37	2
ข้อ 13	3	ข้อ 38	2
ข้อ 14	3	ข้อ 39	3
ข้อ 15	2	ข้อ 40	1
ข้อ 16	3	ข้อ 41	2
ข้อ 17	3	ข้อ 42	3
ข้อ 18	2	ข้อ 43	2
ข้อ 19	4	ข้อ 44	2
ข้อ 20	1	ข้อ 45	2
ข้อ 21	2	ข้อ 46	2
ข้อ 22	2	ข้อ 47	4
ข้อ 23	1	ข้อ 48	3
ข้อ 24	2	ข้อ 49	2
ข้อ 25	2	ข้อ 50	4

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสาริณี อำนวยวงศ์
วัน เดือน ปีเกิด	3 สิงหาคม 2522
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
ประวัติการศึกษา	สสบ.(สารสนเทศศึกษา) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พ.ศ.2545
สถานที่ทำงาน	งานศูนย์วิทยบริการ กองส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ อ.เมือง จ.นราธิวาส
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์

